

Fires i Festes

Sant Sadurní d'Anoia

del 6 al 9 de setembre del 2010

LA FAMÍLIA JUVÉ

CAMPS, APRO-

FUNDEIX LES SEVES CENTENÀRIES

ARRELS EN EL COR DE LES VINYES

DEL PENEDÈS. GENERACIÓ

RERE GENERACIÓ, HA

SABUT EXTREURE

DE LA TERRA

JOIES

EN

BRUT PER A TRANSFORMAR-LES EN EXTRAORDINARIS CAVES, UN TRESOR

QUE HA

CONREAT AMB CURA

FINS A ASSOLIR L'EXCEL·LÈNCIA AMB EL SEU

RESERVA DE LA FAMÍLIA

El Cava es gaudeix amb moderació

WINE MODERATION
ENJOY RESPONSIBLY

PORTADA

Maria Bermúdez Raventós

PROGRAMA OFICIAL EDITAT
PER LA REGIDORIA DE CULTURA
SOTA EL PATROCINI DE
L'AJUNTAMENT
DE SANT SADURNÍ D'ANOIA

Coordinació:
Teresa Raventós i Pascual
i Laia Sáez Fornés.
SERVEI DE CULTURA

S U M A R I

CRÒNICA

DE FIRES A FIRES, un passeig visual pel cicle cultural de la vila

Article: **Teresa Raventós i Pascual**. Tècnica de Cultura
Selecció fotografies: **Laia Sáez i Fornés**. Dinamitzadora del Servei de Cultura
Fotografies: **Xavi Xortó**

TREBALL DE RECERCA (TREC)

Persones immigrants a Sant Sadurní d'Anoia
Sergi Canals Canals

POESIA

Dos poemes a l'entorn d'un mateix tema
Lluís Eroles i Benabarre

CREACIÓ

Tast de Paraules

Grup d'Escriptors de Sant Sadurní

Escriure **Teresa-Maria Subirana Queralt**

La ballarina **Montserrat Raventós**

Desig o certesa **Montserrat Canals**

Mots errats **Martí Garcia**

Embrutar el blanc del paper **Montse Duran**

Ploma, violí, brotxa, burí... **José Luis Bermúdez**

No em manipuleu els pensaments **Natàlia Colet Cremades**

La rana **Alexandra Robles**

L'ovella negra **M Dolors Alemany**

He trobat **Montse Pontnou**

Trabuc, de Fellitge Milletti,
òpera dramàtica en tres actes **Emili Martí**

El full en blanc **Mare Masana**

L'àpat **Maria Parera**

Argentina **M. Teresa Duran**

Març marçot **Joan Guilera i Miquel**

Sempre faig tard **Josep Casanellas**

12è CONCURS LITERARI INFANTIL DE SANT JORDI 2010

Tema: **"Una llegenda de Sant Jordi diferent"**

ANIVERSARIS

Torna Maria Assumpció Raventós,
pletòrica als seus 80 anys

Pep Fornés Varias

5 Anys vivint el foc 5è aniversari diables infantils
Se M'n Refum

Toni Salmerón Perea

CAP DE COLLA DIABLES SE M'N REFUM

MEMÒRIA

Cases patrimonials de Sant Sadurní d'Anoia
Francesc Carafí Quintana

El Sant Sadurní Republicà
(en l'itinerari d'un deportat a Mauthausen)
Aproximació a la vida sadurninenca
de Manuel Bonet i Bonet

Josep Guilera i Miquel

Sant Sadurní 1881-1890 10 anys de la vila,
segons l'hemeroteca de <La vanguardia>

Pere Rovira i Alemany

Flaixos d'història en la cartografia sadurninenca
(1400-2010)

Carles Querol i Rovira

Fires Festes Fil·loxera.

S'acosta el moment **3F'SS** de Sant Sadurní.

El moment de l'aiguabarreig
de l'estiu i la tardor, de la festa i la feina.
El moment que concentra l'essència d'una vila.

3F'SS que imprimeixen caràcter,
que són marca de qualitat.

A **Gràfiques Llopart** intentem ser-ne
dignes tot l'any quan treballem per
a vosaltres fent-vos **etiquetes,**

catàlegs o **impresos publicitaris.**

3F'SS. Perquè sabem que l'autèntica alegria
no és possible sense la feina ben feta.

Bones Fires i Festes!

Des de 1952

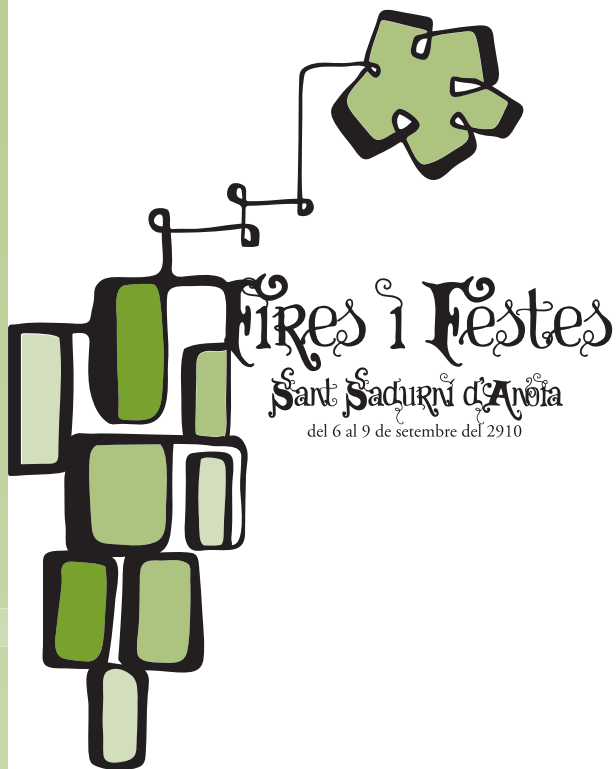
**Gràfiques
Llopart**

Sant Antoni, 63
08770 Sant Sadurní d'Anoia
Barcelona
Tel. 93 891 03 12
Fax 93 891 18 93
llopart@grafiquesllopart.cat
www.grafiquesllopart.cat

FOTO DE TONA ROMEU.
CALANDERARI DE LA FIL·LOXERA DE GRÀFIQUES LLOPART 2006

**SERVEIS D'IMPRESSIÓ
ETIQUETES · CATÀLEGS · EDICIÓ**

P Ò R T I C

Sadurninencs i sadurninenques,

L'any 2007 us vaig saludar per primera vegada des del programa de Fires i em presentava com el nou regidor de Cultura de l'Ajuntament.

En aquella ocasió us deia que tenia molta il·lusió per encarar la nova etapa, que tenia il·lusió per conèixer més a fons la realitat de les entitats culturals de la vila, de saber quines eren les seves inquietuds i necessitats i que, evidentment, podien comptar amb el meu suport i col·laboració pel que calgués.

Us he de dir que a partir d'aquell dia de l'any 2007 des del Servei de Cultura de l'Ajuntament vam marcar un calendari d'actuació i planificació que vam seguir fil per randa, ja que vaig atendre personalment totes les entitats de la vila, les culturals –noves per a mi– i les ja conegudes entitats esportives. Aquesta tasca va ser realment satisfactòria per a mi, ja que conèixer la realitat de primera veu va ser com tenir una radiografia de tot el teixit associatiu a les mans.

Crec sincerament que en tot aquest temps de legislatura, des de la Regidoria de Cultura hem intentat, dins les nostres possibilitats i amb els recursos de què disposem, col·laborar al màxim amb tothom.

Aquest programa que teniu a les mans és fruit de l'esforç i dedicació de moltes persones, totes les que han fet possible un any més que les Fires 2010 siguin una realitat. Per això dono les gràcies a la Comissió de Festes que ha organitzat tots els actes, per a grans i per als més petits; a les entitats de la vila per la seva implicació i col·laboració i als tècnics municipals per la seva dedicació.

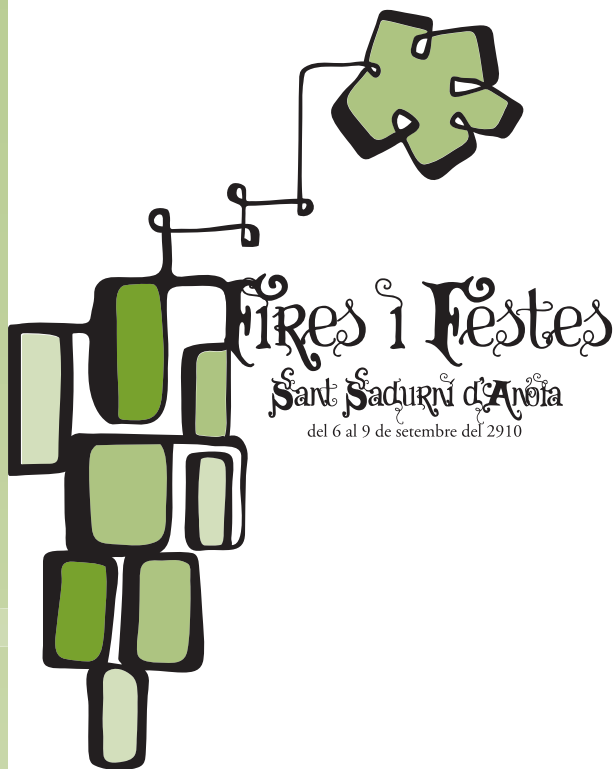
Només em resta demanar-vos que gaudiu tots d'aquest últim alè de l'estiu, de les Fires tan nostres, que sortiu, que aneu als diferents actes, que tingueu les samarretes a punt, els domassos i la senyera, que tots gaudiu de tot i que per uns dies oblidem o, si més no, apartem una mica les preocupacions.

Feu que aquestes també siguin unes bones Fires. És a les vostres mans.

Bones Fires i Festes 2010

Xavi Rojo

REGIDOR DE CULTURA
I ESPORTS

Joan Amat i Solé
ALCALDE

SALUTACIÓ

He tingut l'honor de fer durant els darrers setze anys la salutació del programa de Fires i Festes. Aquest serà el meu últim escrit com a alcalde, ja que he pres la determinació de no tornar-me a presentar a les eleccions municipals.

Repasant els programes d'aquest període, m'ha vingut present la història recent de la nostra vila i, a la vegada, la del passat. I tot gràcies als escrits que veïns i veïnes han tingut la voluntat d'aportar i compartir amb tota la ciutadania.

El programa de les Fires i Festes és més que un programa, és com una revista anual que ens aporta informació del que som i de qui érem. Un recull d'articles sobre la realitat més candent i sobre el passat que hem anat escrivint com a habitants de Sant Sadurní d'Anoia.

Cada any, quan se'm demanava aquest escrit em venien al cap records i sensacions de les Fires i Festes. Són molts anys de sadurninenc compartint els moments de joia i esbarjo que ens aporten. Han estat també 16 anys de compartir el balcó amb convilatans i convilatanes que ens han llegit el pregó de les Fires, d'inaugurar exposicions d'art, de gaudir dels concerts de la coral, de les ballades de sardanes, de les competicions esportives, dels *enganxes* i un llarg etc.

Les Fires i Festes són uns dies de trobada amb la família i els amics, de relaxació, de tertúlia i gresca. Però bàsicament de reafirmació com a poble. A Sant Sadurní, dins la universalitat, tenim unes festes que ens identifiquem com a poble i a través d'elles expliquem com som. A més, són festes integradores, obertes a tothom.

Aprofito aquestes línies per agrair la feina feta durant aquests anys a totes les persones que han format part de les diferents Comissions de Festes, als col·laboradors i als regidors i també a tota la ciutadania en general, perquè sense vosaltres no seria possible fer viva la festa.

Gaudiu doncs de les Fires i Festes 2010!

COMISSIÓ

Comissió de festes

Intentarem no parlar de crisi..., però ves que us hem de dir si tots a casa ens hem hagut d'estrènyer el cinturó d'alguna manera o altra...! A la comissió aquest any també ho hem hagut de fer, hem hagut d'organitzar unes fires amb menys pressupost però no amb menys ganes i d'aquesta manera ens han sortit, creiem, bastant arregladetes. De la mateixa manera, les entitats que donen vida a les Fires segur que també han treballat perquè aquest any les Fires i Festes siguin igual de grogues, vermelles, sorolloses, festives i participatives que sempre, o una mica més.

Intentarem no parlar del fet que les escoles comencaran les classes molt d'hora aquest any (i sempre a partir d'ara), i que això comportarà alguns canvis a les Fires. És d'hora encara per saber-ho, però esperem que aquests canvis no canviïn les ganes de la gent de sortir al carrer, de participar, de gaudir i de transmetre els valors de les nostres festes.

Del que sí que volem parlar és d'alegria, diversió, participació i de festa, molta festa... No us deixeu endur per la mandra, ni per la son, ni per la feina, ni per l'avorriment. Sortiu al carrer, no us perdeu cap acte i feu que realment Sant Sadurní i les Fires i Festes formin part de les alegries de l'any 2010.

Visca les Fires i Visca Sant Sadurní!!

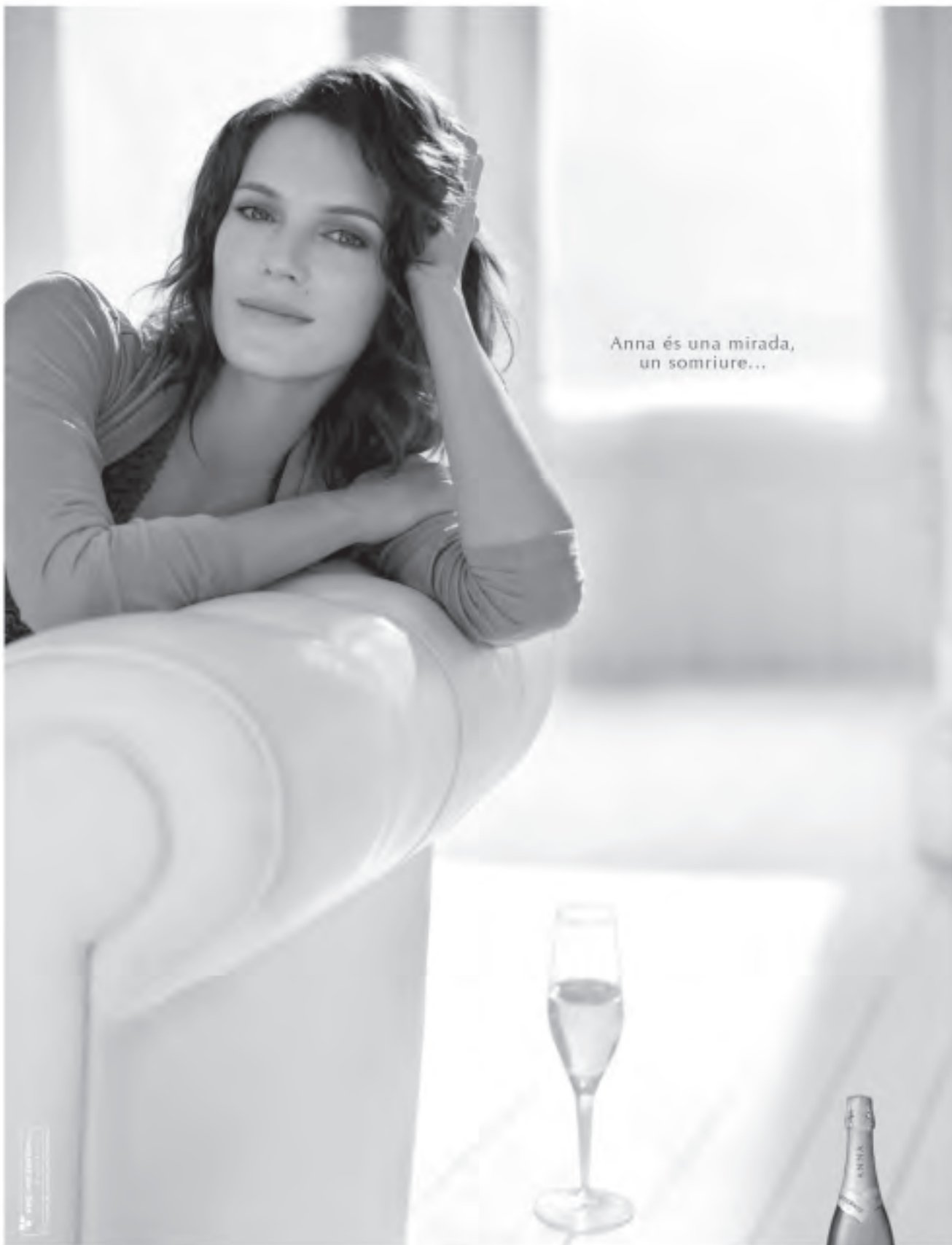
Caixa Manlleu
Caixa Sabadell
Caixa Terrassa

Junts creixem al teu costat

Unnim

la caixa que suma

Anna és una mirada,
un somriure...

ANNA DE CODORNIU
Anna, el nom del cava.

170 anys endolcint Sant Sadurní

A Simón Coll hem participat com uns sadurnines més en la vida de la nostra vila des que la primera rajola de xocolata va sortir del nostre obrador l'any 1840.

I la gent de Sant Sadurní també ens ha tingut sempre ben presents. Especialment quan en passar prop del carrer de Sant Pere flairen una deliciosa aroma de xocolata recent feta.

Estimem el que fem i volem seguir fent-ho per molts anys. Torrar el gra de cacau al nostre estil de sempre i oferir una xocolata de qualitat que endolceixi cada dia la vida dels nostres veïns.

Gràcies a tots per fer-ho possible!

SIMÓN COLL
XOCOLATERS

base :

Esports Solà

C/ Raval, 8
SANT SADURNÍ D'ANOIA
BARCELONA
Tel. 93 891 03 36
sola@detallsport.es
www.base.net

ARQUITECTES ASSOCIATS

PERE PUJOL ROSELL
Mòbil 607 116 307
pujol_rosell@coac.net

Carrer Mercè Cabestany, 8
08770 Sant Sadurní d'Anoia
Telèfon i Fax 93 891 03 36

PERE FERRER RAVENTÓS
Mòbil 616 529 226
pfr@coac.net

Plaça Soler i Gustems, 12
08800 Vilanova i la Geltrú
Telèfon 93 814 98 68

Fins l'última peça

EXCLUSIVES CASTELLS

Tenim tot el que pugui necessitar per a l'embotellament i l'embalatge
EXCLUSIVES CASTELLS

Campanac, 1 - 08770 Sant Sadurní d'Anoia - Barcelona
Tef. 938 912 251 - 938 183 890 - Fax 938 911 886 - e-mail: e.castells@cgac.es

Caixa Penedès

Som **Caixa Penedès**,
un equip de milers de professionals distribuïts
en més de 600 oficines amb un sol objectiu:
donar-te solucions que s'adaptin a les teves necessitats.
Per a nosaltres, tu ets **Caixa Penedès**.

**SOM PERSONES
AL SERVEI
DE PERSONES.**

www.caixapenedes.com

Caixa Penedès

GRÀFIQUES
VARIAS SA

CASA FUNDADA EL 1918

Especialistes en etiquetatge autoadhesiu i cola
VINS - CAVES - DESTIL·LATS - ALIMENTACIÓ

OFFSET - TIPOGRAFIA - FLEXOGRAFIA - SERIGRAFIA
IMPRESSIÓ DIGITAL

T +34 93 891 30 50 F +34 93 891 15 14

Itàlia, 1-3 - Pol. Ind. CAN FERRÉ - Ctra. Sant Sadurní d'Anoia a Capellades, Km. 0,450
08770 SANT SADURNÍ D'ANOIA (Barcelona)

comercial@graficasvarias.com
www.graficasvarias.com

iPlac

Nova

iPlac

Segueix a
www.m-sabat.com

La Placa clàssica feta amb la tecnologia més avançada, per poder oferir als nostres clients una àmplia varietat d'opcions.

Rendeix al màxim i mai es penja...
tot i la seva gran capacitat de transformació.

Sabat

Sant Sadurní d'Anoia • tel.93 891 08 83 • sabat@sabat.es

HERETAT
Segura Viudas

UBICADA AL FÈRTIL ENCLAVAMENT DEL PENEDÈS, HI TROBEM L'HERETAT SEGURA VIUDAS.

Entre dos petits rius, l'Anoia i el Riudebitlles, s'hi estenen les cent vuitanta hectàrees de terres calcàries, permeables i amb bona retentiva, situades a una altura entre 150 i 500 metres. Una terra protegida per les muntanyes de Montserrat i influïda per la brisa del Mediterrani on els ceps creixen forts i sans, sense que els calgui cap mena de suport. Així ho demostra el fet que, en aquesta regió, s'hi ha elaborat vi des d'abans de l'arribada dels romans, cosa que la converteix en una de les àrees vinícoles més antigues de l'oest del Mediterrani. Fruit d'aquesta tradició de conreu de la vinya, el 1969 neix la marca Segura Viudas, actualment una de les marques espanyoles més premiades en tastos nacionals i internacionals. I, segurament, la que encarna millor l'esperit dels ceps, la pluja, el vent i el sol del Penedès.

DE FIRES A FIRES, un passeig visual pel cycle cultural de la vila

Article: **Teresa Raventós i Pascual**. Tècnica de Cultura
Selecció fotografies: **Laia Sàez i Forn**. Dinamitzadora del Servei de Cultura
Fotografies: **Xavi Xortó**

No cal dir que l'any ha passat massa ràpid. Tots tenim un any més i el cycle cultural de la vila també, el que va de setembre a setembre, i que us ha permès gaudir de tot el que des de la Regidoria de Cultura us oferim i que al setembre, amb les Fires, torna a començar: l'espiral cultural que ens portarà de nou a unes altres Fires.

Fires, Festa Major, Reis, Roda de Teatre, Carnaval, Barris, Abril Cultural, Poesia i Cava, Cinema a la fresca, les activitats de la Biblioteca Municipal i ja tornem a ser, Fires... Festa Major, Reis.....

Amb les recursos que tenim, que són menys dels que ens agradaria, hem completat amb èxit el cycle. No hem deixat de fer res. Crec que tothom ha de ser conscient que si fem filigranes per equilibrar la nostra economia domèstica, les persones que gestionem el pressupost d'aquest cycle també hem de reajustar-lo.

Quan sentim per exemple: "Quin Ajuntament més ranci, quin castell de foc més pobre... ja es podria estirar una mica més...", si reflexionem, ens adonarem que mentre els Reis hagin pogut venir tot tirant caramels des de les seves carrosses; el carrer s'hagi omplert d'alegria sota la mirada del Rei Carnestoltes; hàgim pogut anar a teatre; tots els nens i nenes de la vila hagin tingut a les seves mans una paperina de confits i un tall de coca; tothom hagi pogut celebrar la revetlla; hàgim pogut editar un DVD sobre la història de la vila; a la biblioteca s'hagin fet moltes activitats adreçades a grans i a petits, i puguem gaudir d'aquestes Fires que estan a punt de començar i de la propera Festa Major..., hi ha despeses que no es poden reajustar, però n'hi ha d'altres que sí.

Per tant, que hi hagi menys palmeres i menys colors al cel no és pas un acte de ranciesa, és més aviat un acte de responsabilitat.

I com cada any des del Servei de Cultura us deixem unes imatges gràfiques, unes imatges que ja formen part dels nostres records, els records que faran ampliar els que ja tenim acumulats al nostre pensament.

Aquí teniu, doncs, la memòria fotogràfica del de Fires a Fires 2010.

Fires 2009

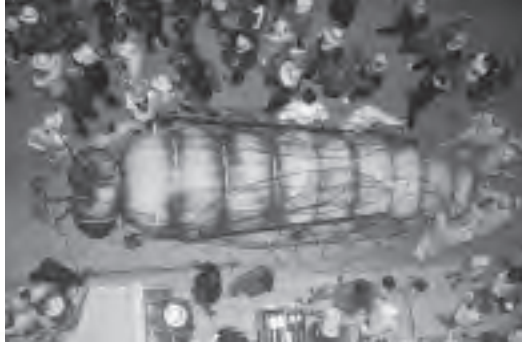
DE FIRES A FIRES, un passeig visual pel cycle cultural de la vila

FIRES I FESTES 2010 SANT SADURNÍ D'ANOIA CRÒNICA

Fires 2009

Fires 2009

Festa major

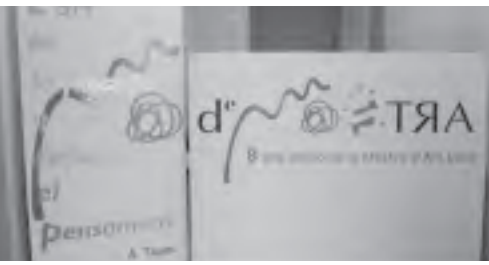
Reis

Carnestoltes

Abril cultural

Poesia i cava

Biblioteca

Barris

Sant Joan

PAREERASSESSORS

LABORAL · FISCAL · COMPTABLE

Jacint Verdaguer, 1 · T 93 891 09 00 · F 93 891 18 49 · 08770 SANT SADURNÍ D'ANOIA
gestoria@parerasassors.com

PAREERA

ASSEGUANCES

Jacint Verdaguer, 1 · T 93 891 09 00 · F 93 891 18 49 · 08770 SANT SADURNÍ D'ANOIA
asseguances@parerasassors.com

FINQUES PARDAS, S.L.

VENDES · LLOGUERS · VALORACIONS · PERMUTES · ADMINISTRACIÓ DE FINQUES
Raval, 5 · T 93 891 06 62 · F 93 818 40 07 · 08770 SANT SADURNÍ D'ANOIA

C A V E S

Castellblanch

D E S D E 1 9 0 8

NEXPERT, S.L.

Distribuïdor oficial **OMRON**

Automatismes industrials
Muntatges elèctrics
Distribució de material elèctric industrial

Enginyeria i integració de robots industrials

Pol. Ind. Can Ferrer 2 - C/ Portugal, 1 | Tel. 93 891 29 03 | Fax 93 891 17 11
08770 Sant Sadurní d'Anoia
E-mail: nexpert@nexpert.cat | <http://www.nexpert.cat>

www.santsadurnicomercial.com

CEN TRE COMER CIAL OBERT

Sant Sadurní
Centre Comercial Obert

SANT SADURNÍ D'ANOIA

CRISTALLERIA ANOIA ARSAL, S.L.

PORTES I AUTOMATISMES

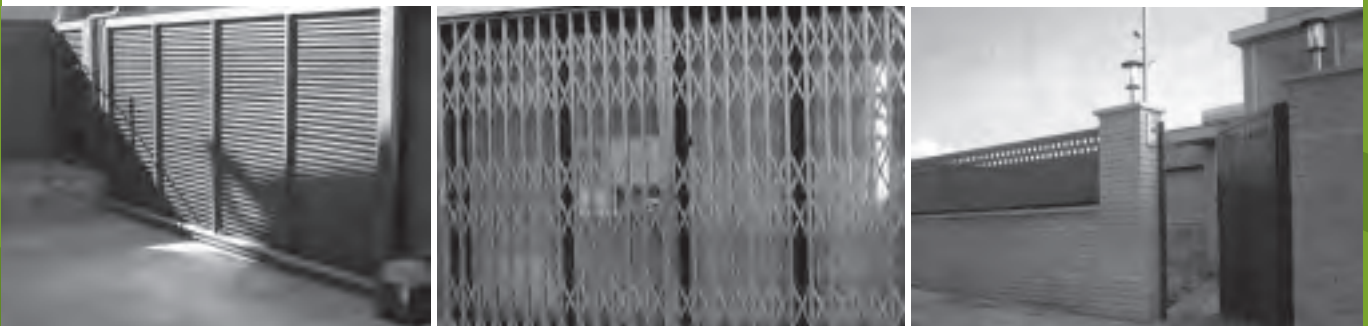
FUSTERIA D'ALUMINI TECHNAL • STRATO (ALUMINI+FUSTA) • PORTES • DIVISIÒRIES D'OFICINA • PERSIANES
MOSQUITERES • MAMPARES • TENDALS

ESPECIALISTES EN TREBALLS EN ACER INOXIDABLE SERRALLERIA METÀL·LICA, ESCALES, ESTRUCTURES, FORJATS DE TOT TIPUS

EN APUJAR LA PORTA,
PENSI EN LA SEVA ESQUENA,
NO NOMÉS EN LA COMODITAT

- Fabricació de portes basculants, enrotllables, batent, etc.
- Automatitzem tot tipus de portes.

Professionals en serralleria metàl·lica, escales, estructures, baranes, reixes i forjats de tot tipus

Taller:

Polígon Can Ferrer, 1 | C/ Grècia, 10 | Sant Sadurní d'Anoia

Central:

València, 22 | Tel. 93 891 08 02 | Sant Sadurní d'Anoia

Delegació Vilafranca:

Sant Sadurní, 2-4 | Tel. 93 818 03 07 | Vilafranca del Penedès

Canals & Domingo

C A V A

Vilarnau, 6-8 i Ctra. Vilafranca, km 1 | Tel. 93 891 08 35
Fax 93 891 03 91 | Sant Sadurní d'Anoia

RESTAURANT

LA MASIA

Banquets · Bodes · Bateigs i comunions

Típiques graellades de carn amb cava
elaborat per una família d'artesans

Casetes Mir | Tel. 93 891 08 35
Sant Sadurní d'Anoia

FINQUES RAVAL

Grup Montsunyer

Consulti el nostre servei a Sant Sadurní i comarca

- Compra-venda de finques ■ Assessorament hipotecari
- Taxacions ■ Lloguers ■ Traspassos ■ Permutes
- Projectes ■ Finançament

Raval, 10 | Tels. 93 818 31 85 / 93 891 42 27 | 08770 Sant Sadurní d'Anoia

GENERALI Assegurances

Al servei de Sant Sadurní d'Anoia i comarca

TOT TIPUS D'ASSEGURANCES: ■ llar ■ vehicles ■ empreses ■ vida ■ salut
■ agrícola ■ responsabilitat civil ■ comerç ■ transports, etc...

Coneix Vitalicio Salud?

- Els millors metges a Sant Sadurní i comarca.
- Els millors especialistes.
- Les millors clíniques: Barraquer, Corachan, Dexeus, Ntra. Sra. del Pilar, Quirón, Ntra. Sra. del Remei, Tres Torres, Teknon, Sagrada Família...
- Medicina preventiva i assistència de viatge.
- Servei 24 hores.

I sempre el millor preu. Consulti'ns preus especials, familiars i col·lectius.

Raval, 10 | Tels. 93 818 31 85 / 93 891 42 27 | Fax 93 891 21 86 | 08770 Sant Sadurní d'Anoia

Centre Educatiu Jacint Verdaguer

EDUCACIÓ INFANTIL, PRIMÀRIA I SECUNDÀRIA

www.jverdager.org

Tels. 93 891 09 58 - 93 891 03 54

- Educació en valors
- Treball cooperatiu
- Recursos propis de la nostra generació
- Atenció individualitzada
- Aules específiques

Els nostres objectius:

1. Formar alumnes autònoms i responsables del seu procés d'aprenentatge
2. Preparats per viure i conviure al món
3. Generadors de nous coneixements

L'educació, el nostre objectiu!

Tanatori de Sant Sadurní

4 sales climatitzades amb llum natural • Oficina d'atenció per a les famílies
Venda de féretres, urnes, làpides i complements • Oratori multiconfessional
Cafeteria • Aparcament reservat per als usuaris • Zona enjardinada per al descans
Incineracions a Montjuïc i Collserola • Recollida a l'Hospital Comarcal
Alt Penedès, Residència Ricart Fortuny i Hospitals de Barcelona.

Un Servei Ple de Sentiments

Pol. Ind. Can Ferrer II
c/ Bèlgica, 42
Sant Sadurní d'Anoia

HORARI TANATORI
Matins de 9 a 2
Tardes de 4 a 8

SERVEIS FUNERARIS ESTEVE

Sant Sadurní d'Anoia, Subirats, Sant Llorenç d'Hortons, Piera, Gelida,
Vallbona d'Anoia, Sant Pere de Riudebitlles, Torrelavit,
Sant Quintí de Mediona i Mediona.

PER AVISOS

Hospital, 7 | Tel. 93 891 03 16
Passatge Lincoln, 18 | Tel. 93 891 21 90
Mòbil 619 78 48 18

www.serveisfunerarisesteve.com

info@serveisfunerarisesteve.com

FREIXENET

S. SADURNÍ D'ANOIA

Persones immigrants a Sant Sadurní d'Anoia

Sergi Canals Canals

TREBALL DE RECERCA (RESUM)

Temàtica del meu treball de recerca

La temàtica que tracta el meu treball de recerca és la immigració en l'àmbit local de Sant Sadurní d'Anoia. L'enfocament d'aquest treball ha estat principalment fixar-me en el que es pot anomenar "segona onada migratòria", és a dir, la que contemplem des del final del segle XX i inicis del XXI, conformada sobretot per població de nacionalitat diferent a l'espanyola (el que s'entén, doncs, per "immigració internacional"), amb gent amb una procedència ben diversa.

El fet pel qual vaig decidir escollir aquest tema per al meu treball ha estat principalment perquè penso que és un tema que està a l'ordre del dia, i que afecta de ple el que entenem com a primer món o occident. El "trànsit de persones" d'un país a un altre és una realitat a nivell mundial, com ja ho va ser en altres èpoques a causa de guerres o altres motius.

El fenomen migratori actual

Per entendre el fenomen migratori –no tan sols l'actual, sinó totes les migracions apreciades en el transcurs de la història–, cal entendre que les causes que impulsen una persona a marxar del seu país per acabar recalant en un altre són molt diverses. Tot i que, com ja he dit anteriorment, hi ha un cúmul de motius que poden forçar una persona a veure's obligada en certa mesura a emigrar a un altre país, cal citar que avui dia el que mou principalment les persones a emigrar és l'afany de buscar una feina i buscar unes condicions de vida òptimes o, si més no, millors que les existents en el país d'origen.

El principal problema de la immigració actualment a països com el nostre és la il·legalitat en què es troben moltes de les persones que decideixen emigrar d'un país a un altre a causa de factors diversos. Persones que, per falta de mitjans o simplement per traves polítiques, veuen impossible emigrar de forma legal d'un país a un altre i decideixen emprendre aquest viatge de forma il·legal; es troben en el país d'acollida en una situació d'il·legalitat, sense permís de residència ni de treball, fet que els fa impossible, segons la legalitat vigent als països desenvolupats, buscar feina o arribar a complir un contracte laboral.

El cas de Sant Sadurní d'Anoia

El municipi registrava en data del darrer informe de dinàmica de població (desembre 2005) una població d'11.653 habitants, dels quals el col·lectiu d'estrangers representava un 7,7%. Aquest percentatge, situat per sota de la mitjana provincial i comarcal, ha seguit una evolució creixent i molt moderada. Aquest creixement tan moderat es dona també entre la població autòctona, que augmenta molt lentament. La majoria de moviments migratoris cap a (i des de) Sant Sadurní d'Anoia es produeixen entre municipis veïns i de l'àrea metropolitana de Barcelona. Així doncs, fins a un

11% de les persones que arriben d'altres municipis de la província i de l'estat són de nacionalitat estrangera.

Pel que fa a l'estructura de la població de Sant Sadurní en edat i sexe, cal destacar que la població de nacionalitat espanyola té una mitjana d'edat molt superior a la de la població estrangera: la població autòctona presenta un major envelliment. D'altra banda, entre la població estrangera existeix una clara "masculinització", relacionada amb el fet que el país d'origen majoritari sigui el Marroc, país del qual emigren majoritàriament homes.

L'arribada de ciutadans nous durant els darrers anys s'ha compost principalment, per una banda, de famílies de nacionalitat espanyola amb fills menors i, per una altra banda, d'homes estrangers (sobretot marroquins), que reagrupen la seva família (mullers i fills) una vegada s'han assentat al municipi i ja hi porten un temps de residència.

La tendència migratòria a Sant Sadurní queda contemplada dins de la realitat comarcal i autonòmica: la majoria de població immigrant al nostre municipi és d'origen magribí (aproximadament sis de cada deu estrangers al municipi són marroquins), i suposa un percentatge important del total de la població. També representen percentatges importants els col·lectius de persones provinents de països llatinoamericans.

Cal remarcar i recordar que, en la història i el creixement del nostre poble, la immigració ha estat un factor clau: un dels principals motius de creixement de Sant Sadurní el segle passat fou la immigració espanyola, amb un importantíssim nombre de persones establertes al municipi en diferents zones i etapes, provinents principalment del sud de la península ibèrica (Andalusia...).

Sant Sadurní és, doncs, un poble amb una forta tradició migratòria; fet que no fa sinó enriquir-lo; i aquest fet ens deixa als habitants una herència cultural molt valuosa.

Població total actual a Sant Sadurní d'Anoia

		Total		Nacionalitat espanyola (90,7%)		Nacionalitat estrangera (9,3%)	
POBLACIÓ TOTAL		12.187	100,0%	11.051	100,0%	1.136	100,0%
Sexe	Homes	6.024	49,4%	5.444	49,3%	580	51,1%
	Dones	6.163	50,6%	5.607	50,7%	556	48,9%
Edat	0 a 14	2.012	16,5%	1.790	16,2%	222	19,5%
	15 a 29	2.265	18,6%	1.928	17,4%	337	29,7%
	30 a 44	3.129	25,7%	2.733	24,7%	396	34,9%
	45 a 59	2.404	19,7%	2.251	20,4%	153	13,5%
	60 a 74	1.354	11,1%	1.333	12,1%	21	1,8%
	75 i més	1.023	8,4%	1.016	9,2%	7	0,6%

Font: IDESCAT. Dades corresponents al padró municipal. Gener 2009

Població immigrant a Sant Sadurní d'Anoia

Nacionalitat	Total	%	-	Homes	Dones
Marroc	489	43,0	-	268	221
Romania	111	9,8	-	64	47
Equador	83	7,3	-	33	50
Colòmbia	52	4,6	-	18	34
Bolívia	48	4,2	-	19	29
Polònia	37	3,3	-	23	14
Xina	29	2,6	-	16	13
Paraguai	20	1,8	-	6	14
Uruguai	19	1,7	-	10	9
França	17	1,5	-	7	10
Rússia	17	1,5	-	4	13
Argentina	15	1,3	-	7	8
Cuba	14	1,2	-	4	10
Algèria	14	1,2	-	9	5
Perú	13	1,1	-	7	6
Portugal	13	1,1	-	8	5
Xile	12	1,1	-	7	5
Brasil	11	1,0	-	2	9
Bulgària	11	1,0	-	9	2
Geòrgia	11	1,0	-	2	9
República Dominicana	10	0,9	-	5	5
Itàlia	10	0,9	-	7	3
Ucraïna	9	0,8	-	3	6
Alemanya	9	0,8	-	4	5
Regne Unit	7	0,6	-	6	1
Altres 30 nacionalitats	55	4,8	-	32	23

Font: IDESCAT. Dades corresponents al padró municipal. Gener 2009

Serveis oferts a persones immigrants

Tot i que no hi ha actuacions ni serveis especialment destinats a persones immigrants, l'administració pública permet a aquells qui ho desitgin de valdre's dels serveis oferts als ciutadans autòctons. En són exemple el **Servei de Promoció Econòmica i d'Ocupació**, l'**Oficina de Normalització Lingüística** o el servei de mediació i acollida ofert pels **Serveis Socials de Sant Sadurn d'Anoia**; dels quals he tingut ocasió d'estudiar el funcionament amb motiu del meu Treball de Recerca.

Cal destacar també la tasca que realitzen organitzacions desvinculades de l'administració pública i el govern municipal, com és el cas de la **Creu Roja a Sant Sadurn d'Anoia**, organització establerta al municipi des del 1996 que basa la seva actuació sobretot en l'ajut a persones d'origen magribí, a més d'oferir diversos serveis per a aquestes persones (classes de reforç per a nens de fins a 12 anys, classes de català i castellà per a persones adultes...). També és remarcable la tasca de la Comunitat Islàmica de Sant Sadurní, organització establerta al municipi des de ja fa anys (encara que sense una data concreta) i de caire religiós i cultural, que agrupa aquells creients de la religió musulmana que ho desitgin.

Mercat de treball i atur

La població immigrant que es troba a l'atur representa el 19,7% del total de població del municipi, mentre que la taxa d'atur entre persones immigrants és superior a la global del municipi (aquesta suposa un 10,26% per un 9,75% del total de població, englobant estrangers i població autòctona).

L'augment de l'atur entre persones immigrants el darrer any (ascens xifrat en un 30,43%) suposa un augment molt més accentuat que el global de la vila (que s'ha

vist augmentat un 6,46% des del gener de 2009), arribant a ser gairebé 5 vegades superior, fet que es pot interpretar com a conseqüència del moment econòmic actual a nivell general.

Tendència demogràfica

A simple vista, analitzant les dades extretes des de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), apreciem que el cas de Sant Sadurní és una excepció dins dels marcs comarcal i català pel que fa a les persones immigrants de diferent sexe i les proporcions en les quals es troben: si bé és cert que la tendència general es manté (dominen els homes sobre les dones en el global de les persones immigrades), aquesta diferència és considerablement més baixa que en el total de Catalunya i l'Alt Penedès (en el cas de Sant Sadurní aquesta diferència de població és d'un 2,2%, i s'allunya molt del 9,4% que observem en el cas català i de l'11,8% de diferència que podem apreciar entre homes i dones del col·lectiu immigrant resident a l'Alt Penedès).

Per tant, tot i que les proporcions estan gairebé equilibrades, també hem de parlar d'una lleugeríssima masculinització pel que fa a la immigració en l'àmbit municipal.

El col·lectiu majoritari (població procedent del Marroc), presenta una major heterogeneïtat que en el cas del total de població immigrant a Catalunya, ja que la diferència aquí és lleugerament inferior al 10% entre població masculina i femenina (sempre amb una majoria d'homes: concretament es tracta d'un 9,6%). Això s'explica entenent que la població d'aquesta nacionalitat assentada a Sant Sadurní es troba molt més organitzada en famílies que en el cas del global català.

Conclusions

En primer lloc hem d'entendre que la immigració és un factor essencial, és i ha estat el vehicle de desenvolupament d'un importantíssim nombre de països i poblacions (per esmentar un exemple, un país tan important com poden ser els Estats Units d'Amèrica avui dia en l'ordre mundial va ser fundat per i per als immigrants); i el cas de Sant Sadurní d'Anoia no n'és pas una excepció.

Ja fos immigració interna, com en el cas de les primeres i mitjanes dècades del segle passat, o internacional, com ha estat el cas de les dues darreres dècades de la nostra època, la immigració ha suposat un factor de pes en el creixement de població en el nostre municipi. Sense anar més lluny, estem parlant d'una població menys envellida que l'autòctona (que, a més està sofrint un estancament pel que fa al creixement a causa de les baixes taxes de natalitat actuals i dels darrers anys), com així ho demostren les dades de les quals m'he valgut per tal de poder confeccionar aquest treball, i tan capacitada per treballar com qualsevol de les persones d'origen no estranger que puguem trobar en el "nostre" territori.

Cal entendre també la situació que estan passant actualment a causa del moment en què es troba immersa l'economia global: si bé és cert que tots els ciutadans han de fer front a aquest mal moment, la situació que han de suportar les persones immigrants (els quals trobem en molts casos realitzant feines de poca rellevància i percebent uns sous sovint ínfims) és encara més preocupant, una situació més accentuada que la del global de la població; situació crítica en alguns casos, que ha portat alguns d'aquests immigrants a retornar al seu país d'origen.

Una altra de les conclusions a les quals he pogut arribar amb la realització d'aquest treball és que els homes suposen una gran majoria pel que fa a les persones nouvingudes al nostre país, comarca i municipi. També és fàcilment apreciable que, principalment per la proximitat dels països i la relativa facilitat que existeix per arribar, els marroquins són el principal col·lectiu present entre els ciutadans espanyols.

Aquesta majoria marroquina s'ha convertit en la segona nacionalitat per població a Sant Sadurní des de l'arribada dels primers immigrants d'aquest país, i no s'aprecia pas que aquesta tendència hagi de canviar en els propers anys.

Cal indicar també que, si bé la immigració es manté com un fet constant en la nostra societat, la immigració internacional està iniciant actualment el que es preveu que pot suposar un estancament (es preveu que, tot i que els casos de migracions es mantindran, cada vegada l'ascens de les arribades respecte a les sortides de persones estrangeres en el cas del nostre municipi serà menor).

Valoració personal

El fet de poder realitzar un treball de recerca sobre un tema tan interessant i actual com pot ser el de la immigració internacional ha estat molt interessant per a mi. Estic molt satisfet del treball realitzat, i sorprès amb moltes de les dades i conclusions a les quals he pogut arribar per mitjà de l'estudi de les dades que he anat obtenint a través de les diferents publicacions i estudis als quals he pogut tenir accés.

He de reconèixer que la immigració sempre ha estat un tema que m'ha mantingut fascinat i admirat; penso que és increïble que algú sigui capaç de deixar la seva vida tal com la coneix en un lloc per buscar-ne una de millor en un altre lloc; de forma que el fet de realitzar aquest treball ha estat per a mi un privilegi i una sort 🌸

ESCOLES BRESSOL MUNICIPALS

1r cicle d'educació infantil
dels 4 mesos als 3 anys

La Fil·loxereta

C/ Gelida, 44

L'espurna

C/ Salvador Espriu, s/n

**INICI DE CURS
7 DE SETEMBRE**

INFORMACIÓ
OFICINA MUNICIPAL D'ESCOLARITZACIÓ
Casal d'Entitats, c/ Mac Mir, 15
Tel 93 818 42 24

Press: Antonio Soria

LECEGUI

JOIERS

ANTONIO SORIA · CUSTO · DIESEL · DKNY · EMPORIO ARMANI · GABRIELLA STYLIANO · GUESS · JAGUAR · LUMINOX · MARA DITSCHO
PANDORA · PLATA DE PALO · SWATCH · TENDENCE · THE ONE · TISSOT · TOUS WATCHES

Lecegui Joiers

C/ Hospital, 5 - 08770 Sant Sadurn d'Anoia

T - F 93 891 04 54

info@leceguijoiers.com / www.leceguijoiers.com

Instal·lacions Giró, S.L.

Electricitat

Automatismes

Manteniment industrial

Aigua

Gas

Calefacció

Aire condicionat

Veure i dades

Polígon Industrial Can Ferrer 2
carrer d'Holanda, 19
08770 Sant Sadurní d'Anoia

Tel 938912053 - Fax 938183426
correu.e@instalgiro.com
www.instalgiro.com

BIBLIOTECA MUNICIPAL RAMON BOSCH DE NOYA

Ara, més Biblioteca!

Ara, més préstec!

Podreu agafar en préstec

- 30 documents
(15 llibres o revistes /
15 audiovisuals)
- 30 dies
- 3 renovacions

Ara, més web!

<http://sinera.diba.cat>

Valida't com a usuari!

El PIN inicial serà la data
de naixement (ddmmaaaa)

Com a usuari des de la web disposes
d'un espai personal on podràs:

- Fer reserves i cancel·lar-les.
- Fer renovacions dels documents
que tens en préstec
- Consultar el teu històric de cerques.
- Valorar els documents amb estrelles
- Crear llistats de cerques favorites
- Accedir a l'historial de préstec
- Utilitzar el servei wi-fi

municipal

RAMON
BOSCH
DE NOYA

biblioteca
Sant Sadurní d'Anoia

Biblioteca Ramon Bosch de Noya
Carrer Sant Pere, 36
08770 Sant Sadurní d'Anoia
(Barcelona)
Telèfon: 93 891 20 33
a/e: biblioteca@santsadurni.cat
www.bibliosantsadurni.blogspot.com

HORARI:

Matins
de dimarts a dissabtes
de 10:00 a 14:00

Tardes
de dilluns a divendres
de 16:00 a 20:30

Del 15 de juny al 15 de setembre
dissabtes tancat

bpm advocats

*Consultes i assessorament legal
Contractes
Divorcis i herències
Procediments judicials*

Bufet Pons i Montserrat

*Plaça de l'Ajuntament 5, 2n, 2a
08770 Sant Sadurní d'Anoia
Tel.93 818 37 29*

*Diputació 304, pral. 3a
08009 Barcelona
Tel.93 342 64 66
Fax 93 342 66 64*

**BAUS
ASSOCIATS**

*Jurídic
Fiscal
Comptable
Laboral
Immobiliari
Assegurances*

Sant Sadurní d'Anoia
Ctra. Sant Quintí, 7-9, local 1
Tel. 93 891 32 90
Fax 93 891 32 91

www.bausassociats.com

PROMOTORA

FERBOSCH, S.L.

VENDA I LLOGUER DE PISOS

Promocions:

**PLA DEL MESTRES I CENTRE VILA
CASES URB. PLA DEL MESTRES**

Construccions Ferrer i Fills, S.A.

- Edificació de pisos.
- Xalets.
- Naus industrials.
- Caves.
- Obres en general.
- Projectes d'arquitectura.
- Interiorisme i industrials.

INFORMACIÓ I VENDA:

Passatge J. Anselm Clavé, 5 | Sant Sadurní d'Anoia | Tel. 93 891 18 10 | Fax 93 891 35 94
admin@construccionsferrer.com | qualitat@construccionsferrer.com

ERBM

grup

C/ Itàlia, 15 Pol. Can Ferrer 2 | T. +34 93 891 20 39 | info@grupebm.com
08770 Sant Sadurní d'Anoia | Fax. +34 93 818 34 86 | www.grupebm.com

**INTAL·LACIONS,
AUTOMATISMES, TREBALLS
D'ENGINYERIA...**

SOLUCIONEM LES MÉS ALTES
NECESSITATS DELS NOSTRES CLIENTS.

Reformes de cuines i banys
Taules i cadires de cuina
Electrodomèstics
Instal·lacions elèctriques, gas, lampisteria,
aire condicionat...
Exposició i venda de mobles de bany
Pressupost sense compromís
Financiacions a mida

C/ Tinent Coronel Sagués, 8
Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 891 10 67

BAR-RESTAURANT

Almuerzos
Comidas
Cenas

Bautizos
y comuniones...

LA TERRASSA DEL CAVA

Us desitgem unes bones Fires i Festes!

cansaladeria

Canalets

criança i matança de porcs pròpia

- | **Embotits artesans**
- | **Pernils assecats al natural**
- | **Carns fresques i elaborats de porc ibèric**
- | **Gall negre del Penedès i ànec mut**

I també els oferim menjars casolans

Eivissa, 12 | Tel. i Fax 93 891 01 35 | Sant Sadurní d'Anoia

Robert Cardús

- | **Ferreteria**
- | **Subministraments industrials**
- | **Bricolatge**
- | **Pintures**
- | **Paraments de la llar**
- | **Eines per al camp**
- | **Jardineria**

Rambla de la Generalitat, 30-32
Tel. 93 891 16 48 | Fax 93 891 19 62
Sant Sadurní d'Anoia
e-mail: fcardus@cifec.es

Anem de festa

Al Banc Sabadell estem amb la tradició, estem amb la cultura i amb el saber popular. I també sabem que això és molt important per a vostè.

Per això en aquests moments anem de festa. Per celebrar-ho junts i gaudir tots plegats d'uns dies inoblidables.

Anem un vostre vagi. Anem de festa.

Banc Sabadell

CA L'ARSENI

SANT SADURNÍ D'ANOIA

C/ Pi i Margall, 16 - 93 891 04 07

Passeig Can Codorniu, 9 - 93 891 23 19

C/ Castelló, 5 - 93 818 30 91

Plça. Germans Segura Viudas, 3 - 93 818 39 81

SANT LLORENÇ D'HORTONS

C/ Major, 55 - 93 771 63 11

SERVEI DE MENJADOR (amb cuina pròpia)

SERVEI ACOLLIDA MATÍ

SERVEI ACOLLIDA TARDA

SERVEI ACOLLIDA MIGDIA (per alumnes d'educació infantil)

ACTIVITATS EXTRAESCOLARS DE MIGDIA (per alumnes d'educació infantil)

PISCINA (per alumnes d'educació infantil)

ACTIVITATS EXTRAESCOLARS DE TARDA (Ceràmica, anglès, xinès, repàs, esports...)

VENDA DE BATES I ROBA ESPORTIVA

la pau

CEIP LA PAU

Salvador Espriu, 5/N
08770 Sant Sadurní d'Anoia (Barcelona)
Tlf: 938913240
a8059998@xtec.cat

<http://www.xtec.cat/ceiplapau>

Som un centre públic, català i aconfessional.

Una escola integradora i pluralista.

Pretenem donar a l'alumne la formació, l'educació i les eines necessàries que li permetin integrar-se i desenvolupar-se en la societat actual.

Pretencem una educació per a la democràcia on es transmetin uns valors bàsics de participació i millora de la societat i de consciència d'identitat.

Transmetem el respecte a la natura i l'entorn des del punt de vista ecològic.

Cralem en el treball personal i col·lectiu i valorem l'efort.

Considerem la participació i implicació de les famílies en el procés educatiu com un element bàsic i necessari.

IES ESCOLA INTERMUNICIPAL DEL PENEDÈS

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

BATXILLERATS DE CIÈNCIES I TECNOLOGIA / HUMANÍSTIC I CIÈNCIES SOCIALS

CICLE FORMATIU DE GRAU MITJÀ :

- **GESTIÓ ADMINISTRATIVA**
- **ATENCIÓ SOCIO SANITÀRIA**

CICLE FORMATIU DE GRAU SUPERIOR

- **ADMINISTRACIÓ I FINANCES**
- **EDUCACIÓ INFANTIL**

L'Escola Intermunicipal del Penedès ofereix els seus serveis als convilatans que conformen la Mancomunitat de l'Alt Penedès:

- Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles
- Ajuntament de Sant Quintí de Mediona
- Ajuntament de Sant Llorenç d'Hortons
- Ajuntament de Subirats
- Ajuntament de Gelida
- Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia
- Ajuntament de Torrelavit
- Ajuntament del Pla del Penedès

Dos poemes a l'entorn d'un mateix tema

LLuís Eroles i Benabarre

Podria semblar insòlit parlar en clau de poesia en un programa com aquest tan propens a convertir-se en tribuna on es tracten aspectes de la nostra memòria local, que van des de la vessant conflictiva de les repercussions i seqüeles que deixà en moltes famílies el darrer conflicte del segle XX, fins a aquelles altres relacionades amb una visió del passat però contemplat des d'uns altres punts de mira.

Precisament la perspectiva de la poètica sembla que podria ser un bon antídoto contra una sensació pesosa d'haver de veure –que no de llegir– com s'insisteix sovint en la tendència a martellejar les consciències dels qui podrien considerar-se descendents, en la línia de parentiu, que no cal confondre amb la de pensament, de les actuacions dels seus progenitors.

Antigament als poetes se'ls anomenava *trobadors*, i les seves creacions atreïen l'interès de la gent culta que, sovint, era també la més ben posicionada. Després, els poetes deixaren enrere l'apel·latiu de *trobadors* i es convertiren en persones "normals", però amb aptituds i virtuts diferenciades d'altres per a compondre i versificar. També entre el públic s'obria el ventall, no solament entre gent de recursos pecuniaris sinó en altres sectors especialment preparats per a delectar-se amb la bellesa del poema, cosa, per sort, no exclusiva d'un estatus social privilegiat.

Ficant-nos de ple en la qüestió objectiva d'aquest article, posarem a la consideració dels qui tinguin la paciència de llegir-lo dues composicions diferents de forma, construïdes tanmateix a l'entorn d'un fet comú: el cimbori que entronitza la Moreneta a Montserrat, i la presència a peu d'altar d'una mare i un fill que, anys després, excel·liria precisament en l'art d'aquells a qui primer se'ls qualificava de *trobadors* i que després tingueren la consideració de *poetes*.

Per tal de veure aquestes dues formes de tractament líric, parlarem en primer lloc de **Jaume Rosell i Roig**, que fou qui encetà aquesta doble perspectiva que presentarem, amb una versió del relat que anys abans li havia fet un jove capellà que, a causa del poc temps que va estar de vicari a la nostra parròquia, només pogué deixar la petja de la construcció d'una parella de gegants: els gegants de mossèn Ramonet!

La composició de Jaume Rosell es titula *La missa nova del pobrissó*. Amb aquest poema, escrit el 1949, l'autor obtingué la Viola d'Or als jocs florals celebrats a la vila del Vendrell, l'any 1950

El seu contingut desprenia la mateixa emotivitat i frescor amb què aquell jove capellà li havia parlat de la pujada a Montserrat amb la seva mare per complir una

promesa feta arran d'un succés que fou considerat gairebé com a miraculós¹.

En Jaume Rosell, com a poeta, va reescriure el relat que havia escoltat, convertint-lo en un poema d'alt contingut emocional, on va fer confluïr realitat i ficció en una simbiosi perfecta del vers trenat amb un encadenament mestriol, que feia difícil separar la mètrica de l'emotivitat amb què s'anava teixint el poema.

¹ Encara que Jaume Rosell argumenti la trama del poema al redós de la celebració d'una primera missa, cal dir que allò no era més que el fons sobre el qual teixia la composició. En realitat la primera missa del jove sacerdot, eix central del poema, havia tingut lloc a Llerona, on el seu germà Angel era el rector, tal com s'explica en un treball-estudi sobre mossèn Ramon Garriga, pendent de publicar.

L'altre correspon al mateix personatge que protagonitzà el poema de Jaume Rosell: **mossèn Ramon Garriga**, que molts anys després seria conegut amb l'apel·latiu de l'ermità de Samalús.

El poema de mossèn Garriga, va ser escrit per a concórrer a l'òfrena de la Corona Literària a la Mare de Déu de Montserrat l'any 1956, és a dir, set anys després.

Mossèn Garriga era un poeta de cap a peus, i, a diferència d'altres condeixebles en aquesta mateixa disciplina de l'art poètica, no se sentia lligat a la mètrica a l'hora de compondre. La seva rima era àgil, lliure, espontània.² Moltes estrofes eren de vers lliure, això sí, sense menyscar-ne l'harmonia.

L'obra amb què va concórrer a la crida, el 1956, porta per títol *El meu exvot a la Verge Bruna*.

Una part d'aquella composició va incloure's en la selecció dels poemes que sobre el tema de la Corona Literària foren recitats dins la part corresponent als poetes locals que hi havien concorregut. Això tingué lloc l'abril del 2008, en el II Recital Poètic d'autors locals.

La transcripció sencera que segueix d'ambdós poemes ens servirà per a veure l'habilitat amb què són descrits els personatges. En el cas de mossèn Garriga hi podrem veure, a més, traces de l'entorn rural en què va conviure, quan vingué a passar una bona temporada a terres penedesenques fugint de ciutat, com a mesura de prevenció contra la gran epidèmia de còlera que patia Barcelona l'any 1885.

² Prova d'aquesta espontaneïtat, la trobem en una anècdota contada per ell mateix que tracta de la resposta que donà a mossèn Jacint Verdaguer quan tenia poc més de sis anys i un dia va anar amb la seva mare al pis on vivia l'autor de *L'Atlàntida*. L'afecte de mossèn Cinto per la família podria atribuir-se a certes semblances, com la de procedència, la que resultava de la compareció en el nombre de germans de mossèn Cinto (8 germans) amb els fills de la família Garriga-Boixader (6 fills), la devoció de mossèn Cinto per la Verge de la Cinta, ja que la mare de mossèn Garriga es deia també Cinta Boixader.

En una de les visites periòdiques, mossèn Cinto, després d'interessar-se per la família i en especial pels dos germans més grans que estudiaven al Seminari, li preguntà.

—Com et dius?

—Ramonet —la resposta fou ràpida i tan espontània que el mossèn quedà tot sorprès.

—Ui, noia. Quin estornell tan viu que tens prop teu! i escolta, menut, també seràs fuster com el teu pare?

—Oh, no! Em picaria massa els dits!

—Doncs què?

—Cardenal!

—Uix! Què és això tan estrany?

La seva mare li va explicar que, a la capella que li havia fet el seu pare, hi tenia una petita imatge del Sant tan ben abillada que semblava un cardenal, i, és clar, com que feia tanta patxoca, deia que volia ser cardenal!

EL MEU EXVOT A LA VERGE BRUNA

Invocacó

Verge de Montserrat, gentil Madona,
de tan vell, mon jardí ja és un ermot,
si flors no puc teixir en vostra CORONA,
que us sigui accepte, almenys, aquest EXVOT

Pacs³

Enlloc del món jo mai no trobaria
un poblet que em fes tanta il·lusió.
La mare m'hi portà quan just tenia
vora set anys: floreta de lletsó
que al cor de la ciutat es consumia,
com resclosa a l'ombriu d'una presó.
Voleu més sort, per mi? La Rectoria,
que un seu germà s'hi esqueia de Rector!
Una casa, tan gran, que m'hi perdia,
amb molts portals oberts a la claror
d'aquell sol que batia als seus defores;
l'horta i les vinyes, el torrent i el prat.
Quant d'espai, per folgar-hi a totes hores
del matí al vespre, en plena llibertat!

* * * * *

Passà temps, i, sentint-me ja reviure,
m'abellí de fer colla amb certs companys
que, freturants de vida molt més lliure,
se m'enduïen per altres viaranyes
més a posta a les nostres malifetes:
batusses i pedrades en tot lloc.
Poques hores tenia ben quietes
que, de nit, les dormia com un soc.
Aquests jocs, cada dia un xic més barbres,
s'esqueïen en paratges molt asprius
i enfilant-nos pels cingles i pels arbres,
cop d'heure fruita, i vinga afollar nius!
Prou la mare em reptava, quan em veia
amb estrips a la roba i a la pell,
mes jo no en feia cas, i fins me'n reia
amb l'esquerpa rialla del mesell,
i, en va, la pobra dona em repetia:
-Mira, fill meu, que vas per mal camí...
No et moguis de la meua companyia.
Si tu sabessis com em fas patir!-
I ja que els seus consells mai no obeïa,
dia vingué que el Cel la compadís
barrant-me el pas amb un gran greu obstacle
que em féu anar, cert temps, ben a remolc
de sa faldilla, fins que, per miracle,
de cop i volta jo tornava a solc.

L'OBSTACLE

Cuidava l'horta de la Rectoria,
un veí nostre, ja molt barbablanca,
i ell, sempre bondadós, em crida un dia:
-Amigué! Ratolí de sagristia!
Si cerques nius al fons d'aquest barranc,
puja, que, prop d'aquí, jo en sé un de grives!
-A on, Silvestre?
-Al cim d'aquell pollanc.
-Renoí, que és alt!
-A veure si hi aribes,
com una fura, tu que hi estàs fet.
D'aquests ocells que ens roben les olives
cada niada, creu que en paga el tret.
-Ja està dit!
-Si tu vols, jo et faré canca
fins que abastis aquell primer rebrot,
i després, com tu saps, de branca en branca,
amunt va, fins al capdamunt de tot;
però, ei!, alerta, que elles són molt vives.
Dia i nit no fan més que vigilar
per fer-se escàpoles de mans furtives,
i més avui amb tant de vent com fa.
-Mans a l'obra!-
I, ardit com un gatvaire,
emrenc la tasca. Llest, de tram en tram,
m'enfilava, però, ja molt enlaire,
el vent em feia anar banzim-banzam.
L'avi em cridà:
-No pugis més, i baixa!
-Amb aquest vent, què és dolç com un arrop,
ara, que baixi? Avui, o faixa o caixa!-
Per fi, ja tinc les grives ben a prop,
i, al punt que allargo el braç, ¡mala negada!,
se m'esveren i totes prenen vol,
deixant el niu al cim de la brancada,
fet un manyoc de farda i plomissol.
Fou tan forta la meua enquimerada,
que, fent mig giravolt,
se'm romp en sec la branca.
Ai! que el delit ja em manca!
Perdo de veure el món...
i ja no sé què em passa:
sols sento un cop de maça
al mig del front.

³ Municipi de l'Alt Penedès

EL MIRACLE

L'avi Silvestre, al punt que em vegé caure,
s'esbalaí, creient ben bé que un llamp
em féu baixar pel dret, anant a raure,
de cap, al muralló que envolta el camp.
Restà uns moments absort, tot ell tremia.
Per últim, s'arribà vora el pollanc.
Quelcom digué, i, com jo no responia,
ell que em tomba, i -ai, déu!-. Quin doll de sang!
Algú hi hauria a l'horta més veïna.
-Cuiteu! Veniu! -cridava, com un foll.
I, com si es carregués una feixina,
corrents, em dugué a casa, sempre a coll.
La veu se li nuà dintre la gola
davant la meva mare. Oh, quin trastorn!
-Mireu, us porto un noi que se'ns escola:
el vostre fill, fet un escalaborn-.
-En Ramonet? La meva rosa-vera?
Aï, quina espina m'endinseu al front!-.
Una veïna diu:
-Sembla de cera.
Prest serà un angelet a l'altre món-.
Arriba el campaner i ell, de sobrada,
fa amb veu ronca:
-Aquest noi ja està acabat!
M'en vaig, i, tot seguit, a solpostada,
faré, amb campana xica, el toc d'albat-.
La meva pobre mare, que, de pena,
voreta meu, plorava a tot esclat,
com una magdalena,
a la Verge clamà, de Montserrat:
-Salveu-me el fill, i us portaré ma trena!-.
-Senyora, no ploreu, que el noi respira!
-diu, transportat de joia, l'hortalà-
Ja ha obert els ulls, i, ben de fit, us mira
allargant-vos la mà!
Tu, campaner, que el veies ja a la fossa!
Cuita, vés, i repica a festa grossa,
que, certament, és cosa d'alegria
veure que un escolà, que se'ns moria,
tot de sobte, l'Estel de Montserrat
ens l'ha salvat!

COMPLIMENT DEL VOT

Setembre enllà, quan l'aire ja no crema,
perquè el sol cada tarda se'ns ajup
molt més d'hora, i tothom té la verema
que rebull i fermenta dintre el cup,
en Silvestre, amb el seu carret de vela,
fent molt camí, ens ha dut a Montserrat.
La boira, freda i densa, avui l'entela,
fent de l'espai un vidre tan glaçat,
que res no es veu més lluny de quatre passes.
L'avi en rondina, i diu, amb to poruc:
-Aquesta boira em sembla que du traces
de molta aigua, i llavors, sense aixopluc,
què hi farem, aquí dalt, bona mestressa?
Creieu que em sap molt greu, d'haver-vos dut
dins una teranyina tan espessa
i xopa de silenci i quietud-.
Sentim trepig... Una ombra se'ns acosta
lentament. És un monjo encaputxat.
-Pobrets! D'on sou?
-De lluny -fem de resposta.
-Si us fa por tanta boira i soletat,
jo us guiaré. Seguiu-me, però alerta,
si us són desconeguts aquests topants.
No gaire lluny, teniu l'església oberta,
on trobareu escalf i un bon descans-.

* * * * *

Ja hi hem entrat. És fosca i molt deserta,
però l'olor d'encens hi escau molt bé,
que el record de la Verge se'ns desperta
a la llum dels cirets del candeler.
Deixem, a un banc, els entriquetells que ens pesen.
-Els angelets que em dèieu, mare, on són?
-A dalt al cor. Molt de matí, ja hi resen
per totes les misèries d'aquest món.
-I, escolteu, per què hi cremen tants de ciris?
-Les seves flames, segons com les miris,
són com llengües de foc que van parlant,
dia i nit, a la Verge i a l'Infant.
-I què li diuen, mare?
-Moltes coses.
Unes demanen gràcia de salut;
altres, pel gran favor que n'han rebut,
i n'hi ha també d'alguns marits i esposes
que desitgen florir, en clavells i roses.
-Què li dirà la llengua del meu ciri?
-Que siguis bon minyó i blanc com el lliri
d'aquella bola, que figura el món.

* * * * *

La mare, sens dir res,
el meu ciret ha encès
i el posa al candeler.
Oh!, mai no oblidaré
quan ella, a peu ben nu,
cuitosament se'n va
i estén, damunt l'altar
-per piadosa ofrena-
aquella llarga trena
del seu cabell, tan bru.
Tement que aquesta escena
pogués sotjar-la algú,
s'acosta, i amb la mà
tapant-se bé la cara,
ve a mi, a pas insegur.
I, oint-la sanglotar:
-Ai, ai!... Que ploreu, mare?
-Sí, fill!... Ja ho veus... Per tu!-

CLOENDA

Segurament, degut a ma vellesa⁴
s'ha marcit, ja qui-sap-lo, aquell meu lliri
blanc com la neu,
però la flama-llengua del meu ciri,
avui, encara parla, i, ben encesa,
lloant la Verge i Mare del bon Déu!

Aquest és el poema sencer escrit per mossèn Ramon Garriga i Boixader per participar en la crida que es féu per a oferir una Corona Literària a la Mare de Déu de Montserrat, l'any 1956.

⁴ Mossèn Garriga tenia ja vuitanta anys!

LA MISSA NOVA DEL POBRISSÓ

Muntanya amunt, camí de Montserrat,
quan l'aire és pur i l'alba s'esparpella,
dos vianants amb els ulls de meravella
s'amaren d'inefable soledat

Bo i caminant escolten els ocells
que volen encertar la melodia
i això els curulla el sac de l'alegria
perquè són -aus de Déu- minsos com ells.

Un, sacerdot novell, prim, galta llis,
el seu capell senzill que s'acampana
s'adiu amb el teixit de la sotana:
joiós i humil com sant Francesc d'Assís

La seva acompanyant, talment un fus
que es va aprimant del cànem que el sacseja,
el seu cabell polit sedós blanqueja
i el llavi sempre a punt de dir Jesús.

S'espolsen la farina del camí
el jove capellà i la seva mare
i el goig els hi traspua per la cara
quan passen el portal del monestir.

I truquen al convent: -Pam, pam. -Qui hi ha?
-senten amb fil de veu esborradissa.

-Un jove capellà
que vol dir missa-.

Obre la porta un monjo rodanxó,
esguarda el capellà i la companyia
i els diu la benvinguda i el bon dia
bo i repicant-se els dits pel capciró
El jove diu: -El calze ja l'he dut-.
Desnua un mocador de mica en mica:
hi ha uns gruixos de paper, desembolica
i ensenya un calze vell i bonyegut.

La mare fa: -El meu noi vol dir
si aquí li deixareu alba i casulla...-.
I es posa a tremolar com una fulla
sense saber com ho ha d'arrodonir

-Per ornaments no us hi amoïneu;
podeu comptar que aquí de tot es troba

-És que, sabeu?,

serà la meva Missa Nova!

-Molt bé, molt bé... Ja teniu padrins?

-Veieu? Amb mi ha vingut la meva mare

I, des del cel, el pare

serà el padrí voltat de serafins.

-Oh bé... oh bé...

Així ja és altra cosa,
cap llei no s'hi oposa

però s'haurà de dir al Pare Escarré-,

Els mena vers darrere de l'altar,
al passadís prop de la sagristia,
i així, quan aquell monjo tornaria
el jove no s'hauria d'esperar.

El monjo abans d'eixir pel corredor
saluda i estrefà mitja rialla;
per la molsuda galta li davalla
un espurneig lluent de ploricó.

Aquells dos cors de Déu, esbalaïts,
s'admiren de la pròpia gosadia:

–Vejam el Pare Abat què en pensaria
si ens veia tan pobres i esquifits?–.

Després de bella estona allà esperant,
hi ha com un remolí d'ombres humanes,
el campaner, desferma les campanes
i engega l'“Al·leluia” repicant.

A dins hi ha, en el silenci, un batibull
de monjos traspasant la sagristia
cap a l'altar major; fins hom diria
que tots, quan passen, miren de reüll.

Tant esperar es fa un xiquet pesat,
però són mansuets i no els fatiga;
aquell tragí potser sí que els intriga
de no poder-ne treure l'entrellat.

Els diu un germà llec tot magistró,
que allà a la sagristia apila roba:

–Aquest matí hi haurà una Misa Nova,
aquí, a l'altar major;

deu ésser un parent del Pare Abat,
amb tants preparatius i lluminàries
i cants de tota la Comunitat.

–Ja veig que amb tanta festa i tant tragí,
ens tocarà esperar una estona encara;
i, és clar, segurament que aquell sant frare
ni menys deu recordar que estem aquí.

–No, mare; heu de saber que el pare Abat
sols rep aquell qui li prega audiència
i no tothom, sinó el que té influència,
i encara si va ben documentat.

No passeu pena, així serà millor:
primer podrem oir la missa rica,
després direm la nostra missa xica
en un altar petit i acollidor–,

Mentre estaven parlant, s'obrí un cancell:

–Mare, mireu qui ve, sa ll·lustríssima!

–Jesús del cel! Què faig? Reina Santíssima!

–Genoll en terra li beseu l'anell.

–Vós sou el capellà missacantant...?

I vós...? Ja veig que sou la seva mare;
de tot m'han informat, vestiu-vos ara
i cantareu la Missa a l'altar gran.

Hem disposat per vós la festa així,
potser perquè ho tingueu per penitència
i encara us vull pregar l'obediència
que em permeteu que us faci de padrí–.

Amb tant de repicar –balim, balom...!–
es fan molts comentaris a la plaça;
la gent per esbrinar allò que passa
ha omplert l'església, és clar, de gom a gom.

La mare prop l'altar, dins un silló,
sent l'ànima petita de sorpresa
amb tanta il·luminària i riquesa
i aquella veu del monjo del sermó.

L'emoció guanyava el celebrant
sabent al seu damunt la Moreneta;
l'oració brollava pura i neta
d'aquell Ministre nou, amb cor d'infant.

Després els fou servit un bon repàs,
i quan més tard la costa davallaven
amb una joia pura s'esguardaven,
i reien, tot cofois, per sota el nas.

Com si caigués un llamp, tot d'un plegat,
s'adonen compungits de l'heretgia
i van resant com una lletania:

–Perdó, senyor, de tanta vanitat!–.

Aquesta magnífica composició poètica del nostre enyo-
rat **Jaume Rosell i Roig** forma part del recull d'una anto-
logia de l'autor, publicada l'any 1990, i classificada amb
el número 12 dins el conjunt de publicacions de l'Ajun-
tament de Sant Sadurní d'anoia 🌸

BONES FIBRES 2010!

VILOMARA & ASSOCIATS

CONSULTING EMPRESARIAL ASSESSORS IMMOBILIARIS

GESTIÓ EMPRESARIAL, LABORAL, FISCAL, JURÍDIC, COMPTABLE
FINQUES - COMUNITATS DE PROPIETARIS - ASSEGUANCES
PROJECTES D'ARQUITECTURA - GESTIÓ D'OBRA I PATRIMONI

WWW.VILOMARA.NET - WWW.PISOSSANTSADURNI.COM

C/ Eirecorts, 12 - baixos - 08710 SANT SADURNI D'ANOIA - Tel. 93 891 43 11 - Fax 93 891 43 16 - C.E. VILOMARA@vilomara.net

SEINSA

DISTRIBUIDORS DE MATERIAL ELÈCTRIC I ELECTRÒNIC
distribuïdors SIEMENS

Certificat
ISO 9001/2000

MAGATZEM DE MATERIAL ELÈCTRIC
Experts en automatització amb productes

SIEMENS **Rockwell**
Automation

- | Distribució de primeres marques
- | Assessorament, formació i suport en solucions tècniques
- | Disseny i automatització de processos industrials

Tinent Coronel Sagués, 3-5 | Tel. 93 891 21 61 | Fax 93 891 17 61 | seinsa@seinsa.net | Sant Sadurní d'Anoia
Roser Dolcet, 39 | Tel. 93 814 01 59 | Fax 93 814 15 77 | Vilanova i la Geltrú

*Disseny i
Impressió
d'Etiquetes*

Tinent Coronel Sagués, 37 · Tel. 93 891 49 86 · Fax 93 891 16 66 · SANT SADURNÍ D'ANOIA
E-mail: grafiquesmateu@telefonica.net

RIBAS / GIRONA ASSESSORS

lídia ribas / albert girona

R/G ASSESSORS

Rambla de la Generalitat, 43, baixos
Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 891 35 59 / Fax 93 891 29 28

CENTRE VINÍCOLA DEL PENEDÈS, S.C.C.L.

Vins de fermentació controlada.

Blancs, negres i rosats vqprd de producció pròpia.

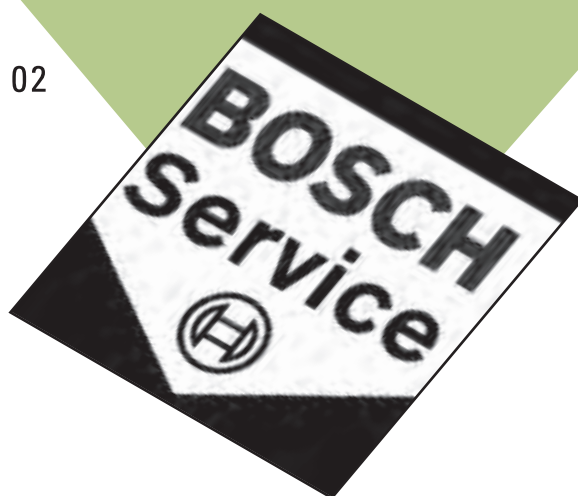
També servei de vins estabilitzats i filtrats, preparats per a tiratge i embotellar.

Cellers propis a Sant Sadurní d'Anoia i Bellvei del Penedès

C/ Parlament, 4, baixos, local 6 | Tel. 93 817 29 27 | Fax 93 817 17 99 | Vilafranca del Penedès | administracio@cevipe.coop

Mallorca, 35
Tel i fax 93 891 14 02

Bosch Car Service:

Mecànica i electricitat
Manteniment i reparació
Sistemes climatització
Aire condicionat
Injecció benzina
Injecció dièsel
Instal·lació accessoris
Car multimèdia

OLIVER

GESTORIA

ASSEGURANCES

LABORAL

FISCAL

Dr. Escayola, 19 | Tels. 93 891 07 16 - 93 818 30 34 | Fax 93 818 31 11 | Sant Sadurní d'Anoia
oliver@gestoriaoliver.com

SI T'AGRADA LA MÚSICA, L'ESPORT, LA POLÍTICA, EL CINEMA, LA CULTURA, LA INFORMACIÓ, LA NATURA,
L'ECONOMIA, LA PLATJA, LA CUINA, EL BRICOLATGE, ANAR D'EXCURSIÓ, SORTIR DE FESTA,
LA LECTURA, LES RELACIONS SOCIALS, EL MÓN QUE T'ENVOLTA, FER AMICS AL FACEBOOK, TWITTEJAR,
ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ....O EL QUE SIGUI

107.2 FM

LA RADIO DE LA CAPITAL DEL CAVA

VINE I COLLABORA AMB NOSALTRES

www.radiosantsadurni.wordpress.com

Email: radio@santsadurni.cat

Tf: 938912901 / 606502269

r à d i o

Sant Sadurní 107.2 FM

DEIXALLES I TRANSPORTS

A. Plazas
S.A.

TEL. 93 899 31 50

- **Gestors i transportistes de residus**
- **Transport de mercaderies per carretera nacional i internacional**
- **Agència i magatzemer distribuïdor**

Polígon Industrial Can Bas - C/A. Parcel·la 10 | 08739 Lavern (Subirats)
plazas@plazas.com

PODÒLOGA (col·leg. núm. 0107)

TÈCNIC ORTOPÈDIC (núm. 4.099)

INFERMERIA (col·leg. núm. 4.945)

- **Malalties dels peus**
- **Plantilles ortopèdiques a mida**
- **Estudi computeritzat del peu**
- **Anàlisi del moviment**
- **Òrtesis de silicona**

Església, 20 | Tels. 93 891 09 23 - 93 430 96 33 | Mòbil 606 151 252 | Sant Sadurní d'Anoia

C a n s a l a d e r i a

cal miqueló

• d e s d e 1 8 9 6 •

Hospital, 12 | Tel. 93 891 02 92 | Sant Sadurní d'Anoia

Educació Infantil (1 a 6 anys)

De la xarxa d'escoles Vedruna
de Catalunya (35 centres)
Membre de la Fundació
Escola Cristiana de Catalunya

Educació Primària (6 a 12 anys)

FORMACIÓ INTEGRAL I EDUCACIÓ EN VALORS
ATENCIÓ PERSONAL ALS ALUMNES I LES FAMÍLIES
AMPA EN ESTRETA COL·LABORACIÓ AMB L'ESCOLA
SERVEIS I HORARIS ADAPTATS A LES NECESSITATS FAMILIARS
MENJADOR ESCOLAR AMB CUINA PRÒPIA

Educació Secundària Obligatòria (12 a 16 anys)

Santa Joaquina de Vedruna, 1
08770 Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 891 04 18
Fax 93 891 33 24

escola@elcarme.cat www.elcarme.cat

*Desitgem als nostres clients i amics
unes bones Fires i Festes*

Montserrat, 37 | Tels. 93 891 08 60 - 93 891 09 77 | Fax 93 891 25 44 | Sant Sadurní d'Anoia

Fes-te amb la Targeta Regal

Et regalem 10 € per cada
100 € de compra en la
Targeta Regal de Level Moda.

De descompte si has com-
prat en el Level Happy day.

Demana als teus la Targeta
Regal.

LEVEL
M O D A

T'ho posem fàcil.

SANT SADURNÍ D'ANOIA Dr. Escaiola, 15
VILAFRANCA DEL PENEDES PL. Constitució, 3 / La Parellada, 25

montserrat
operador logístic

Wine & Spirits
LOGISTICS

Palletways
Pallets express

La logística per al vi

- Dipòsit Fiscal per a Vins i Begudes Alcohòliques.
- Paleta Express: Espanya en 24 h i sortides diàries a tot Europa mitjançant la xarxa Palletways.
- Distribució de càrregues completes Nacional i Internacional.
- Naus a temperatura controlada.
- Emmagatzematge i subministrament de matèria primera.

magatzematge logística transport

www.1montserrat.com

C/ Josep Lluís Bover, 18 - 08770 SANT SADURNI D'ANOIA (Barcelona) Spain - Tel: +34 93 891 13 52 - Fax: +34 93 891 13 52

1montserrat@montserrat.com

EXIT

les millors marques en Urban, Sportwear i Denim

C/ MONTSERRAT, 18
(08770) SANT SADURNI D'ANOIA
TEL: 891 31 75 FAX: 93 891 13 52
exitmoda@gmail.com

especialistes en hoquei patins

C/ MONTSERRAT, 31
(08770) SANT SADURNI D'ANOIA
TEL. I FAX: 93 891 13 52
totsportmir@gmail.com

Buscan's al FACEBOOK !! ; "Exit Moda" i "Tot Sport Mir"

Tast de Paraules

Grup d'Escriptors de Sant Sadurní

Tots hi som convidats, a festes, a participar, a gaudir... Per això el recentment format Grup d'Escriptors de Sant Sadurní **Tast de Paraules**, amb residència al Casal d'Entitats, vol afegir-se a la festa i al programa de Fires amb una mostra d'escrits recollits gairebé de forma improvisada. Són paraules que brollen com bombolles de cava, amb entusiasme, rauxa, naturalitat i també amb delicadesa. Són l'expressió d'una colla de persones que gaudim del goig d'expressar per escrit il·lusions, emocions i records, d'una manera senzilla i modesta però no exempta de rigor i espurnes d'interès literari. Us convidem a compartir amb nosaltres aquest tast...

Martí Garcia

Escriure

Calmar la ment, deixar reposar el frenètic garbuix de pensaments, és una tasca, de vegades, feixuga.

Així i tot, és només quan s'acallen aquestes anades i vingudes, que sorgeix la inspiració.

No cal el silenci, és indiferent la solitud, per trobar aquesta quietud indispensable.

N'hi ha prou amb la voluntat creativa, amb l'ànim provocador, l'ànima transgressora i la predisposició als canvis.

Escriure és genial!

Si, a més, algú t'ho llegeix... ha de ser... l'hòstia !

Teresa-Maria Subirana Queralt

La ballarina

El seu art consisteix en la felicitat que desprèn donant voltes amb la mateixa agilitat que el cigne solca el llac.

Montserrat Raventós

Desig o certesa

Si escric no em llegiu.

Si llegeixo no escric.

Si escric em llegireu?

Llegiré i escriuré.

Montserrat Canals

Mots errats

Rimes de remots rumors,
arrauxats, tèrbols,
arreu un territori rogenic,
rosegat d'horribles remors,
enderrocades.

Martí Garcia

Embrutar el blanc del paper

Embrutar el blanc del paper amb la música de l'ànima és esculpir amb rierols de tinta els sentiments ofegats, disfrutar de les paraules, del més net dels plaers... Escriure!

Montse Duran

Ploma, violí, brotxa, burí...

Tots serveixen per pensar,
expressar, crear,
si busquen la veritat en la bellesa.

José Luis Bermúdez

No em manipuleu els pensaments

No em manipuleu els pensaments,
ni violeu els meus somnis,
perquè m'enverinaríeu
la més íntima font de les llibertats.

Natàlia Colet Cremades

La rana

Hubo una vez una rana que deseaba ardientemente ser una rana auténtica y todos sus esfuerzos se centraban en croar y saltar como hubiese cabido esperar de una reina de la charca. Pero el intento le salió rana, no era más que un sapo. Así que, tras pensarlo bien, deshizo el camino andado y decidió fingir ser una falsa rana, pues cualquiera que se precie prefiere ser una falsa rana a un auténtico sapo.

Alexandra Robles

L'ovella negra

L'ovella negra estava enfadada amb la cabra, la cabra amb l'ovella i l'ovella amb el color.

Ovella, cabra i pastor, tots enfadats pel color. Al final, què li passa a aquest color?

M Dolors Alemany

He trobat

He trobat aquestes paraules, mig marcides, tancades en un racó de la meva memòria, dins un calaix i ja no recordava on havia deixat la clau.

Montse Pontnou

Trabuc, de Fellitge Milletti, òpera dramàtica en tres actes

1er acte. Va ser suspès, per falta del trabuc, ja que l'havien perdut.

2on acte. Els faltava la partitura, que no la trobaven, va haver de ser suspès.

Ja no podia ser més dramàtica.

3er acte. Quan ho troben tot, el trabuc i la partitura, varen voler començar l'òpera i es varen adonar que no quedava ningú a la sala.

Això sí que va ésser una òpera dramàtica en tres actes.

Emili Martí

El full en blanc

Tor és a punt. D'una banda tenim l'escriptor assegut amb els braços recolzats en el seu escriptori i subjectant amb una mà l'eina de treball, el bolígraf. Per l'altra, el full en blanc que espera ser escrit. Els minuts passen i res canvia, full i escriptor encarats esperen l'acció.

Per trencar la rutina l'escriptor porta una tassa de cafè amb llet, creient ingènuament que la inspiració arribarà. Moments més tard, la tassa buida reposa en un costat del full però la inspiració no és allà. Al cap d'unes hores, no hi ha vestigis del full. Podem veure una baralla francesa de cartes tota escampada, una tassa, un bolígraf rossegat, una videoconsola portàtil, un plat amb engrunes de pa, el diari d'ahir i l'ordinador portàtil.

L'escriptor pensa "Uff, que n'és de cansat això d'escriure. Si només per intentar inspirar-me he necessitat quatre hores, quant tardaré per escriure una sola pàgina?... I si escric sobre el primer que em passi pel cap?" Doncs finalment és el que he fet jo.

Marc Masana

L'àpat

Fa estona que la policia científica omple la casa.

Al pis de dalt, en el dormitori, un agent sense uniforme fa fotografies al cadàver, un altre, uniformat i amb guants de làtex, recull mostres de proves i les introdueix dins unes petites bosses de plàstic hermètiques.

El tinent Ross i dos agents més són a la cuina.

Tal com els havia confessat el presumpte assassí, hi havia cinc trossos de carn a la graella.

Mentre un dels agents examina els trossos de carn, un altre li diu al tinent:

–Ross, n'he trobat un altre tros a les escombraries. Està mossegat!

El tinent, incrèdul, els diu

–No m'ho puc creure. Aquest tio s'ha cregut que és el puto Hanibal Lecter.

Maria Parera

Argentina

Per què no podia néixer el nen Jesús, fill de Maria i Josep, a l'Argentina?

Sant Josep segurament podria haver tingut la mateixa afició que l'Arseni, el meu marit, que passejant per Buenos Aires s'ho va passar pipa.

Anàvem tots dos per la "calle Corrientes", el seu cap i tot ell anava de bòlit mirant com caminaven les argentines, i el seu culet arremangat, rodó, graciós, però sobretot temptador. Quina gràcia tenien aquelles noies caminant. Per al meu marit aquest espectacle

a peu de carrer va ser impagable i inoblidable.

Érem joves, a la "calle Corrientes" hi passava molta electricitat estàtica i era molt fàcil enganxar-te.

Deu ser per això que porta aquest nom. Ja ho diuen molt últimament que el nou messies va néixer a l'Argentina i, per sort, juga amb el Barça.

M. Teresa Duran

Març marçot

Dedicat a la meva besàvia Maria

Març marçot, mata la vella a la vora del foc, i a la jove, si pot.

Aquell final d'hivern va ser molt benigne, les gallines es van posar lloques abans d'hora, la Maria en va posar una a covar els ous del ponedor.

La Maria estava gràvida del seu cinquè embaràs.

A la primera setmana de març, els pollets van trencar la closca i començaren a sortir de l'ou, i la Maria va trencar aigües i es va posar de part. Va ser un part difícil.

Feia un dia assolellat. En Jaume, abans d'anar-se'n a l'hort, va pujar un tupí de sopes amb llet a la seva dona, convalescent, i, aprofitant el bon dia, va treure la nierada de pollets al pati.

Un tro féu despertar la Maria del seu dormisquejar, i, al mirar per la finestra, va veure que començaven a caure quatre gotes, es recordà dels pollets, va saltar d'una revolada del llit, i cobrint-se amb una manta va anar a la recerca del nieró. Les gotes esdevingueren xàfec, no li quedà ni un fil de roba sec. Va canviar-se i s'ajocà de nou al llit.

Quan vingué el seu home, la va trobar tota febrosa; alarmat, va fer cridar el metge, i li diagnosticaren una pulmonia.

La Maria, que va poder salvar els pollets, no es va poder salvar ella.

Joan Guilera i Miquel

Sempre faig tard

Sempre faig tard per culpa teva. Em despertes quan sóc al bell mig del somni més bonic.

I per acabar-ho d'adobar, m'allargues les penes i m'escurces les alegries. Ets un dèspota, un cregut, un tirà. O pot ser que siguis senzillament *un rellotge*.

Josep Casanellas

12è CONCURS LITERARI INFANTIL DE SANT JORDI 2010

Tema: "Una llegenda de Sant Jordi diferent"

SANTA CR

Hi havia una vegada un poble que es deia Dina Landia, perquè a prop hi vivia un dinosaure. El dinosaure es menjava tota mena d'animals, però, va arribar un dia que els animals es van acabar i el dinosaure va començar a destruir les cases.

Un dia el príncep va sortir a passejar i el dinosaure el va veure, el príncep va començar a córrer fins que va aparèixer una noia dalt d'un cavall blanc, la noia portava un arc de color rosa i lila. Tots els niletans i niletanes estaven allà i la reina i la reina mirava el combat des del balcó. La noia amb el seu arc va disparar la fletxa d'or, que va anar just al cor del dinosaure. Del dinosaure en va sortir una espina que se la va quedar el príncep, la noia va recollir la fletxa d'or i se'n va anar.

PSEUDÒNIM: Josephine.....
CLASSE: A.....CURS: 4r I A.....
ESCOLA: Jacint Verdaguer.....

12è CONCURS LITERARI INFANTIL DE SANT JORDI 2010

Tema: "Una llegenda de Sant Jordi diferent"

ST. JORDI SALVA EL DRAC

A Mont Blanc hi vivia un drac, més aviat domèstic si no fos per la grandària que tenia, ja que era freruc, vegetarià i treia gum pel mar encampes de joc per la braca. Però la gent del poble creia que era un drac dolent amb ganes de menjar-se'ls a tots la barbacoa, gregits o bròixats amb un toc de llimona. Així que el que feien era portar-li a la casa animals. Però el que feia era tirar als animals al llac del costat de casa seva (la seva casa) que resultava molt acollidora per ser la casa d'un drac però ja que era molt endresat no semblava massa estrany. I aquest cicle dels animals i el llac era un joc de mai acabar. El drac començava a pensar que aquella gent eren uns carxans!! Fins que un dia van van acabar els animals. Però van ser una espècie de histeria i qui sortia correria de menjar al drac. Precisament va sortir la Lena la gella del rei. La Lena però no era gens poruga, amèr havia estudiat tot tipus de lleure. A l'endemà la Lena va anar decidir la casa la casa del drac. Quan va arribar va exclamar: - Drac s'ent aquí!! - El drac peruc va sortir omig tremolós i no va poder dir ni mu que la Lena ja li havia tirat amb el. El drac va fer mans i manigues per treure-se-la de sobre però no va poder. De sobte va aparèixer un cavaller que venia de dins del llac i va salvar al drac de la princesa Lena. El drac va explicar que no era dolent, va agafar una rera de la seva casa i li va donar a la Lena

PSEUDÒNIM: MISHA
CLASSE: A CURS: 4t
ESCOLA: Pacint Verdaguer

12è CONCURS LITERARI INFANTIL
DE SANT JORDI 2010

Tema: "Una llegenda de Sant Jordi diferent"

St. Jordi a l'edat de gel

Hi havia una vegada un St. Jordi diferent, un St. Jordi que vivia a un iglú a l'Edat de Gel. Sempre, anava amb el seu amic l'Uro, una criatura de vaca actual.

Parceiant sobre gel, en Jordi i l'Uro van veure un iglú molt gran, i van anar a fer-hi un cop d'ull, hi havia una donzella, i en Jordi en veure-la se'n va enamorar, després se'n va anar al seu iglú. A cap d'un temps en Jordi no es podia treure aquella donzella del cap. Va tornar a anar a l'iglú de la donzella però no hi era, llavors va anar al lloc d'on era gelat i sí, la donzella era allà, però... Estava lligada a un arbre, agafada per un mamut gegant i l'Uro es van mirar fixament els ulls, mentre tant en Jordi anava d'ulligant a la donzella que es deia Nucia i ella també es va enamorar d'en Jordi. Però l'Uro s'intentava moure amb el mamut, i el mamut amb el seu pes va trencar el gel, i de la greda que estava l'aigua es va congelar les potes, apronjant-se aquell acte l'Uro, la Nucia i en Jordi van marxar: al Jordi el van declarar en "Jordi" el glacial.

PSEUDÒNIM: Matias Beltran
 CLASSE: 41A CURS: 4n
 ESCOLA: Sant Jordi Verdeguer

12è CONCURS LITERARI INFANTIL DE SANT JORDI 2010

Tema: "Una llegenda de Sant Jordi diferent"

La sang del drac

Hi havia una vegada una princesa que volia matar el drac i un dia va dir: vaig a matar el drac i va començar a cridar drac, drac suu! I el drac va sentir. De repent va aparèixer el cavaller Jordi i li va dir a la princesa: princesa, princesa no mates el drac! si no els arbres s'assecaran. El drac és el rei de la natura i la princesa va dir: el vell matar, vell la seva sang per vendre-la perquè és màgica i vell guanyar diners. El meu poble és pobre. La princesa li va fer un tall al drac i va veure que la sang que li quedava es convertia en roses precioses. Llavors el cavaller Jordi va tenir una idea, li va dir: mira, podem vendre roses i així guanyarem diners, llavors la princesa va dir: si vendrem roses per St. Jordi perquè la idea a rigut l'era.

PSEUDÒNIM: Piruleta
 CLASSE: B CURS: 4rt B
 ESCOLA: St. Jordi

12è CONCURS LITERARI INFANTIL DE SANT JORDI 2010

Tema: "Una llegenda de Sant Jordi diferent"

EN JORDI I COMPANYIA

Hi havia una noiequeta un jove cavaller
anomenat Jordi que era molt Valent i
encantador. Un dia va rebre una carta del rei
on parlava: Esteu mat cavaller Jordi un braç ha regirat
a la meua filla la princesa Salavala sumplau! En
Jordi va agafar el seu cavall, es va pentar i armadurats
a se'n va anar. Pel camí va trobar molts obstacles,
entre tots aquests una noia que amava vestida de noia
un dia la persegua, en Jordi la va salvar i li demanà
ajuda per salvar la princesa. Ella va estar d'acord.
També va veure tres parquets que els persegua un monstre
terrible i en Jordi també els va salvar. En Jordi els va
proposar que l'ajudessin a salvar la princesa, tots tres
van estar d'acord. En Jordi i els seus amics continuaren
el camí i per fi van trobar la cara del drac i van entrar
i van veure una família de dracs, la princesa estava
tancada a una gavia, els parquets van destruir els
dracs, la noia va obrir la gavia i en Jordi la va
salvar. Van anar cap a Palau. En Jordi i la princesa
es van casar, els parquets i la noia es van quedar a
viure al palau. El poble amb els 3 parquets
i la noia homolava una casa de bagas!

PSEUDÒNIM: Tati TATIE
CLASSE: A CURS: 4n
ESCOLA: Grup la Nau

12è CONCURS LITERARI INFANTIL DE SANT JORDI 2010

Tema: "Una llegenda de Sant Jordi diferent"

- Un dia hi havia un poble i un mar que es deia Tin i la seva germana que es deia Clàudia. Hi havia una muntanya molt gran i a dalt de la muntanya hi havia un castell amb una formiga. Tot el poble li tenia por, i un dia en Tin i la Clàudia van dir: - Nosaltres anirem a parlar amb la formiga. I tot el poble va dir: - No, no, hi aneu!!! Però en Tin va dir: - Sí que hi anem!!! Bè que no hem de tenir por d'una formiga petita!! Al dia següent en Tin i la Clàudia es van endur una pala de fusta i van anar cap al castell. Al cap de 2 h, ja havien arribat i es troben amb la formiga. La formiga va avisar als seus guardians que ataquen a en Tin i a la Clàudia.

I llavors anava un nen amb un poni i amb una espasa de plàstic i mata a tots els guardians i també a la formiga. El nen diu: - Era die Joan i me'm tinc que anar a salvar el món. En Joan li regala l'espasa a la Clàudia, i des de aleshores cada any per sant Joan, els nois regalem una espasa de plàstic a les noies valentes.

PSEUDÒNIM:.....Tin.....
CLASSE:.....CURS: 4t primària
ESCOLA:.....el canmar.....

3r premi

www.hillsabus.com

Telf: 93 891 25 61

3
zones

De dilluns a
divendres excepte agost

Sant Sadurní **Barcelona**

06:40	07:20 h.
07:00 h.	08:00 h.
07:30 h.	09:15 h.
09:00 h.	12:15 h.
10:00 h.	13:30 h.
13:40 h.	14:30 h.
14:30 h.	15:30 h.
16:30 h.	17:30 h.
18:15 h.	18:15 h.
19:30 h.	19:30 h.
	20:30 h.

Sant Sadurní

Barcelona

Dissabtes tot l'any

09:00 h. 10:00 h.

Diumenges i festius tot l'any

19:00 h. 20:00 h.

Horaris mes d'agost

07:30 h. 09:15 h.
14:30h. 19:15 h.

Restaurant - Allotjament

CAL JOAN MARINA

**Menjador privat per a
celebracions i festivitats**

*Ja fa 15 anys
gràcies a tots els clients
i amics*

RESTAURANT

Cra. Sant Quintí, 22 - Tel. 93 891 07 24
08770 Sant Sadurní d'Anoia

ALLOTJAMENT

Dr. Bofill, s/n - Tel./Fax: 93 898 83 50
08733 Ca l'Avi - Subirats

Ara fa 10 anys obria les portes la botiga de Cal Blay. Per commemorar-ho hem renovat l'espai i ampliem l'activitat...

nou espai enogastronòmic

fórmula migdia 12€
carta de "platillus" ...
plats per encàrrec fets al moment
t. +34 93 891 00 32

Cal Blay
vinticinç

Cl

cuina catalana tradicional
productes de proximitat
i de temporada

restaurant enogastronòmic

menú fórmula vinticinç 25€
menú pica-pica 29€
menús per a grups
t. +34 93 891 00 32

Cal Blay
vinticinç

**Circula segur:
vine al líder.**

**Pneumàtics
Jesús Jiménez**
C. Alacant, 8 · Sant Sadurní d'Anoia
Tel.: 93 891 24 05

MICHELIN

VIALIDER
ACCIONARIES

Una de 300000 en Espanya, Portugal i Andorra | www.vialider.es

P&A
PAUSA & ASSOCIATS
A S S E S S O R S

LABORAL
FISCAL
COMPTABLE
ASSEGUANCES

Montserrat, 27 | Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 891 28 31 | Fax 93 818 38 93
pausalaboral@telefonica.net
pausafiscal@telefonica.net

XAVIER

JOIERIA - RELLOTGERIA - ÒPTICA

El nou concepte de botiga

Per a gent amb personalitat

Dr. Escayola, 20 - 08770 Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 891 04 53 - Fax 93 891 04 53
optijoxavier@telefonica.net

C/ Grècia, 5 | Pol. Ind. Can Ferrer I | Sant Sadurní d'Anoia | Tel./Fax 93 891 22 04 | rubiojulve@rubiojulve.com

Carafi

des de 1926

- Pastisseria Carafi us presenta una pastisseria innovadora i de qualitat, amb dolços, salats, aperitius freds...
- Servei de càtering
- Tenim per a cada celebració el pastís ideal. Pastissos infantils d'aniversari acompanyats del detall més elegant i simpàtic.
- Rebosteria, pasta de full i pastissos variats, babaroses, mousses, gelats.
- I no ens oblidem pas de l'autèntica pastisseria al cava. La tenim a la nostra pastisseria: pastís Sant Sadurní, raïm de lionesa, taps de xocolata i els típics noiets de Sant Sadurní.

*Pastisseria Carafi
us diu Bones Festes*

Cavallers, 28 | Tel. 93 891 07 11

MOTOS ARAGONES

botiga i taller

Tel. 93 891 25 65

Fax 93 891 03 40

Passatge Terol, 33

08770 Sant Sadurní d'Anoia

www.motosaragones.com

comercial@motosaragones.com

bicicletes

accessoris

restauració

quads i atv's

maquinària agrícola

motocicletes i ciclomotors

esparóarquitecte

www.xavieresparo.com

Passeig Can Ferrer, 20 • 08770 Sant Sadurní d'Anoia • Barcelona
651 08 17 69 • arquitecte@xavieresparo.com

CONSTRUCCIONS **TABAQUISTA S. L.**

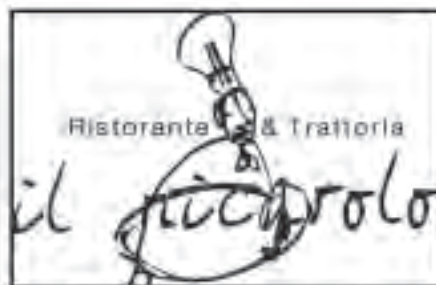
Oficines: Provença, 20 bx | Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 891 09 88 | Fax 93 891 07 65
www.tabaquista.cat
construccions@tabaquista.cat

Cerveseria - cava

El Picarol

Entrepans freds i calents i
per a emportar

C/ Barcelona, 11
Tel. 93 891 14 23
Sant Sadurní d'Anoia

*Amanides elaborades

*Torrades

*Carns

*Pasta fresca italiana

*Pizza artesana

CUINA MEDITERRÀNEA ITALIANA

MENÚ DIES LABORABLES

C/INDUSTRIA 56. 93 891 05 27

SANT SADURNI D'ANOIA

I ara també a Vilafranca. 93 890 67 27

LLOPART

CAVA DES DE 1887

CAVA LLOPART · Crta. dels Casots, km. 4 · 08739 Subirats · Tel. 93 899 31 25 · www.llopart.cat

Divendres 10 de setembre
23h

“Boeing, Boeing”
amb Àlex Casanovas,
Mercè Comes,
Santi Ibáñez,
Beth Rodergas...

Lloc: **Teatre de l'Ateneu**
Organitza: Regidoria de Cultura
Col·labora: Ateneu

Venda d'entrades anticipades:
Casal d'Entitats, Biblioteca Ramon Bosch
de Noya, Oficina de Turisme i Ateneu.

Preu: Anticipades: 18 €
Taquilla: 20 €

TEATRE

FARMÀCIA
Mª ROCA CARRERAS

Dr. Escayola, 4 | Tel. 93 891 01 88 | Sant Sadurní d'Anoia

Pastisseria
ROSELL
des de 1878

*Pastissos
Pastes
Bombons
Xocolata
Cafès
Degustació...*

*Dr. Escayola, 2
Tel. 93 891 04 16
Sant Sadurní d'Anoia*

EXTESA

Mn. Lluís Mª Vidal, 10
Tel. 93 891 02 42 | Fax 93 818 36 27
Mòbil 670 88 02 91 | Sant Sadurní d'Anoia

fusteria **TON**
TARRIDA

- Fusteria general
- Revestiments, escales, baranes
- Parquet flotant i tarima
- Interiors i portes d'armari, sense obra
- Cortines, persianes
- Portes de seguretat
- Portes, panys

Girona, 11 | Tel. i Fax 93 891 11 11
Sant Sadurní d'Anoia

FERRETERIA

C. Aragó 4, St. Sadurní d'Anoia Tel. 938910445
tot en, menatge, jardineria, agricultura,
construcció, electricitat, pintura

Taller

JOSEP ROSELL

Taller mecànic

Compra i venda de vehicles
km 0, seminus i d'ocasió

Vilafranca, 71 | Sant Sadurní d'Anoia
almicotxes@terra.es
Tel. taller: 93 891 08 93 | Vendes: 93 891 22 58

XARCUTERIA I CANSALADERIA

Repartiment
a domicili gratuït

PER SABER EL
QUE MENGES

*Sant Sadurní és terra del bon cava però
també de la bona botifarra*

Pl. Pau Casals, 18 | Tel. 93 891 09 16 | Sant Sadurní d'Anoia

José María
RAVENTÓS
i BLANC

Plaça del Roure | Sant Sadurní d'Anoia | Telèfon 93 818 32 62
Fax 93 891 25 00 | www.raventos.com

Torna Maria Assumpció Raventós, pletòrica als seus 80 anys

Pep Forns Varias

L'extraordinari tapís del saló de plens de l'Ajuntament, un veritable reflex de l'essència del Penedès, ens recorda tot sovint que Sant Sadurní té la sort de comptar amb una artista de primer nivell, una dona que ha construït una obra sòlida, ben acollida pel públic i elogiada pels millors crítics del país.

Vaig conèixer Maria Assumpció Raventós fa 30 anys, el setembre del 1980, quan vaig entrevistar-la per a la revista *Esqueixos*, un butlletí de l'Associació de Veïns Amics del Poble, que aleshores s'editava a la vila. Ella acabava de fer una exposició per Fires, després d'haver estat incomprendiblement oblidada durant 15 anys al seu propi municipi. Ja era l'artista més preminent que ha donat mai Sant Sadurní, un adjectiu que continua sent plenament vigent, però això no li ha aplanat mai el camí. Ara torna per mostrar-nos, en una exposició antològica que envairà diferents espais de la vila, una trajectòria plena de coherència, allunyada de l'autocomplença i que ha tingut com a brúixola la recerca constant. Els temes, les formes i els materials, lluny d'esclavitzar el geni creatiu de Maria Assumpció Raventós, han anat evolucionant amb el pas del temps i s'han convertit en eines de gran eficàcia per poder expressar la seva sensibilitat i la seva concepció del món.

En aquella entrevista deia una frase que retrata a la perfecció el seu tarannà: "L'obra que encara està per fer serà millor." I afegia: "Quan una cosa ja està resolta, em deixa d'interessar, i aleshores n'he de buscar una altra de nova." Aquest és l'impuls que mou Raventós a reinventar-se constantment, a continuar la seva recerca, fugint de la temptació de repetir el que ja sap que funciona, de copiar-se a ella mateixa.

Trobar un estil personal

La Maria Assumpció tenia una facilitat innata per dibuixar i pintar, però aquella vocació s'havia d'acabar de forjar. Abans dels 20 anys, l'artista es va estrenar amb una etapa academicista, fruit de les ensenyances que va rebre a Barcelona d'alguns pintors consagrats, com ara Lluís Muntaner, i ho va exposar el setembre de 1950 a Sant Sadurní. Havia agafat ofici, però necessitava ampliar la mirada i va entrar a Belles Arts, en una època durant la

qual va viure amb els avis materns, els Torras, que s'havien venut la farmàcia de Sant Sadurní i havien deixat en mans dels Raventós, els seus consogres, el negoci de cava fundat conjuntament. Em refereixo a les caves Lavernoya –fusió dels rius Lavernó i Noya–, projecte sorgit possiblement de l'estreta vinculació de l'avi Raventós amb la terra, ja que era un pagès que tenia finca i vinyes a Lavern.

A Belles Arts va descobrir un altre món contemplant l'obra d'artistes com Picasso, i es va endinsar, sense xarxa, en una aventura de recerca sense fi. Va recórrer algunes zones d'Espanya (Castella i Extremadura) durant un parell de mesos gràcies a una beca d'estudis, i després va viatjar a Europa (Itàlia, París, Amsterdam...). Es va deixar impressionar pel que veia, es va deixar modificar, a la vegada que va procurar connectar també amb la seva veritable essència, amb l'únic objectiu de trobar un estil propi, un traç personal. L'any 1960 es va casar i va continuar els viatges al costat del Javier Ozcóriz, un marí mercant nascut a Donosti (Euskadi) amb qui coneix Estats Units, els països nòrdics i Japó.

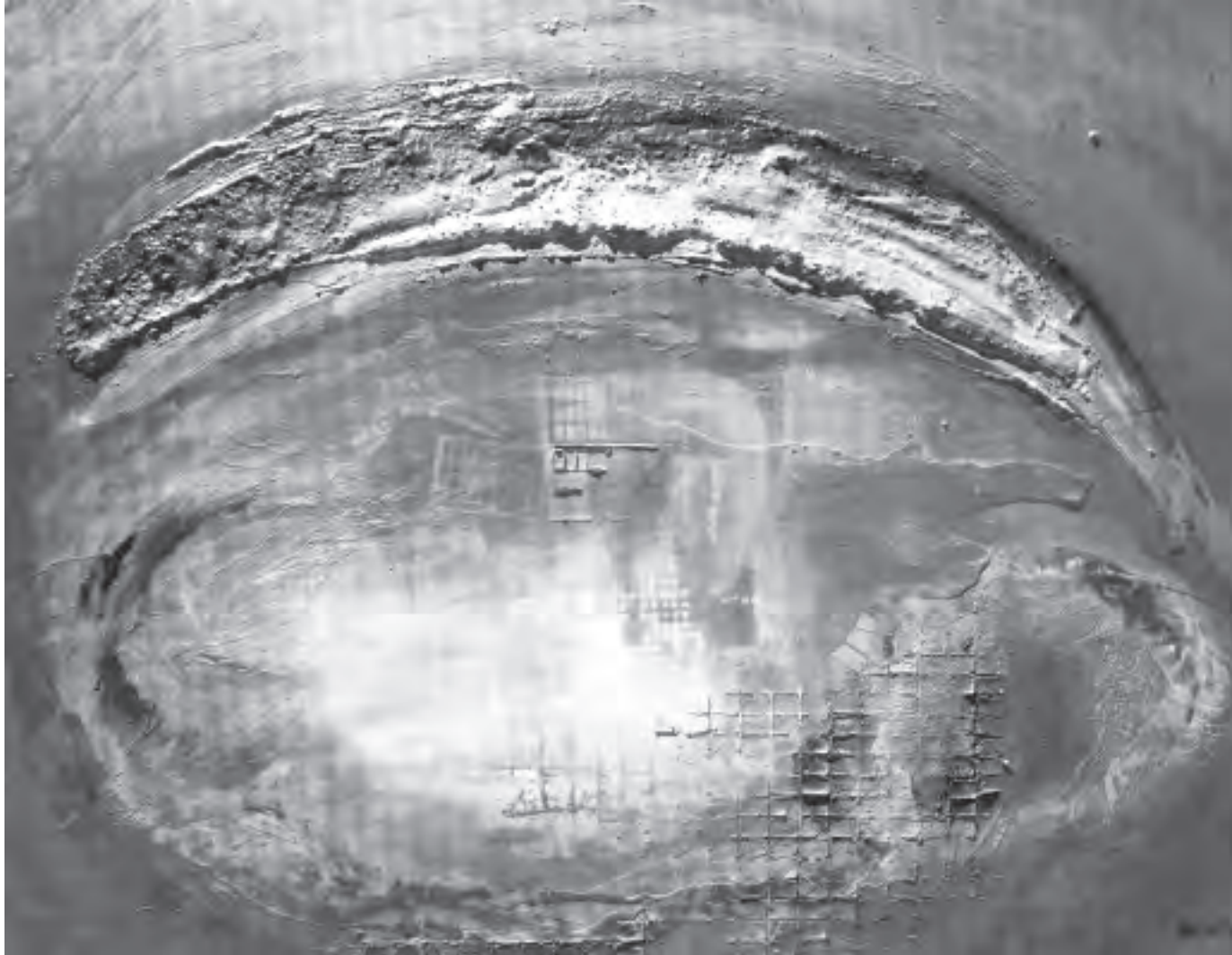
Amb la figuració i el realisme com a punt de partida, la pintura i els gravats de Maria Assumpció Raventós s'endinsen per nous territoris quan descobreix la matèria. Això la porta a abraçar l'abstracció i s'acaba sentint molt còmoda amb l'informalisme, segurament la seva etapa més genuïna com a pintora. Se sap propera a Tàpies i al grup Dau al Set, abandona l'oli i crea volums introduint l'acrílic i la pols de marbre, entre altres materials. Aquí trobem la Maria Assumpció més lliure, que s'expressa a través de les sensacions perquè ha estat capaç de trencar

amb les servituds i els complexos. Ja no pretenia agradar, sinó poder-se reconèixer ella mateixa sense necessitat de rebre elogis, i això fa que temporalment s'allunyi del llast conservador d'aquell Sant Sadurní de les acaballes del franquisme. Tot i així, més que una intenció crítica, aquesta artista es mou sobretot a través de les seves vivències i emocions.

Amb el blau com a aliat

La Maria Assumpció obre finestres, explora la convivència de dos plans superposats, crea ombres i posa vels a les seves teles. Flirteja amb el surrealisme, amb el món dels somnis, i recupera els objectes reals. En el fons, no fa altra cosa que buscar un equilibri, el seu equilibri. I això ho fa amb una paleta gairebé monopolitzada pels blaus, una veritable constant en la seva obra, potser per la influència dels seus llargs viatges en vaixell o pel color del mar de Cadaqués, el refugi compartit cada estiu amb la seva amiga Elena Paredes. Només el verd de les vinyes del Penedès i de la natura podrà acabar competint amb el blau, sobretot quan Maria Assumpció s'endinsa en el món del tapís, a partir del 1970, i n'acaba esdevenint una referència.

Formada inicialment al costat de Susana Rolando amb la tècnica del tuffting, Raventós assoleix el seu màxim esplendor amb els tapissos en sintonia amb Grau Garriga i l'Escola Catalana de Tapís. Aleshores opta per l'alt llic, una tècnica que treballa amb els fils verticals i va teixint horitzontalment, que és la manera com també es fan les catifes. Per a la Maria Assumpció era fonamental l'obtenció

exacta de les tonalitats i per això va decidir tenyir-se ella mateixa les fibres, tant les d'origen vegetal com les d'origen animal.

A poc a poc, després d'haver arribat a dominar el tapís a la perfecció, l'artista busca progressivament nous reptes i es concentra en la pintura i el gravat, per bé que amb l'obra gràfica li acabarà passant una cosa similar que amb el tapís. La música, la religió i l'escriptura, també els edificis i les arquitectures, són temes que guanyen aleshores presència en l'imaginari de la Maria Assumpció. La seva curiositat li fa trobar gust en els llibres d'artista. Durant uns mesos, la pintura també li va servir per elaborar el dol per la mort del seu marit, i els quadres es van omplir de cervells, en un intent de connectar l'art i la ciència. Eren unes teles un xic tenebroses, inspirades en l'obra de Leonardo da Vinci, que a poc a poc han conduït cap a un retorn a la natura, amb la matèria com a suport, i novament amb el verd i el blau com a primera opció a la paleta.

Els quatre fills

Si abans he parlat dels orígens de la Maria Assumpció i hem conegut els seus avis, segur que també ens donarà molta informació descobrir qui són els quatre fills que ha tingut amb el Javier. El gran és l'Iñaki, l'arquitecte de la fassina de Can Guineu, mentre que el segon, el Joan Josep,

va treballar al costat del pare en un negoci que aquest havia fundat quan va deixar de navegar. Les dues filles són la Mar, que es dedica a la cria de lloros i ocells exòtics, i la Blanca, una enòloga de prestigi. Precisament, la filla petita té un paper important en el nou somni vinícola d'aquest altre clan Raventós. Després de constatar que les caves Lavernoya ja no són de la família, i tampoc no ho és la casa senyorial que tenien a la plaça de l'Ajuntament, el lloc que Maria Assumpció va lluitar sense èxit per convertir en seu d'una fundació d'art, ara s'il·lusionen amb el projecte d'un celler a Lavern on concretar l'amor que senten cap a la terra i el vi.

Al costat de tota la seva família, amb qui troba també la companyia necessària per afrontar l'absència del marit, l'artista viu amb plenitud aquest 2010, que coincideix amb el seu 80è aniversari. Més enllà de l'estimació pels fills i els néts, el termòmetre que confirma la bona salut de Raventós és la necessitat de seguir-se expressant a través de l'art. Durant la setmana al taller de Barcelona i el cap de setmana a Lavern, la Maria Assumpció crea l'obra que està mostrant, de juny a octubre, en tres recintes molt significatius per a l'artista. Després d'instal·lar-se al Museu de Montserrat, ens oferirà una síntesi del conjunt de la seva obra a l'exposició antològica de Sant Sadurní, en plenes Fires, i acabarà aquest recorregut a Vilafranca, a l'Aula de Cultura del Fòrum Berger Balaguer. **Gràcies, Maria Assumpció, per tot el que ens has donat, i que per molts anys!** 🍀

5 Anys vivint el foc 5è aniversari diablers infantils **Se M'n Refum**

Toni Salmerón Perea.
CAP DE COLLA DIABLES SE M'N REFUM

Com totes les històries, aquesta té un principi. Al voltant de l'any 2004, en una junta com les que es feien sempre dels Diablers Se m'n Refum de Sant Sadurní d'Anoia, sorgí un tema: i si creem una colla de diablers infantils per als nens i nenes del poble?

Així va començar una espiral de moviments per informar-nos de com tirar endavant el projecte: papers, reunions, etc. Vàrem rebre ajuda de molta gent del poble i també de fora. Gent amb experiència en aquests temes, i amb ganes d'ajudar-nos, com per exemple la Montse Paco, coordinadora dels diablers infantils de Barcelona.

Amb la idea de mantenir la força del foc en la cultura d'aquest poble, es crearen els Diablers Se m'n Refum infantils, marcant com a objectius principals que els nens aprenguessin a conviure amb el foc, i a la vegada assegurar una bona pedrera de nois i noies que, en un futur, continuïn amb aquestes tradicions.

I per fi, un any després, a la 1era Trobada de diablers infantils de Catalunya, el 23 d'abril de 2005 a l'Hospitalet del Llobregat, va arribar el debut d'uns nois i noies amb moltes ganes. Tot va anar tan ràpid que van fer el seu primer correfoc sense ni tan sols tenir els vestits pintats (com es pot observar a la foto).

Un correfoc que de ben segur que aquesta colla de noiets i noietes no oblidarà mai, ja que allà van començar a escriure les primeres pàgines d'una història que esperem que duri molts anys.

En aquests primers compassos de la història hi va participar molta gent, però sobretot cal recordar a la colla de nois i noies que van començar l'aventura: Nil Tena Puyo, Iñaki Gual Arriaga, Clara Guasch Gil, Jou Font Sàez, Heizea Font Sàez, Ester Ribas Martí, Rut Ribas Martí, Ernest Esteve Ràfols, Gina Esteve Ràfols, Mar López Rigol, Kevin Ramos López, Jaume Ventura Raventós, Kevin Gómez Alarcón, Aleix Melich Centelles, Ramon Castellví Chacón, Marta Castellví Chacón, Marta Sogas Bosch, Sílvia Sogas Bosch, Albert Solé Gil, Anna Solé Gil, Martí Torrellardona Raventós, Marçal Torrellardona Raventós, Pau Romagosa Ventosa, Ot Romagosa Ventosa, Ferran March Torné, Pol Llopart Pedrola, Anna Llopart Ventura, Aina Abad Lazaro, Nil Abad Lázaro, Cristina Lizano Vallverdú, Guillem Castelvell Vidal, Francesc Cuéllar Pla, Gerard Collado Gibert, Mariona Cardús Parera, Èric Llopart Torras, Cristina Prades Álvarez, Quim Suazo Beneit, Yves Echarri Sanchis, Roger Echarri Sanchis, Oriol Gallardo Cervantes, Sadurní Oliver Sivill, Àlex Marcat Font, Sergi Jiménez Barbe, Marc Jiménez Barbe, Marta March Torné, Quim March Torné, Martí Sabé Garcia, Isaac Romagosa Torrellardona i David Sancho Papaseit.

No ens hem d'oblidar de la seva primera Cap de colla, la Vicky Prades Alvarez, i la dels timbalers, la Mari Carmen López. Actualment, la cap de colla és la Judit Martí Perez i dels timbalers ho és el Josep Romagosa Pedrola.

Actuacions realitzades:

- 1era Trobada de diables infantils Catalunya 2005
- Festival Cultura viva Sant Sadurní
- Esquerra Infernal (BCN) Octubre 2005
- Correllengua 2005
- Les Gunyoles 2006
- Correllengua 2006
- 15 aniversari fil·loxera infantil
- Zegama País Basc Agost 2007
- Valls Santa Úrsula 2007
- Santa Margarida (Mallorca) 2008
- Santa Fe 2008
- Correllengua 2009

Correfocs habituals:

- Festa major i Versots Sant Sadurní
- Fires i Festes Sant Sadurní
- Festa major Espiells

5 Anys vivint el foc. 5è aniversari diables infantils Se M'n Refum

I R E S I F E S T E S 2 0 1 0 S A N T S A D U R N Í D ' A N O I A A N I V E R S A R I S

un futur esperançador

Entrevista al Pau i a l'Ot Romagosa Ventosa.

-Ot, què recordes del teu primer correfoc?

Que vam sortir a la tele –se li escapa un somriure revelador-. Recordo que va ser la primera trobada de diables i diablasses infantils de Catalunya; va ser molt divertit. Fins i tot la força era més alta que jo. Va estar molt bé.

-Pau, tinc entès que en el teu primer dia et van entrevistar per la televisió no? De quin canal? Què vas dir?

Sí, em van entrevistar per al canal K3, al programa "Infocat". Em van preguntar com funcionaven els petards, i els vaig dir que sortia el foc per un cantó de la "carretilla", i això feia que girés sobre si mateixa.

-Us va fer por el vostre primer correfoc?

Una mica –reconeixen-, però havíem vist molts correfocs i havíem ballat sota el foc força vegades.

-De qui va ser la idea que us féssiu diables?

El nostre pare era de la colla de diables, i sempre li dèiem que volíem una colla de diables infantils per poder sortir com ell. I quan es va crear, lògicament ens hi vàrem apuntar. Ens ha agradat des de petits.

-Ot, quin és el correfoc que més t'ha agradat?

No t'ho sabria dir, però segurament el de Sants: va ser divertit.

-I a tu, Pau?

El primer, sense cap dubte. Però el de Sants també el recordo molt: hi havia un nen molt petit davant nostre que feia moltes coses amb la força, cosa que a nosaltres no ens deixaven fer.

-Ot, i què feia aquest nen amb la força?

Se la passava per sota les cames, la portava al revés, i aquestes coses....

-Es pot fer això, Pau?

-No!! –exclama-. En teoria no... però a la pràctica, ja se sap..

-Continuareu quan sigueu grans, Ot?

Sí, sense cap dubte

-I tu, Pau?

Sí, i portarem la colla al més amunt possible –confessa rient.

-Pau, quina anècdota em pots explicar d'aquests cinc anys?

Recordo el primer correfoc, que a l'Ernest se li va trencar una banya de la força abans de començar. Vàrem riure força.

-I tu, Ot?

A l'últim correfoc que vam fer, vaig portar la força gran que ens han fet per celebrar el cinquè. aniversari de la colla. És molt maca, i és divertit portar-la, encara que petes poques vegades.

Bé nois, moltes gràcies. Estic convençut que amb jovent com vosaltres, els diables tenen un futur garantit.

I com es diu en aquest món... Salut i foc! 🍀

EL MILLOR SERVEI PER A LA VEREMA!

TEL. URGÈNCIES
93 890 44 50

Manel Barba i Roca, 36-38
Tels. 93 892 10 32 - 93 892 13 82

Montblanc, 10
Tel. 93 890 44 50
08720 Vilafranca del Penedès

Girona, 32
Tel. 93 891 04 35
08770 Sant Sadurní d'Anoia

TALLER CAÑADAS, S.L.
Serralleria i Fusteria metàl·lica

FERRO
ALUMINI
INOX

Exposició i tallers: P.L. Can Ferrer 8, c/ França, 27- 08770 - Sant Sadurní d'Anoia
Tel | fax 93 891 03 72 | tc@tallercañadas.com | www.tallercañadas.com

Sant Pau d'Ordal
c/Doctor Zamenhof 15
08739 Barcelona
tel 938994083-539658385
consllpart@hotmail.com

*Tallem tot tipus de parets fins
a un gruix de 60 cm*

*Perforacions amb corones diamantades de
40 mm fins a 30 cm de diàmetre*

*Fem demolicions amb ciment expansiu
i sense vibracions*

autonomia, s.a.

**REPARACIÓ I VENDA
DE RECANVIS I VEHICLES**

Pol. Ind. Casetes de Cal Mir
Torrent de les Solanes, 19 - 25
TEL.: 93 818 32 50
FAX: 93 818 34 09

SERVEI DE GRUA
Mòbil: 608 44 52 61

GASOILS AMAT

DISTRIBUCIÓ DE GASOILS A DOMICILI
Automoció, calefacció, agricultura i indústria
Tel. 93 891 06 10 | Sant Sadurní d'Anoia

RENT-AMAT

VEHICLES INDUSTRIALS DE LLOGUER
Tel. 93 891 07 82 | Sant Sadurní d'Anoia

ESTACIÓ DE SERVEI D'ANOIA

MINITENDA - ÀREA DE RENTAT
Ctra. de Sant Quintí, 28 | Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 891 06 10

ESTACIÓ DE SERVEI CAN FERRER

QUALITAT REPSOL AL MILLOR PREU
Pol. Ind. Can Ferrer II Parc, 1
Tel. 93 891 44 81

Ctra. Sant Quintí, 28 | Tel. 93 891 06 10
Sant Sadurní d'Anoia

RESTAURANT

La Roda

Pl. de la Sardana, 1 | Tels. 93 891 25 02 / 93 891 13 62
Sant Sadurní d'Anoia

Mobles Forn's

DISTRIBUÏDOR ASSOCIAT PER A SANT SADURNÍ
DELS PRODUCTES PE AL DESCANS

FLEX Dorwin

Matalassos
Somiers
Coixins
Nòrdics, protectors, fundes.
I tot allò relacionat amb el
descans.
Tapisseria
Mobiliari

Ctra. Sant Quintí, 1
Tel. 93 891 07 36
Sant Sadurní d'Anoia

JOAN LLOVET VIVES

advocat

Passatge Menorca, 8, 2n | Tel. / Fax 93 891 05 93
Sant Sadurní d'Anoia
llovetadvocat@eresmas.com

IMATGE

Josefa Cid i Fuentes

DIPLOMADA EN:

**estètica | quiromassatge | cromoteràpia
digitopuntura | solàrium | kinesiologia
reflexoteràpia podal | tatuatges**

Triola, 20, baixos | Tel./Fax 93 891 07 78
Sant Sadurní d'Anoia

Flors Amèlia

FLORISTERIA | JARDINERIA
mestre en jardineria | servei Interflora

EXPOSICIÓ

M. ASSUMPCIÓ RAVENTÓS.

65 anys de pintura.
UNA ANTOL·LOGIA

Raval, 3 | Tel. 93 891 20 95 | Sant Sadurní d'Anoia

-Detectrans

T R A N S P O R T

MUDANCES LOCALS I NACIONALS

- Guardamobles
- Pressupostos sense compromís
- Personal especialitzat
- Embalatge
- Muntatge i desmuntatge

TOT TIPUS DE TRANSPORT

Passeig Rafael Soler, 48 | Vilafranca del Penedès
Fax 938 904 322 | Tel. 938 904 827

Mètode tradicional

75cl. 11,5%vol.
Elaboració Jume Mir S.A.S-B.
R.S.I. 30.4079/CAT

J. Mir Vidal

Sant Sadurní d'Anoia
ESPANA

CAVA

Aragó, 35 | Tels. 93 891 25 86 - 93 891 14 87
Sant Sadurní d'Anoia

Ens trobareu a Sant Sadurní d'Anoia
al carrer Montserrat, 27,
i al carrer Mallorca, 31.

Sant Sadurní, S.L.

- Aire condicionat
- Calefacció
- Gas - aigua
- Ventilació
- Energia solar

Tarragona, 27 | Tel. 93 891 16 83
Mòbil 609 36 24 86 | Sant Sadurní d'Anoia

Construccions *Cendrós s.l.*

C/ Eivissa, 24 baixos
Tel. i Fax 93 891 18 23 | Mòbil 607 489 688
Sant Sadurní d'Anoia
cendrossl@gmail.com

VINS I CAVES

BLANCHER

CASA FUNDADA EL 1955

Servei de barbacoa:

dissabtes, diumenges i festius
de 10 a 16 h.,
laborables a consultar

Visita al museu:

(entrada gratuïta), tota la setmana

Visita guiada a caves:

dissabtes, diumenges i festius
pel matí, laborables a consultar

www.blancher.es

Tel. 93 818 32 86

MONCUSÍ

totes les
ASSEGURANCES

Salut
Vida
Inversió
Estalvi
Jubilació
Pensions
Responsabilitat civil
Empreses
Auto
Conveni
La llar
Viatges
Transports

MONCUSÍ

ASSEGURANCES

Plaça de la Sardana, 1 - Tel. 93 818 36 76 - Sant Sadurní d'Anoia

CONSTRUCCIONS

Francesc Ruiz i Piqueras

Ctra. Martorell, 20, baixos, 3a | Tel./Fax 93 891 03 26
Sant Sadurní d'Anoia

**EL
JAR
DI
NET**

Núria Ribé Rovira

**Decoració de jardins d'interior
Venda de plantes i flors**

Sant Antoni, 3 | Tel. 93 891 20 63
Sant Sadurní d'Anoia

CAVA & WINES

Jaume Giró i Giró

Església, 42 | Sant Sadurní d'Anoia
Tels. 93 891 01 65 - 93 891 12 71
cavagiro@interbook.net | www.cavagiro.com

esmorzars | dinars | sopars | cafès | refrescos | copes
Monserrat, 50 | Sant Sadurn d'Anoia | 93 818 38 35

FIURIA

NÚRIA CARDÚS I PINYOL

Hospital, 23 | Tel. 93 891 10 66
Sant Sadurn d'Anoia

MONTSE QUINTANA
Centre d'estètica

- TRACTAMENTS FACIALS I CORPORALS
- FOTODEPILACIÓ
- TERÀPIES MANUALS
- SPA MANICURA I PEDICURA
- UVA
- UNGLES DE PORCELLANA I DE GEL
- MAQUILLATGES

Tel. 93 891 23 41
Mòbil 608 58 24 97
Mestre Torralà, 7 - 3r - 2a
08770 Sant Sadurn d'Anoia

Consultori Digestiu Sant Sadurní

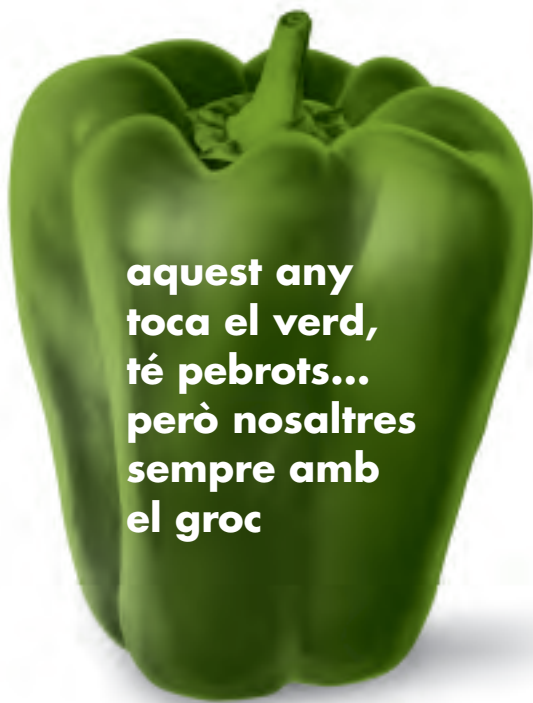
Consulta d'aparell digestiu i endoscòpia
Dr. J. Gana - Dr. J. Gordillo

**PREVENCIÓ DEL CÀNCER DE CÒLON
ÚLCERA PÈPTICA, HÈRNIA HIATAL**

Proves sota sedació/anestèsia

Centre autoritzat per la Generalitat de Catalunya

Josep Rovira, 10 (costat Ateneu) | Tel. 93 818 34 30
Sant Sadurn d'Anoia

**aquest any
toca el verd,
té pebrots...
però nosaltres
sempre amb
el groc**

globalimage.cat

us desitja unes bones fires i festes

FISIOTERÀPIA • SHIATSU

Núm. Col. 5203

Josep Rovira, 8
08770 Sant Sadurní d'Anoia
tels. 627 22 82 62 - 93 891 01 17
e-mail: joanpm@telefonica.net

ASSEGURANCES BILBAO

Grupo CATALANA
OCCIDENTE

Antonio Jiménez

Ctra. Sant Quintí, 6, baixos
Tel. 93 891 16 59 | Fax 93 818 36 69
cvallverdu@segurosbilbao.com
Sant Sadurní d'Anoia

TRANSPORTS

Canals

Des de sempre !

Carrer de la Vinya, 31-37
08770 Sant Sadurní d'Anoia
Telf. 938910037 - Fax. 938910421
e-mail: canals@transportscanals.com

- TREFINOS, S.L.
- NATIONAL-STAKOL
- DIREMA-GAI
- MORRION'S
- ADCO
- INTERCAP
- DIDEM
- MD
- GYGYC
- BIOCON
- ESTIC-MAILLOT
- TROQUELPACK
- FEVISA
- MARZOLA
- DIDEM-DNC
- HITACHI
- TECDAKI-MELTON
- MILLIPORE
- INTRASER
- MANUFACTURES ISART
- TALLERS URPINAS

Pol. Ind. Can Ferrer II | C/ Holanda, 7
 Tel. 93 818 31 64 | Fax 93 891 16 02
 Sant Sadurní d'Anoia | cecovica@cecovica.com

*El cava d'artesania
 que honra
 la nostra vila
 per la seva
 elaboració i
 acurada criança.*

ROSELL & FORMOSA

Rbla. Generalitat, 14
 Sant Sadurní d'Anoia
 Tel. 93 891 10 13
 Fax 93 891 19 67
rformosa@roselliformosa.com
www.roselliformosa.com

C/ Itàlia, 27 | P. I. Can Ferrer II
 08770 Sant Sadurní d'Anoia | Barcelona
 Tel. 93 891 23 12 | Fax 93 818 37 63
 E-mail: novalum@novalum.cat

- Fontaneria i electricitat domèstica
- Industrial
- Gas
- Climatització - Refrigeració

Marc Mir, 23 | Tel. 93 818 36 75
 Fax 93 818 38 15
 Sant Sadurní d'Anoia
josepesteva@jesteva.com

LA BOTIGA DELS TELÈFONS

Distribuïdor oficial:

*Us desitgem unes bones
Fires i Festes 2010!*

Pl. Ajuntament, 2, baixos | Tel./Fax 93 818 40 00
Sant Sadurní d'Anoia

SKY SCHOOL OF ENGLISH

- Cursos d'anglès per a nens, joves i adults
- Classes de repàs d'anglès, tots els nivells
- Preparació per a exàmens oficials
- Grups reduïts
- Viatges d'estudis a l'estranger

Montardit, 33 | Tel./Fax 93 891 16 07
Sant Sadurní d'Anoia

jepi

**LLIBRERIA
COPISTERIA
PAPERERIA
MATERIAL D'OFICINA
JOCS DIDÀCTICS**

Pl. Pau Casals, 16 | Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 891 23 57 | Fax 93 891 31 24

Carrer del Mestre Torelló, 5
T. 93 891 09 11
Sant Sadurní d'Anoia
electricitat@electricitatsamsos.com

Cases patrimonials de Sant Sadurní d'Anoia

Francesc Carafí Quintana

D'entrada, cal dir que no em podré referir a totes les cases que tenen el qualificatiu de patrimonials. Sí que descriuré cases patrimonials que en l'actualitat tinguin propietari o en què encara hi hagi algun familiar proper. Parlaré específicament de la seva vessant social i històrica.

Perdonin per aquelles a les quals no faci referència.

Vull agrair la informació i col·laboració del Sr. Lluís Forns, de la Sra. Roser Olivella i del Sr. Pere Llopart.

Cal Calixtus

La casa del Cal Calixtus, l'inclouria dins l'etapa modernista Data de l'any 1875, per encàrrec de Pau Torelló.

El nom de *Calixtus* ve d'un besavi que es deia Calixto. El costum de pronunciar el seu nom dona lloc al renom de Cal Calixtus.

L'any 1917, es comença a fer el cava. L'any 1939, compra la casa en Salvador Oliver i Santacana. D'aquí sorgeix el paral·lelisme existent entre les famílies Oliver i Santacana. Parentiu entre Casa Montardit i Cal Calixtus.

La senyora de Lluís Forns era cosina germana de Salvador Oliver. En temps de la Guerra Civil, l'edifici serveix i fa les funcions d'escola pública del poble.

L'any 1951 es casen Francesc Oliver Garriga i Roser Olivella Canals. Els Oliver provenen de cal Frare i els Olivella de Lavern, més concretament de Can Bas. Aquest matrimoni té 7 fills.

En aquell temps també hi ha la marca de cava Pitel·lo, de la qual és partícip cal Calixtus, juntament amb altres elaboradors, com són cal Rigol, Pere Montserrat i Antoni Parera.

Can Guineu

Originàriament és una casa pairal. És propietat de tres cavistes: Juvé Camps, Freixenet i Codorniu. S'està negociant amb el Ministeri d'Agricultura la ubicació del Consell Regulador del Cava i d'un Observatori Internacional del Món del Vi i del Cava.

És un edifici de grans dimensions que l'any 1703 passà a ser propietat de la família Mir. Situat al centre de Sant Sadurní, entre el carrer de l'Hospital i el carrer de Sant Antoni.

La seva reconstrucció l'any 1851, després d'un viatge dels seus propietaris a Andalusia, està feta d'acord amb els criteris estètics dominants en aquell moment.

Casa Llopart

Hem de tirar segles enrere, exactament fins al segle X, per trobar el nom de Leopard. L'any 990, els Leopard eren originaris i residents a Solsona. A l'arxiu de la catedral de Solsona així hi consta.

Segons dades històriques del castell de Subirats, l'any 1477 (segle XV) el nom de Leopard es transforma en Llopart. D'aquí ve el perquè Llopart queda afincat en el terme de Subirats. L'empresa familiar Caves Llopart està situada als Casots.

En Josep Llopart i Massana, pare de l'actual propietari, Pere Llopart i Vilarós, home de centre i moderat, va ser jutge de Sant Sadurní durant els anys 1931-1934. Fou un dels impulsors de la posada en pràctica del concepte de rabassaire: el repartiment de la producció de les seves vinyes, que cultivava el pagès per a l'amo. Existia entre les dues parts un pacte per la partició de les terres.

Respecte al referent arquitectònic, l'edifici forma part d'un conjunt de cases d'estil vuitcentista al carrer de Sant Antoni. El projecte de l'obra data del segle XIX, de l'any 1887.

Casa Miró

Els projectes tant de les caves Miró com de la casa Miró es conserven a l'arxiu de l'Ajuntament. El de les caves data de l'any 1929 i el de la casa no s'aprova fins al 1932. Ambdós estan situats a la plaça de Manel Raventós, i el seu estil correspon al noucentisme. És de propietat particular, a nom de Joan Miró i Galofré.

L'edifici industrial, les caves, i el solar de la casa, en forma de L, tenen una estructura complexa, organitzada a l'entorn del jardí.

La construcció i la realització de l'obra dels edificis fou encarregada a l'arquitecte Cèsar Martinell. Ambdós projectes tenen relació amb el procés general d'expansió de Sant Sadurní. Aquesta expansió fou deguda a la implantació a la vila de la indústria de vins escumosos.

Casa Montardit

Estil eclèctic. No hi ha solucions extremes ni definides, sinó que s'opta per un terme mig.

Montardit és el nom que ha quedat. Antigament era Santacana, ara en l'actualitat Forn. Possible relació amb el poble Montardit, situat en la vall de Boí.

L'actual propietari, el senyor Lluís Forn, ben poc em pot explicar del patrimoni arquitectònic. Ens endinsem en l'aspecte social i històric.

Els seus primers propietaris, el Sr. Antoni Santacana i Olivé i l'Elisabet Olivé i Santacana, moren tots dos en la Guerra Civil, l'any 1939. És en aquest any que la casa de Can Montardit s'enfonsa a causa de les bombes. Es triga 69 anys a reconstruir-la.

El seu patrimoni deriva principalment de les possessions

agrícoles, juntament amb la casa pairal de Sant Jaume de ses Oliveres (Finca Marrugat), i els pisos de Barcelona.

Els descendents d'Antoni Santacana i Elisabet Olivé són tres filles (Eulàlia, Conxita i Montserrat). Les dues últimes es fan monges i l'Eulàlia es casa amb Lluís Forn i Ventura. D'aquest matrimoni, neixen cinc fills (Elisabet, Maria, Antoni, Montserrat i Lluís). L'Antoni, casat amb la Montserrat Puigmartí, és l'hereu i té tres fills (Elisabet, Eulàlia i Lluís).

Torre de la Font del Mingo

Torre militar que al cap de molts anys ha restaurat la companyia de l'aigua. La torre s'utilitza com a dipòsit d'aigua. És de propietat municipal. Està inclosa en el pla d'ordenació urbana de Sant Sadurní d'Anoia.

És l'única resta visible de les antigues muralles de Sant Sadurní. Aquesta torre es troba situada a una banda extrema de la població. Es creu que constituí un baluard del recinte emmurallat.

Històricament, durant la Guerra del Francès (any 1797) podem parlar de la torre de la Font del Mingo com d'un centre de comunicacions.

La torre militar, obra popular, s'anomena torre de la Font del Mingo perquè la font dita del Mingo es troba situada al seu peu 🌿

El Sant Sadurní Republicà (en l'itinerari d'un deportat a Mauthausen)

Aproximació a la vida sadurninenca de **Manuel Bonet i Bonet**

Josep Guilera i Miquel

MANUEL BONET I BONET
FOTO DEL FONS DE CARLES QUEROL

Introducció

Manuel Bonet i Bonet, un sadurninenc que va morir de tuberculosi al camp de **Mauthausen**, havia nascut a la comarca dels Ports el 1905, però ja als 12 anys es va establir a la vila de Sant Sadurní d'Anoia junt amb el seu germà gran, Pere. Aquest treball es proposa fer una aproximació a l'itinerari vital del personatge en diversos camps, com són el treball, el lleure, l'assumpció del marc cultural i sociològic en què es trobà, el compromís polític, i la implicació familiar. Tot això passà en un compendi de circumstàncies i en un context històric convuls: l'esclat i proclamació de la República, l'aixecament dels militars nacionalistes, la Guerra Civil i la revolució. Uns esdeveniments que finalment el faran determinar d'agafar el camí de l'exili, com també ho farà la seva família, després de la derrota de la causa republicana espanyola. D'aquest exili tortuós, com molts altres refugiats que van passar la frontera, no en va sortir ben parat, ja que va ser deportat a Mauthausen, on no resistí les penúries, emmalaltí i morí l'any 1943.

Cercant feina

Les arrels de naixença

Ortells és un poble de secà proper a Morella, a la comarca dels Ports, al País Valencià. Es troba en un indret boscos i muntanyós i l'any 1930 tenia escassa població: 374 habitants. La gent es dedicava majoritàriament al conreu dels cereals i a cultivar hortalisses de la poca horta que rega el seu riu, el Bergantes. És un poble pintoresc i té una petita ermita dedicada a la Mare de Déu de la Balma. Manuel és el tercer fill de set germans: Pere, Pilar, Manuel, Conxita, Ramon, Maria i Nativitat. Són fills de Pedro-Juan Bonet i de Manuela Bonet. El seu pare era traginer i a casa seva tenien venda de productes per abastir la població propera, en deien ca l'Olivero.

MANUEL BONET I BONET
FOTO DEL FONS DE CARLES QUEROL

Ortells, com molts altres pobles dels Ports i del Maestrat, com també els de la propera Matarranya, en terres de la Franja aragonesa, són pobles que han tingut sempre una estreta vinculació amb la comarca del Penedès, sigui pels eventuals treballs de la verema o per nodrir de personal petites indústries i molins penedesencs. D'aquesta vinculació tradicional, potser sortí la decisió dels dos germans més grans d'abandonar el món rural i d'anar a cercar, en una població més gran com Sant Sadurní, una feina amb més futur. La família tenia referències sobre Sant Sadurní i van pensar que no els faltaria treball.

La feina a Sant Sadurní

Sant Sadurní, cap als anys trenta, era una vila d'uns 4.000 habitants, tenia un cert dinamisme. A més dels tradicionals treballs vinculats a la indústria vitivinícola, també oferia feina en una indústria metal·lúrgica de maquinària moderna on es feien tractors –cal Benach–, i també tenia una petita colònia tèxtil, la Colònia Pons, i algunes indústries papereres i tèxtils prop de les rieres properes a la vila. A part de les indústries, també tenia empena la construcció. Sadurní Solà i Casas era paleta i constructor d'obres, i va oferir feina al Pere i al Manuel. Una tasca a la qual es va dedicar en Manuel va ser la de rajoler. Allà aprèn l'ofici i esdevé un bon professional, seriós i complidor. Els dos germans treballen a cal Solà, fent bigues, mosaics i pedrissos. Manuel també atén la gent que va a comprar material de la construcció i li agrada anar molt ben empolainat.

Els dos germans viuen a diverses cases de la vila. Pere, el seu germà, a la vegada, s'ha preocupat de tenir un hort per tal d'ajudar a tirar endavant la família, ja que es vol casar. Poc després de casar-se Pere, Manuel va a dispesa a casa de la família Lésera. Manuel viu sobre la tintoreria Solanes i després als pisos de cal Sol. Els dos germans són molt diferents: mentre que el Pere quan surt del treball se'n va a l'hort i després a casa, al Manuel, que és més jove, l'atreu la vida de la vila. Així, s'integra en la joventut de la vila i forma part de la penya Dandy. Aquest era un grup engrescador que va esdevenir llegendari per participar i fer gresca, que s'enquadra perfectament en la denominada generació dels "feliços anys vint", ja que feien bromes col·lectives i dinamitzaven l'ensopiment dels anys de la dictadura. Aquest grup té com a centre de reunió i de tertúlia l'Ateneu.

L'esbarjo i la cultura

L'Ateneu com a aixopluc d'activitats

L'Ateneu, una societat ja arrelada a la vila i que ofería la funció pròpia d'un casal, era aquell temps un centre que aglutinava molts sadurninencs. L'empresari Sadurní Solà fou regidor de l'Ajuntament durant diversos períodes, era d'ideologia liberal i probablement francmaçó. Però també era conegut per la forta empenta que exercí en l'edificació de la seu de l'Ateneu, on ocupà la presidència entre 1905 i 1910 i entre 1917 i 1923, aconseguint que la societat recreativa, cultural i esportiva sadurninenca acollís gran part de la classe treballadora i menestral del municipi.

Cal dir també que el prestigi de l'Ateneu va arribar a poblets i veinats de la contornada, ja que es va veure l'Ateneu com a proper als pagesos. Anys després esdevindrà un baluard dels rabassaires, en la lluita per aconseguir millors condicions, en l'enfrontament amb els propietaris de les terres.

El Club Esportiu Noia

Manuel Bonet entrà en l'àmbit de l'Ateneu, el cafè, on s'aplegaven joves i grans. També l'Ateneu era el marc que aixoplugava tota classe d'activitats recreatives i culturals: es feia ball, es representava teatre, era la seu dels cors polifònics, gaudia de biblioteques, es projectaven pel·lícules de cinema, i de tant en tant s'oferien conferències culturals i polítiques. També donava, i encara dona, impuls a activitats esportives. La primera meitat de la dècada dels anys trenta el nombre de socis de l'entitat es va incrementar substancialment, ja que va passar de 475 socis i 108 protectors l'any 1927 a tenir 760 socis, a més de 70 transeünts, l'any 1936. A aquesta puixança no era aliena la creació del Club Esportiu Noia.

Aquest club, que aplegava els aficionats de futbol, havia estat creat i legalitzat l'any 1920. Després, amb el pas dels anys, el Club Esportiu Noia va anar conreant una afició entusiasta, que seguia amb passió les seves gestes, tant que es va haver d'ampliar el seu camp d'esports.

En aquest club, Manuel Bonet trobà un camp d'acció on implicar-se: el món esportiu l'atreia, s'hi va apropar i hi va col·laborar, i anys més tard, l'any 1931, ell serà el vice-president de l'entitat esportiva. En el nou camp, ja ampliat, a l'entrada col·locaren dos lleons asseguts aguantant amb una pota davantera l'escut del club com a senyal de força. Eren de formigó i sortits de l'obra on treballava Manuel Bonet. També col·locaren l'estàtua d'un dels jugadors que havia mort d'accident en un desplaçament de l'equip, com a homenatge a les seves gestes esportives. Podria molt ben ser que Manuel Bonet fos un dels artesans que participaren en l'obra.

L'equip va passar per moments de glòria, segons es veu reflectit en la premsa local *-El Noya-*. Però el que cal remarcar principalment és la renyida rivalitat que hi

havia amb l'altre equip local, el Catalònia SC. Aquest equip estava vinculat a la societat local del Centre Agrícola, que s'associava als propietaris i als grups de la dreta local.

Context polític i cultural abans de l'esclat de la República

Durant els anys del directori de Miguel Primo de Rivera, hi havia a Sant Sadurní un diari local que havia estat censurat diverses vegades i, finalment, clausurat. Es deia *El Noya*. Un cas, entre altres molts, que mostra l'arbitrarietat d'aquell període. El mateix grup que donava suport a aquest periòdic va crear-ne un altre per tal de cobrir el buit: *Lavernó*.

Eren anys en què calia preservar la llengua pròpia, i els minsos mitjans de comunicació d'aquell temps eren vitals per tal de seguir el dia a dia de la població i a la vegada fer-se ressò de les inquietuds culturals i polítiques de la vila. Allà trobaven el seu àmbit els joves poetes, i també era el marc on es comunicaven petites notícies locals, que ajudaven a vertebrar els nexes d'unió de la vila. Però també es feia ressò del moment cultural i polític que es respirava a Catalunya.

Així, la fundació a Barcelona de la societat cultural i política *Palestra*, el 10 d'abril de 1930, va obtenir adhesions a Sant Sadurní com es veu en la nova etapa del *Noia* que, després de la caiguda de Primo de Rivera el 28 de gener de 1930, havia pogut tornar a sortir al carrer, amb la mateixa capçalera d'abans. Aleshores s'inicià un període vibrant dels grups polítics locals, per tal de fer-se conèixer i mostrar els seus postulats ideològics, que culminà amb l'esclat de la República després d'unes eleccions municipals.

Premsa local i controvèrsia política

Hem fet referència abans a dos mitjans de comunicació locals que ajudaven a mantenir una vertebració local: *El Noya* i *Lavernó*, els dos sortits del mateix grup anomenat Bloc Catalanista Republicà, que estava vinculat a la Lliga Regionalista. Però, encara que l'editorial marcava el tarannà del grup, que en aquells anys mantenia un fort enfrontament amb les persones i grups locals que havien manifestat el suport a la dictadura de Primo de Rivera, també cercava certes complicitats de sectors més esquerrans, com es veu clar en la campanya en pro del manifest de *Palestra*, on es convidava a anar més enllà de *dretristes* i *esquerristes*, a buscar l'adhesió dels *patriotes* per afegir-se al manifest. Aquest esperit obert i conciliador canviarà quan les esquerres entrin a l'Ajuntament.

També, a la vila, hi havia dues publicacions més: *L'Agrícola* i *Juventut Cristiana*. La primera s'ocupava de donar informació en l'àmbit de l'activitat agrària. La segona, *Juventut Cristiana*, s'inscrivía en l'àmbit parroquial, però donava cabuda, a més a més, a noves veus de poetes i escriptors locals que polemitzaven sobre el que calia. També cercava la col·laboració de firmes de cert prestigi més enllà de l'àmbit local.

Veiem així un ampli mosaic de publicacions per poder debatre el moment polític ja abans de l'època republicana. Una vegada assolida la democràcia i davant la radicalització entre els diferents partits polítics, sorgirà la necessitat que les esquerres tinguin el seu propi mitjà de comunicació. Així sortirà *Lluitem!*... el 15 d'agost de 1931. D'aquesta manera els propers a la Lliga i les esquerres van anar units inicialment en els primers objectius. Sí, després de caure Primo de Rivera i durant els primers mesos de la República, tots compartien una exaltació de la llibertat tot just encetada. També participaven amb propostes similars en el tema de la revindicació de l'amnistia i el de l'Estatut d'Autonomia, junt amb altres temes locals menors.

Aquesta unitat canvià a partir del moment en què les esquerres entraren a l'Ajuntament, com es fa manifest en la premsa propera a aquests grups polítics. Això és el què es constata en els números que celebren el primer any de la proclamació de la República. D'aquesta manera podem dir que Manuel Bonet es va trobar en un ambient altament polititzat, segons la premsa de l'època.

El Sant Sadurní Republicà

Treball, empreses, sindicat i vagues

Ja hem dit que a la vila hi havia unes empreses, mitjanament grans, que oferien treball a un bon sector de la població, i que requerien més personal, un fet que determinà la vinguda de treballadors de fora de la comarca. Cadascuna d'elles tenia el seu propi estil. No era el mateix el règim de treball i relació laboral en una petita colònia, que a la vegada estava situada allunyada del nucli urbà, que el de l'empresa insigne de tot un sector majoritari, el vitivinícola, que, provinent d'antigues reminiscències agràries, conservava encara certes relacions ancestrals i paternalistes. Tampoc no eren el mateix les relacions d'una nova empresa de bell nou ubicada a la vila, on era necessari un personal molt més preparat tècnicament, ja que la invenció de productes nous requeria la recerca i la capacitat tècnica innovadora adequada. Aquesta empresa, coneguda popularment com cal Benach, requerí que a la vila de Sant Sadurní hi vinguessin tècnics ben preparats, que de vegades s'allotjaren en petites fondes o s'instal·laren temporalment a la vila.

En ser una indústria de l'àmbit metal·lúrgic, determinà la vinguda de treballadors de zones altament industrialitzades. Aquests nousvinguts a la vila aviat posaren de manifest la necessitat d'un sindicat que els defensés com estaven acostumats en els seus llocs d'origen. D'aquí ve la implantació del sindicat de la CNT a Sant Sadurní. Sigui per l'efecte del sindicat o per altres mitjans, el cert és que el poble va anar canviant, tant com ho demostra una

col·laboració a les pàgines de *El Noya* del 10 d'agost de 1930, sota el títol d'*Els revolucionaris*, quan diu:

Us fóra difícil, gairebé impossible, el no ensopegar per casualitat, a tots els pobles, una minoria eixordadora, brutal i autènticament revolucionària. No cal dir que el nostre condormit per l'ambient mansuet i monòton que s'hi respira, gaudeix també aquesta nota colorida de graciosa inquietud. Podem, així, vantar-nos de posseir un grup bèl·lic, militant empedernit de la trompada i de la repartidora. Els trobareu tothora, reunits en un racó de cafè, amb una cara llarga, de pocs amics, o bé per una cantonada a mitjanit, aplegats com un joc de cartes, defugint l'esguard escrutador del transeünt. No se us acudeixi pas, en aquest cas, per curiositat aproparvos-hi, perquè, com els gats, us traspasaran amb una mirada de foc; d'un foc roent que porta dins de l'ànima tot bon revolucionari. Així i tot no fóra res d'estrany que us engeguessin cerimoniosament, amb una veu entàtica i constipada, un "Servicio de Informaciones," capaç de fer trontollar les mateixes pedres. Per demés, el revolucionari és Republicà extremista per excel·lència, i aguanta l'ideal amb arravatadora metralla d'alta veu...

Aquest canvi que percep aquest col·laborador del *Noya* es manifestarà molt més pronunciat després de l'esclat de la vinguda de la República, ja que la vella reivindicació de la jornada de vuit hores, aconseguida ja pels paletes i pels treballadors de cal Benach, es posarà com a objectiu dels treballadors en l'empresa capdavantera: can Codorniu. La jornada de vuit hores i altres reivindicacions tenyiran els mesos d'estiu de l'any 1931 amb tensions de rancúnia entre l'empresa i els treballadors. La CNT jugà un paper important en la negociació, però els acords tardaren a fer-se patents. Les portes de l'empresa van restar tancades per la vaga des del 16 d'agost a l'11 de setembre.

Manuel Bonet, com gairebé tots els treballadors de l'època, s'afilià al sindicat de la CNT. L'altre sindicat, la UGT, no tenia gairebé presència en la vida local. Així mateix, tenim constància d'una altra vaga que possiblement afectà Manuel Bonet: *El Noya* del 5 de setembre de 1933 diu així: *"Dilluns al migdia quedà definitivament resolta la vaga de paletes i manobres. És indubtable que l'esmentada solució haurà portat la tranquil·litat a moltes llars obreres."*

Sindicat, política i biblioteques

Hem parlat del sindicat i hem vist el paper que va jugar amb la seva intervenció en el conflicte de la vaga, i és que cada dia el sindicat de la CNT esdevenia un centre que els treballadors feien seu. Així, cada vegada la seva funció serà més important. Per exemple l'any 1932, es va pensar que era important la creació d'un centre de formació per als seus associats. D'aquesta manera es va crear la Biblioteca Obrera del Sindicat.

El setmanari *El Noya* en el número 49, editat el 14 d'agost de 1932, ens dóna una descripció d'una visita dels seus reporters a aquesta biblioteca. El reportatge és sucós, ja que fa un retrat un xic esbiaixat, però molt significatiu, del tarannà del grup polític que hi ha darrere l'editorial. Però, més enllà del to entre curiós i burleta, hi ha unes evidències clares: l'estructura jeràrquica de l'organització sindical, la descripció del local i els seus elements, els rètols de les diferents seccions, on els nois propers a la Lliga observaren que guanyaven els escrits en castellà. Els joves periodistes també fan menció dels retrats de Bakounine, Kropotkine, Reclús, Ferrer, que estan penjats a les parets, i comenten que porten, tots ells, "una barba pobladíssima", i segueixen en la seva descripció: "Anotem un quadre al·legòric de la Revolució francesa en colors. Ja comprem que no pot mancar-hi el frigi, la guillotina, el sol ixent i aquella trilogia que tot acaba en T." I segueixen en la descripció: uns cartells amb les següents recomanacions: "El alcohol, he aquí el enemigo", "El alcohol envenena lentamente"... I comenten: "Són unes estampes amb color en què es condemna la beguda". Però els nois de la Lliga volen saber què és el que llegeix l'obrer, i pregunten al responsable. Aquest contesta:

Es encoratjadora l'afició a la lectura que ha despertat la instal·lació de la biblioteca. "En uns 75 dies de vida s'han llegit uns 140 volums." —"¿Sou optimista respecte el millorament intel·lectual de l'obrer?"—"Evidentment. L'emancipació del proletariat depèn en part de la influència dels llibres. Cal no oblidar que el nostre problema és un problema de cultura", diu.

Veiem l'esperit d'aquest responsable que deixa entreveure que tenen una idea de la ideologia, que volen propugnar, i, en al·ludir a la poca incidència dels llibres en català, diu: "En les edicions catalanes no trobarem els llibres adients als nostres ideals socials." Però els reporters volen verificar, comproven els títols a disposició i citen:

El Quixot, La Bíblia, obres de Marden, Colección Universal Calpe, amb obres de La Rochefoucauld, Rousseau, Ciceró, Kant, Goethe, Voltaire, Schiller, Dant, Leibnitz, Darwin, Montesquieu i altres no menys remarcables escriptors, sociòlegs i filòsofs. Anotem: Diccionario de la Academia Española i España de la Calpe; La Revolución francesa, de Kropotkine; El hombre y la tierra (6 vols.) de Reclús; Doctrina Social, de Cañadas; Desnudismo integral; Manual Gallach, col·lecció d'Arts i Ciències (126 volums). Els desemparats llibres catalans: Crim i Càstig, de Dostoiewski, i Diccionari Ortogràfic de Pompeu Fabra. El president ens mostra una Cartilla per als proletaris analfabets. Ens assenyalava també que la biblioteca roman oberta quatre dies a la setmana. Una part dels llibres són donatius dels socis. Donem l'últim cop d'ull. Sobre una taula, Solidaridad Obrera, Estudios, Revista Blanca...

Biblioteques i més biblioteques

Hem vist i hem assenyalat com era la Biblioteca del Sindicat, i hem vist l'interès descriptiu cap a la nova biblioteca tot just estrenada, quan sols feia 75 dies de la inauguració. Però, no era l'única que hi havia a la vila. *El Noya* ens dóna informació sobre altres biblioteques locals. En el número 47, els reporters d'*El Noya* expliquen la seva visita a la biblioteca de l'Ateneu. Acompanyats del "cafeter benèvol" entren i inicien la descripció: mapes, retrats històrics, una taula llarga plena de diaris i revistes.

"Es llegeix molt?" —preguntem—. "Molt poc, sols als diumenges alguns joves demanen la clau de la biblioteca per a passar l'estona. Acostumen a demanar llibres amb làmines. Escassament es demanen llibres per a llegir a casa."

Els reporters, malgrat que constaten una certa deixadesa, veuen que ha augmentat el contingut bibliogràfic de l'Ateneu:

Anotem la col·lecció Bernat Metge. La Historia del arte, de Pijoan. Geografia General de Catalunya, de Candi, Obres completes de Verdaguier, col·lecció Els Nostres Clàssics. [...] La resta de volums té un valor molt mig. Una gran quantitat de llibres de censos, obres públiques, fulls d'agricultura, memòries i estadístiques, constitueixen aquell munt de paperam inútil oblidat a la pols i a la indiferència dels socis. Abunden també apilades amb original simetria una bona quantitat d'obres de teatre, abandonades segurament pels diversos elencs d'aficionats que s'han constituït i desfet en tots els temps a l'Ateneu.

Però hi ha altres biblioteques per visitar. Els reporters d'*El Noya*, en el número 48, van anar a veure la biblioteca dels "Amics del Llibre", del Chor Unió Sadurninenca, i ho narren així:

Sobre el paper apareix a petits apunts la impressió esquemàtica del saló, anotem: un piano, un bust a Clavé, un faristol desorientat que ha perdut l'esma... Cal ordenar, convé també purificar l'examen. Arrepleguem de nou: una aranya barroca de tentacles buits, plens de gas en altre temps; retrats històrics en els quals pot comprovar-se el procés de la metamòrfosi de la barba del director, quadres dibuixats per socis. Els més originals, els dos de fons, amb els retrats al carbó de Clavé i llur esposa.

I continuen poc després:

[...] Un vaixell miniatura obra de presidaris de Tarragona, més quadres, un mapa de Catalunya amb la llista de les excursions realitzades anyalment pels coristes, les barres de les cistelles, les ballestes... tot penjat a la paret. [...] L'armari de la senyera... L'armari dels llibres? Som-hi doncs.—Ecoltem al president: "Aquesta biblioteca fou inaugurada per la diada de Sant Jordi de l'any 1931... Avui el registre acusa una existència que

sobrepassa els 300 volums. Els llibres són adquirits al gust dels llegidors—Llibres catalans?—Una gran majoria de llibres són escrits en català. No obstant, s'ha proveït de llibres castellans no traduïts encara a la nostra llengua.—Llibres preferits?—Exactament no puc precisar el llibre que més s'ha llegit. Segurament una novel·la. Les de A tot Vent són les més sol·licitades.”

Continuen els nois del Noia amb la descripció i relaten:

No cal dir que la biblioteca Amics del Llibre ha emprès una tasca digna d'elogi. Els llibres ben ordenats denoten la pulcritud i el gust dels capdavaners. No podem oblidar de comentar que el valor literari de la mateixa mereix el més profund elogi. Citarem L'Odissea, L'Eneida, Les Geòrgiques, La Divina Comèdia, El Quixot, la Bíblia, obres de Shakespeare, conjunt meritíssim d'obres clàssiques. Anotem la col·lecció d'Els Nostres Clàssics, Enciclopèdia Catalunya, A tot Vent. Completen la col·lecció obres de Tolstoi, Voltaire, Rousseau, Dostoievski, Zola, Marx, Hugo, Lamartine... Dels de casa no manquen pas les firmes d'en Soldevilla, Sagarra, Esclassans, Llor, Guansé, Bertrana, Carner i altres.

Un nou reportatge va oferir el setmanari *El Noya* en el número 52, editat del 9 d'octubre de 1932. Diu així ja de bon començament:

*Els nois del Noia, catòlics, apostòlics i romans segons els aforismes de Lluitem...! hem decidit visitar la Biblioteca Parroquial... Un vicari ens rep amable. Assabentat dels nostres desitjos ens introdueix a l'habitació on està instal·lada la biblioteca i el no menys important museu Boet.**

El vicari fa la presentació de la biblioteca i diu:

“La biblioteca Parroquial, és pública. Tots els sadurninencs poden per tant consultar-la... Llibres de filosofia i teologia, llibres d'estudi d'antics rectors...” Passen davant dels nostres ulls volums tan notables com els de la Fundació Bernat Metge, Sinopsi Angèlica de la Fundació Bíblica Catalana, També L'Odissea, L'Eneida... La verdarrera ciència espanyola... Les novel·les de la col·lecció Pàtria. Geografia de Catalunya. La col·lecció Enciclopèdia Catalana... Física recreativa, del Dr. Estadella, Cançó natalenca de Dickens, Obres de Shakespeare... Les firmes d'escriptors, sociòlegs, poetes i filòsofs de renom universal no hi manquen, com tampoc d'escriptors de la nostra terra. Llibres més llegits? Al vicari no li cal pensar molt: les obres de Ruyra i Roig i Raventós són les més sol·licitades.

Revistes de diferents orígens i de diferent temàtica completen la descripció de la visita a la biblioteca parroquial.

*La descripció del museu és digna d'un treball a part del que es fa en aquesta aproximació cultural de l'època. Aquí cal lamentar-se de la desaparició de la malaguanyada col·lecció, ja mai més recuperable. Sols en faig menció per veure l'ampli ventall de possibilitats de recerca que oferia als estudiosos i aficionats.

Hem vist amb detall el marc que envolta les biblioteques locals, les seves característiques, les seves preferències, el sector social a què s'adrecen i la descripció del que volen preservar. En certa manera es complementen. Però encara una nova biblioteca s'inaugurarà a l'agost de l'any 1933. Serà juntament amb la inauguració de l'edifici de la sucursal de la Caixa per a la Velleja i d'Estalvis i del Museu d'Homenatges a la Velleja.

El teatre i la poesia

Quan hem llegit la descripció dels reporters d'*El Noya*, en el seu reportatge sobre la biblioteca de l'Ateneu, ens han descrit l'existència d'una quantitat important d'obres de teatre un xic abandonades i guardades sense gaire cura. Però malgrat l'aparent deixadesa, res no indica que l'activitat teatral fos ja una cosa del passat llunyà a l'Ateneu i tampoc a la vila en general. La premsa local dels anys vint, tant *Lavernó* com *El Noya*, deixen constància del teatre, com un referent sempre present a la vila, amb representacions dels autors de l'època, tant de grups forasters com dels locals. En aquella època hi havia diferents grups a la vila que feien teatre, cadascun d'ells s'aixoplugava en una entitat que creia que responia la seva ideologia o tarannà.

L'Ateneu, el Centre Agrícola i la Cambra tenien els seus elencs, encara que podien funcionar amb interferències. Pitarra, Rusinyol, Guimerà... eren autors sovint representats, com també d'altres menys coneguts que podien ser actuals en aquell moment. Però aquí interessa fer esment de l'activitat dels anys republicans, ja que la radicalització entre les diferents societats feia que es volguessin mostrar com a més dinàmiques, més engrescadores o radicals. Tot aquest marc de competència feia que el sadurninenc pogués disposar d'una varietat no gens menyspreable d'activitats culturals.

Tantes van ser les ganes d'oferir uns espectacles que atraguessin el públic que no dubtaven a portar companyies forasteres. Fins i tot es van arribar a oferir operetes, sarsueles i òpera. Així, a l'Ateneu, per les festes de les Fires de l'any 1933, van representar l'opereta *Don Gil de Alcalá*, i el Centre Agrícola l'endemà va oferir l'òpera *Lucía de Lamermour*. Però més enllà d'obres representades i d'autors més o menys coneguts, el que cal ressaltar és que l'afició al teatre va fomentar la irrupció de la creativitat en joves i grans per convertir-se en autors teatrals. Jaume Rosell i Roig i Josep M. Raventós i Altés, que ja eren poetes, van estrenar obres teatrals a la seva vila, *El procés de Patarreta* el primer, i *L'hostaler de la parada* el segon.

Poesia lligada a ensenyament

De tot aquest procés creador no era aliena l'empenta que ja des de feia uns anys havia conreat la pràctica d'un ensenyament per part d'uns mestres que exercien la seva feina amb responsabilitat; no deixa de sorprendre la plèiade de poetes que van esclatar en aquells anys i que inundaven

amb els seus poemes les revistes locals de l'època. Tant fa que sorgissin dels que anaven a les Escoles públiques, dels que anaven als germans gabrielistes, o del mestratge de mossèn Joan Salvans o de mossèn Amadeu Oller, un rector i un vicari que van deixar petjada, com a sacerdots i com a animadors culturals de Sant Sadurní.

El cert és que un estol de poetes van irrompre aquells anys, en què a Catalunya se somiava a esdevenir una societat culta i democràtica com la Grècia de Pèricles. Adjuutori Vàrias, Jaume Rosell, Alfons Romeu, Josep M. Raventós Altés, Pere Uyà, Jaume Baqués, Jaume Vila –gelidenc que treballava a Sant Sadurní–, Miquel Baró, Lluís Forn, A. Bas, J. Pons i Martorell, i tants i tants que feien poemes privats o els publicaven sota pseudònim, entren en aquesta plèiade. Es recollien uns fruits d'unes llavors sembrades, qui sap quan.

Tot això no és al marge de la labor que va significar l'esclat de la República. Una República que es va posar com a repte treure el país de l'endarreriment, portant mestres capaços a les escoles, i aportant-hi recursos. Tant és així que el Penedès, l'any 1933, va rebre per primera vegada la dotació per crear un institut d'ensenyança mitjana. Una llarga llista de nois i noies de Sant Sadurní s'aplegaren a Vilafranca, junt amb jovent de tota la comarca, per estudiar el batxillerat. Però potser, més lluny d'aquest canvi en aparença menor, el més significatiu és que va possibilitar l'entrada de les noies, junt amb els nois, al batxillerat. Això era una porta oberta cap a estudis superiors, lluny ja d'aquella escola que perpetuava els rols més sexistes.

Ensenyament, debats, mítings

Hem parlat de l'ensenyament. Aquest és un tema que a la premsa local estarà molt present en aquells anys. Tant les pàgines d'*El Noya* com les del *Lluitem...*! recolliren l'amplicat dels enfrontaments que sobre l'ensenyament hi havia entre els diferents grups polítics. Els temes que es debatien eren els aspectes sobre dotacions, laïcisme, etc. No tan sols s'opinava sinó que es posaven en evidència les contradiccions personals dels protagonistes polítics. Si es podien desemascarar actituds farisaiques d'un líder, és feia sense embuts.

Sí, la premsa era una tribuna, com una àgora on es debatien els temes més candents, però tampoc no es renunciava a altres mitjans. Els locals socials convidaven personalitats amb renom a oferir conferències o mítings. Així va ser en la campanya de l'Estatut i en temes menys polítics, com el coneixement de la gramàtica catalana.

També despertava passió el manteniment de l'hospital, o, tal vegada, la sorprenent xerrada sobre el nudisme; es van fer conferències, xerrades, debats. També el tema de la dona es va debatre. La polèmica de si la dona podia votar o no va generar comentaris que ara ens deixarien sorpresos. Per tal d'arreglar el vot femení a Sant Sadurní, es va crear la Delegació Femenina local de la

Lliga Catalana, i es van fer xerrades on s'invitava el públic femení amb unes coquetones targetes a assistir al debat.

Vingueren figures com Francesc Macià, Àngel Pestanya, Frederic Roda, Francesca Bonnemaison, Salvador Casares, Miquel Carreras, Josep M. Pou i Sabater, el doctor Aiguader... i podríem continuar amb noms de totes les tendències... i de tots els locals: la Cambra, l'Ateneu, la seu del Sindicat, el Centre. El cert és que entre uns i altres s'anava encenent un clima on es menyspreava l'adversari, quan no se l'insultava, com ho reflecteixen clarament els diaris locals de l'època.

El principi de la fi

Insurrecció, revolució i guerra fratricida

No és aquest el lloc ni el moment d'analitzar les raons que van portar a un aixecament militar, ni les incoherències d'una República que va trobar que se li feia la traveta per tots cantons, ni el perquè de l'enfrontament entre els grups socials. Sovint s'analitzen de forma esbiaixada segons la ideologia o per interessos particulars. El que queda clar és que aquests fets actuaren com un huracà, amb tal violència que varen deixar moltes víctimes en el seu pas, pròpies de quan, a vegades, s'actua amb passió i amb generositat, sense calcular bé els perills que comporta estar proper a l'ull de l'huracà.

Manuel Bonet, per la seva implicació en el moviment polític i revolucionari, estava proper a l'ull de l'huracà. Pel seu periple per la vila sadurninenca havia anat entrant cada vegada més en llocs que resultaren més compromesos, però més enllà d'inscriure's en un sindicat o d'afiliar-se en un partit determinat, Manuel va estar més proper a l'ull de l'huracà pel fet d'estar emparentat amb el màxim responsable del Comitè Revolucionari, Pere Esteve.

Sí, Manuel Bonet estava casat amb Pepeta Catasús, que tenia una germana, Eulàlia, que estava casada amb Pere Esteve. El dit Comitè de Milícies Antifeixistes havia estat declarat constituït tot just havia esclatat la insurrecció, i estava format per diversos representants de les forces que en aquell moment dominaven l'escenari polític: els comunistes, la CNT, el Partit Federal Ibèric i la Unió de Rabassaires. El PSUC va ser fundat a Barcelona el 22 de juliol de 1937. Manuel s'afilià al PSUC, i mesos més tard entrà a l'Ajuntament en representació d'aquest partit.

Més tard anà al front, la família que queda viva no sap precisar on va estar destinat. Tot va passar molt ràpid: mobilitzacions, col·lectivitzacions, uns que ja han marxat, uns que s'amaguen, uns voluntaris cap al front, uns obligats a anar a lluitar, les primeres víctimes assassinades, la por, l'espant, el mirar, el no voler mirar, o el mirar cap a l'altra banda, el fregar-se les mans en veure l'enemic que s'ho passa malament... Quantes coses amagades i sote-

rrades esclaten aquells dies? El pillatge, l'escassetat que fa fer coses que mai no es pensaria que es poguessin fer, però també la mà que ajuda, l'orella que escolta, la mirada compredora que es fa solidària, l'ajuda a la nit portant quelcom per alleugerir el qui se sap que ho passa malament, amistats que es refermen i amistats que es trenquen, famílies dividides, però també altres de més unides que mai.

Del daltabaix al principi del fi

El periple sadurninenc de Manuel Bonet i Bonet acaba aquí, les trobades i les paraules amb els seus familiars i amics de Sant Sadurní es perden per la seva anada cap al front. Els records que deixa quan marxa són els records que perduran en els seus familiars i en les seves amistats: la seva imatge que queda és la del jove que va arribar a Sant Sadurní amb un gran potencial, on es farà gran, on sentirà el neguit de la joventut, on es farà seu el batec d'un poble, on viurà i on s'enamorarà i s'engrescarà amb la seva colla, on aprendrà a fer-se un dandy, arreglant-se i fent-se un lloc a la vila, un lloc que serà primer el treball, després l'Ateneu, després el Club Esportiu Noia, i més tard l'Ajuntament de Sant Sadurní. Un lloc del qual haurà de fugir, com també ho faran la seva dona i la seva filla Teresa, en una fugida ràpida i directa, ja que la V Divisió de Navarra els empeny. Ha estat un daltabaix per a ell i per al país. Per a ell el camí que l'espera serà un periple no gens engrescador, sinó ple de penalitats, d'humiliacions, de malalties, de dolor...

L'huracà, uns números i la desolació

Hem parlat de l'huracà. Sí, era un remolí que ho va aixecar tot i ho ha trasbalsat tot: persones, institucions. Tot ho va capgirar, i quan s'aturà només havia deixat al seu pas desolació. De Manuel Bonet, al cap d'uns anys, va tornar sols un número, el número que tenia marcat a la pell del seu braç. És el 3.851, segons ha pogut concretar la seva família. No és la intenció d'aquesta recerca fer un estudi hagiogràfic sobre Manuel Bonet i Bonet, sinó veure la trajectòria del seu pas per Sant Sadurní. El seu nom podia ser substituït pel de moltes altres víctimes que l'huracà s'emportà, com la dels primers assassinats al pont del Lledoner, els de les víctimes al front, els afusellats al Camp de La Bota, els morts de tuberculosi per la misèria dels temps de penúria, els morts a l'exili amb por de tornar per no ser empresonats, els soldats morts en un caserna o en un camp de treball penitenciari, els desapareguts dels quals encara no se sap on resten les despulles... La llista seria encara més llarga.

Cada família guarda en el seu record més preuat el nom de les seves víctimes més properes i estimades. Però més enllà de persones estimades, també hi va haver una desolació comuna, una desolació que va afectar a tothom, que deixava un país devastat, un munt de projectes queda-

ven avortats, barrats. Hem vist al llarg d'aquesta aproximació a la vida sadurninca en els anys republicans moltes il·lusions, esperances, un obrir portes perquè entrés aire fresc... Però...

Un país trinxat, desfet

Als anys quaranta, quan molts que no havíem viscut aquell daltabaix vàrem néixer, el país, el poble, era un altre. A Europa encara ressonaven els canons i les ciutats eren bombardejades i hi havia l'extermini que es va tardar a descobrir. Anys després se'n va dir holocaust. La societat, en saber-ho, era tan gros de pair, que es va trasbalsar tant, que en certa manera es va anestesiar i va ajudar a conformar-nos a acceptar uns mals menors. Un d'aquells mals menor va ser el franquisme. Sí, un franquisme mediocr i pervers, que ens va fer mirar cap a un altre cantó. Així, no calia veure el que havíem deixat, com ens havíem empobrit col·lectivament.

A Sant Sadurní hi havia restriccions, misèria i penúria, i cartilles, no d'alfabetització sinó de racionament. Tampoc ja no teníem aquella premsa que podia ajudar a crear opinió i a debatre el batec col·lectiu. Tampoc teníem aquells poetes, ja que uns estaven morts, altres apartats, i altres havien optat pel silenci. Tampoc l'escola era un organisme viu, sols sobrevivia somorta, quan no adoctrinada pel to de caserna dels vencedors. Aquelles biblioteques, que havien fet créixer l'ànima de saber, ja no estaven a l'abast del lector. Els llibres havien estat cremats, requisats, amagats o víctimes del pillatge. Aquell sindicat ple d'eslògans i de llibres alternatius va desaparèixer, com també l'Ateneu clausurat durant llargs anys. El teatre a poc a poc va anar reviscolant, però ja amb unes mesures que avui ens semblen irrisòries, amb elencs on no hi cabia compartir l'escenari actors de diferent sexe. Aquella gramàtica catalana que estava en una d'aquelles biblioteques, ja no calia que algú la fes servir, ja que la llengua catalana havia estat apartada i fins i tot prohibida de l'àmbit escolar i social.

CONCLUSIÓ

Hem vist en aquest periple pel Sant Sadurní republicà unes coses sorprenents, altres envejables, altres per ajudar a meditar, hem sospitat possibles errors, prepotència de vegades, mala fe, innocència, ingenuïtat. Tot barrejat.

Jo em quedo, per a la meua reflexió, amb aquell cartell del local del sindicat, on els nois d'*El Noya* narren i descriuen amb un to burleta l'al·legoria de la Revolució francesa, amb "aquella trilogia que tot acaba en T", que jo dic sense embuts: "Llibertat, Igualtat, Fraternitat", i que en ser proclamades anaven acompanyades per una Declaració dels drets de l'home. Els drets de l'home i del ciutadà de 1789 van costar molt d'assumir, després van ser bandejats pels governs que van seguir. Després, de nou

reivindicats i recuperats. Però ara, avui ningú no discuteix l'avanç que van significar. Les democràcies d'arreu del món són hereves d'aquella, diríem, gosadia. Malgrat el terror que va seguir després de la seva proclamació, va ser un avenç indubtable de la humanitat.

Penso que la República també es va trobar amb una situació semblant. Quant va arribar, sense que ningú s'ho esperés, es va trobar a sobre la taula amb uns problemes indefugibles per tal d'entrar a la modernitat: calia treure el país de l'endarreriment mitjançant l'educació, la reforma agrària i l'encaix de l'exèrcit i l'església en un Estat no militar i no confessional. La darrera reforma era, i és, el difícil encaix de Catalunya i el País Basc dins un Estat Espanyol on no hi hagués ni dominats ni dominadors.

El repte era ambiciós, el poder aconseguit per alguns estaments no es volia cedir ni compartir. La resposta a aquest repte, l'enfrontament, el va viure i el va patir tothom.

Hem vist, en una vila com Sant Sadurní, com afectà culturalment la davallada de tots els projectes que es gestaren en el temps republicà, però el record de les moltes víctimes, com la de Manuel Bonet i Bonet, que van viure aquell període, i que el va portar a morir a Mathausen, ens esperona a trobar camins menys doctrinaris, on tothom tingui cabuda, sense exclusió. Cal confiar, ja que anem avançant, cal no errar el camí. Potser, com els propòsits sorgits de la Revolució francesa, que trigaren tant a cristal·litzar, també els propòsits de la República del 31 els tenim a l'abast.

GLOSSARI

Biblioteca A tot vent. Col·lecció de novel·la en català publicada per Edicions Proa. Fou dirigida per Joan Puig i Ferrater en la primera època de Barcelona (1928-1938) i a Perpinyà fins a la seva mort (1953). Tingué una etapa intermèdia a Perpinyà (1951-1962). Després, dirigida ja per Joan Oliver, tornà altra vegada a Barcelona. Hem vist que era la més sol·licitada a la Biblioteca Amics del Llibre del Cor Unió Sadurninenca.

Carrerras Candi, Francesc (1862-1937). Advocat, periodista i historiador. Especialitzat en història medieval catalana. Dirigí la *Geografia general de Catalunya*, en la qual redactà una descripció politicohistoricosocial de Catalunya i una història de la ciutat de Barcelona. Els volums de la seva obra es podien trobar a la Biblioteca de l'Ateneu.

Catalunya Social. Setmanari publicat a Barcelona (1922-1936) amb un tiratge de 2.000 exemplars. Fou el resultat de la catalanització de l'entitat Acció Popular. Defensava, sovint, polèmicament, allò que considerava la doctrina de l'Església, però era refractari a la uniformitat dels catòlics en política. El director fou Josep M. Gich. Hi col·laborà Jaume Raventós. Calia cercar-lo a la Biblioteca Parroquial.

Col·lecció Bernat Metge. Col·lecció editada per la Fundació Bernat Metge. Una institució creada per al foment de l'estudi dels clàssics grecollatins als Països Catalans. Sota el patrocini de Francesc Cambó, fou dirigida per Joan Estelrich i per Carles Riba. Les versions eren generalment modèliques, publicades amb text original o sense. Ha contribuït a fixar el llenguatge literari culte. Restà interrompuda del 1939 al 1946. La col·lecció era a la Biblioteca de l'Ateneu i també a la Parroquial.

D'ací i d'allà. Magazine publicat a Barcelona (de 1918 al juny de 1936). Fou dirigida per Josep Carner, Ignasi Folch i Torres, Carles Soldevila i Antoni López Llausàs. L'àmplia llista d'escriptors i d'il·lustradors que hi col·laborà revela l'eclecticisme intel·lectual i polític de la revista. El relleu de les fotografies, dels gravats i l'atenció a l'actualitat li donaren un estil europeu. La revista es trobava a les dependències de la Biblioteca de l'Ateneu.

Els Nostres Clàssics. Col·lecció iniciada el 1924, a Barcelona, per l'editorial Barcino, sota la direcció de Josep M. Casacuberta, amb el propòsit de posar a l'abast del públic una selecció de la millor literatura anterior al segle XVI. Aquesta finalitat divulgadora i patriòtica es mantingué fins al 1930. Després s'escribí sense modernitzar els texts. Fins al 1935 n'aparegueren 42 volums impresos pulcrament en dotzè, ben rellegats i preparats pels millors especialistes del país. La col·lecció, interrompuda per la Guerra Civil fou represa el 1946. Aquesta valuosa obra es podia trobar a la Biblioteca de l'Ateneu i a la dels Amics del Llibre, del Cor Unió Sadurninenca.

La Paraula Cristiana. Revista mensual publicada a Barcelona des de 1925 al juny de 1936. Dirigida per Josep M. Capdevila, l'animador fou Carles Cardó, que redactava els editorials, i alguns dels assaigs més ressonats, com "la moral de la derrota", sobre la victòria del Front Popular (1936). Fou la millor plataforma del pensament religiós, obert i intel·lectual, alhora que tractava des d'una òptica cristiana temes importants de la cultura i de la política. Comunisme, col·lectivisme, dretes, esquerres, els límits de l'ortodòxia, la política estrangera, corrents ideològics i culturals... foren alguns dels seus *leit-motives*. Cal dir que estava a la disposició dels lectors a la Biblioteca Parroquial.

La religión al alcance de todos. Aquesta obra va ser la més sol·licitada a la Biblioteca del Sindicat. S'atribueix a Rogelio Herques Ibarreta. No està clar si respon a un personatge real o era un pseudònim. Llegenda o no, tant la seva vida com la difusió de la seva obra estan voltades de nebuloses, i costa d'esbrinar on comença la veritat i on comença la llegenda. L'obra entra a dins el fort anticlericalisme de finals del segle XIX.

La revista blanca. Revista de sociologia, ciència i art que feren aparèixer Joan Montseny (Federico Urales), Teresa Mañé (Soledad Gustavo) i Federica Montseny a Barcelona (de l'1 de juny de 1923 al 15 d'agost de 1936). Fou presentada com a segona època de la revista d'igual títol de Madrid (1898-1905) i es convertí en la publicació

teòrica anarquista de més llarga durada del país. Hom hi definí un anarquisme pur o filosòfic, força crític envers el sindicalisme de la CNT, i a partir de 1930 hom hi defensà la FAI sense temor, però també sense identificar-s'hi del tot. Hi col·laborà Diego Abad de Santillán. La revista es podia trobar a la Biblioteca del Sindicat.

Palestra. Societat patriòtica i cultural fundada a Barcelona el 10 d'abril de 1930, l'objectiu de la qual era promoure un moviment de joventut catalana per al seu millorament en els aspectes moral, intel·lectual, social i físic; desvetllar el seu interès per tal de combatre la inhibició, l'escepticisme, la disgregació i la feblesa moral i contribuir a pujar una generació forta de cos i d'esperit, optimista i coratjosa, disciplinada i amb capacitat de fer prevaler la pròpia voluntat en llurs conviccions. Dirigida des de la fundació per Pompeu Fabra, emprengué una vasta i sostinguda campanya de conferències per tot Catalunya i organitzà cercles d'estudi, debats, publicacions, etc.

PSUC. Organització política catalana fundada el 12 de juliol de 1937 a partir de la fusió del Partit Comunista de Catalunya, la Federació catalana del PSOE, la Unió Socialista de Catalunya i El Partit Català Proletari. Les primeres converses per a la unificació foren ja el 1935, sense cap acord. Però la Guerra Civil i la situació política i social existents a Catalunya n'acceleraren la fusió i fou nomenat secretari general Joan Comorera. Tingué un creixement notable durant la guerra.

Roig i Raventós, Josep. Metge i escriptor nascut a Sitges el 1883. Escriptor fecund i dels més llegits del país en el període d'entreguerres, les seves obres foren molt reeditades i traduïdes. Col·laborà a *La veu Catalunya* i a *Recull*. Els seus èxits els obtingué amb la novel·la *L'ermità Maurici* (1923), premi Fastenrath. La seva filiació és clarament naturalista, però d'un naturalisme moralista i benpensant, amb un gust per les situacions melodramàtiques, que eren el seu principal atractiu. Era un dels autors preferits pels lectors de la Biblioteca Parroquial.

Ruyra, Joaquim (1859-1939). Escriptor i amb estudis de dret, s'incorporà a la vida literària de Barcelona, col·laborant a *Joventut* i a *La veu de Catalunya*. Escriví *Jacobé*, exponent del realisme a Catalunya, en què és descrita la realitat de l'encís als ulls d'un esteticista, arran del modernisme. La seva narrativa agafa tant el tema vibrant, mescla d'humor i fantasia, com les produccions de tema sentimental. És un dels primers estilistes del català, respectat per modernistes i noucentistes. La seva descurança i el seu bonhomí franciscanisme esdevingueren llegendaris. Les seves obres eren les més sol·licitades a la Biblioteca Parroquial.

Solidaridad Obrera. Òrgan de premsa de la federació de societats obreres del món que aparegué a Barcelona com a setmanari el 19 d'octubre de 1907, i havia d'ésser fins al 1939 el més important periòdic del sindicalisme del Principat. Pogué aparèixer gràcies al suport financer de Francesc Ferrer i Guàrdia, i en la primera època fou dirigit

per Pestaña. Féu la reaparició el 31 d'agost de 1930 en temps del general Berenguer. En Joan Peiró en fou director. Arribà als 50.000 exemplars. Fou acusat de conxorxa amb Esquerra Republicana, feta per la FAI. Després arribà a tenir suspensions i sofrí repressió pels fets d'octubre. Es publicà a Barcelona fins al 24 de gener de 1939. El podien trobar els visitants de la Biblioteca del Sindicat.

BIBLIOGRAFIA

Culla, Joan B.; Fontana, Josep; Santos, Molinero, Carme; De Riquer, Borja; Risques, Manuel; Tavera, Susana; Ucelay da Cal, Enric, Enric; Vinyes, Ricard. *Visca la República*. PPM Editorial 2006 SLU, Proa. Barcelona, 2007

El Noya. Números: 10, 47, 48, 49, 51, 52, 70, en concret per les visites a les biblioteques, i tota l'etapa 1930-1934, en general. Portaveu del Bloc Catalanista Republicà. Sant Sadurn de Noia.

Enciclopèdia Catalana. S.A. Gran Enciclopèdia Catalana. Barcelona 1978

Llorac Sentís, Salvador. *L'Esperit de l'Ateneu Agrícola de Sant Sadurn d'Anoia*. Ateneu Agrícola. Club Esportiu Noia. Gràfiques Llopart Penedès, SA.. Sant Sadurn d'Anoia 2008

Lluitem!... Números de l'1 al 16, 193. Portaveu del Centre d'Esquerra Republicana. Sant Sadurn d'Anoia. 1931-1932.

Querol i Rovira, Carles. *Un segle de premsa, Sant Sadurn d'Anoia (1887-1987)* Ajuntament de Sant Sadurn d'Anoia. Gràfiques Llopart 1987

Querol i Rovira, Carles. *Retrats. Crònica il·lustrada de Sant Sadurn d'Anoia (1865-1997)* Ramon Nadal editor. Vilafranca del Penedès. 1998

Sala i Figueras, Montserrat; Totosaus i Martorell, Montserrat. *L'Antic Institut Milà i Fontanals i la seva Història*. Ajuntament de Vilafranca, 2008

SALVAT EDITORES. *Salvat Català* Salvat Editores S. A. Barcelona. 1974 Webgrafia

[www.totselsnoms.org / arxiu/ biografia/ M. Bonet. pdf.](http://www.totselsnoms.org/arxiu/biografia/M.Bonet.pdf) 5-3-2010

[www.Diariodeleon.es/noyicia.asp?pkid=124119.](http://www.Diariodeleon.es/noyicia.asp?pkid=124119) 5-3-2010

Agraïments

Pilar Bonet, Mercè Catasús, Àngela Costa i Miquel, Joan Formosa i Estragués, Antoni Gana i Solà, Flora Gestoso i Boltà, Anna Guilera i Rico, Gabriel Guilera i Rico, Maria Notó, Jaume Pinyol i Tubella, Carles Rimbau i Sogas, Salvador Ridorsa, Maria Roig i Ollé, Joan Rosell i Mata. I a la família de Josep Torelló Ferrando (1899-1965), antic col·laborador de la premsa sadurnina, que ha preservat durant molts anys el llegat d'una copiosa hemeroteca d'un valor incalculable pels historiadors.

Sant Sadurní 1881-1890

10 anys de la vila,

segons l'hemeroteca de <La Vanguardia>

Pere Rovira i Alemany

Bastant s'ha explicat d'aquells fatídics anys en què va irrompre la fil·loxera a les nostres terres, a l'igual que gairebé a tots els indrets vitivinícoles catalans, espanyols... i més enllà. Però aquella visió generalitzada, global, o resumida en la informació local, ens ve avui més ampliada, i/o detallada, per les notícies del dia a dia publicades al diari *La Vanguardia* des de l'any de la seva aparició, el 1881. La visió es complementa amb altres fets locals de diferent índole: fires i festes, inauguracions, enterraments, concursos agrícoles, conferències, flagells agrícoles o d'altres de salut pública, incendis, descarrilaments..., tot un reguitzell de notícies que giren al voltant de la vila de "San Sadurní de Noya" o "San Saturnino de Noya" majoritàriament, encara que també hi ha altres variacions ortogràfiques. Agafant la base d'una societat encara eminentment agrícola, vagin aquí les notícies d'aquell decenni que va rebre la dura i sobtada sotragada del flagell fil·loxèric als vinyars, base principal de l'economia local, i que ara cada any rememorem per les fires de setembre. Veurem alguns passatges de la lluita i la fermesa per sortir-se'n, entre d'altres adversitats. I entremig –que no hi falti– també la festa.

9 març 1881

En un llarg article trobem Manuel Camacho, diputat a Corts pel districte d'Igualada, sincerant-se de no haver complert la promesa als seus electors, el 1879, que al cap de 2 anys tindrien el ferrocarril d'Igualada a Sant Sadurní d'Anoia. L'altra nova opció era la línia Igualada - Martorell, auspiciada per Bové Artés.

El 3 de febrer acorden la fusió de la línia de Sant Sadurní amb la de Martorell, com a fet innegable i indiscutible.

12 febrer 1882

En un nou i llarg article titulat "*Los Ferro-carriles económicos y la línea de Igualada a Martorell*", trobem ja en construcció aquesta línia. Una vegada desestimada l'opció per la vall del Riudebitlles, el ferrocarril havia d'arribar a la nostra vila. A part, anomena les moltes fàbriques papereres que hi ha a la vall de l'Anoia.

També diu, entre d'altres coses:

...Es también más corto el recorrido entre Igualada y Barcelona por Martorell, que por la línea proyectada entre el primero de dichos puntos y San Sadurní de Noya, puesto que siendo la longitud de ésta última, según la memoria publicada, de cerca de 34 kilómetros y 43 la distancia que separa la estación de San Sadurní de la de Barcelona, suman ambas longitudes 77 kilómetros, o sean 10 más que por la primera.

Aquestes són dues mostres de diferents articles sobre la planejada línia de ferrocarril Igualada –Sant Sadurní d'aquells anys, i que a la fi no va ser, ja que va guanyar l'opció Igualada– Martorell en detriment de la primera, i que en una altra ocasió podem estudiar més a fons.

També en aquells primers anys *La Vanguardia* publicava una relació enviada per l'Administració principal de Correus de Barcelona, amb les llistes d'impresos i cartes retingudes per falta de franqueig, on trobem alguns convilatans amb noms i cognoms.

27 març 1882

Un altre fet, el 1882, és el concurs per a provisió d'una Administració de Loteries:

La delegación de Hacienda de esta provincia anuncia por medio del Boletín Oficial, que debiendo proveerse una Administración de Loterías de nueva creación en el pueblo de San Saturnino de Noya, los aspirantes á ella deberán presentar las solicitudes dentro del término de 10 dias que finará el dia 3 del próximo abril.

Para aspirar á dicha plaza han de reunirse las condiciones siguientes:

1º Ser mayor de edad, acreditar buena conducta y tener los conocimientos necesarios.

2º Estar en disposición de prestar dentro de dos meses siguientes á su nombramiento la fianza de 2500 pesetas en metálico o sus equivalentes en valores del Estado ó fincas, con arreglo á la legislación vigente y formalizar la correspondiente escritura.

Diferents notícies, entre el 1881 i el 1885, ens parlen de l'infraestructura de carreteres, ponts, soterraments, guarda-rodes, en l'esclat de xarxes de vies de comunicació, que se sumarien a la del ferrocarril:

2 abril/81.- Estan acabats i en tramitació els projectes –entre d’altres– de les carreteres d’Ordal a Sant Sadurní, i de Sant Sadurní a Sant Quintí de Mediona.

10 maig/81.- Aprovat el projecte del tram de carretera d’Ordal a Sant Sadurní, corresponent a la secció d’Ordal a Sant Quintí.

4 setembre /81.- El butlletí oficial del dia 3 conté el plec de condicions particulars i econòmiques del tram de carretera que unirà Ordal amb Sant Sadurní. L’import pressupostat del contracte que anirà a subhasta és de 296.303’12 pessetes.

24 novembre/81.- Queda aprovat aquest tram esmentat, amb l’adjudicació a Teodoro Miralles, pel preu de 296.250 pessetes (una ínfima rebaixa)

16 febrer/82.- Demanar el projecte de pas superior del ferrocarril de Tarragona a Barcelona, a Sant Sadurní, per a la carretera provincial en construcció d’Ordal a Sant Sadurní.

19 abril 1882

El próximo martes día 25 celebrará la villa de San Sadurní de Noya la inauguración de las obras del grandioso puente que va á construirse á expensas de la Exma. Diputación Provincial para unir á dicha población con la estación del ferro-carril de Tarragona á Barcelona. Entre los festejos que se celebrarán figuran diferentes bailes públicos y particulares, espléndidas iluminaciones, elevación de globos aéreos, castillo de fuegos artificiales, limosna á los pobres, funciones de iglesia, serenatas, selvas, músicas del país, etc., etc., lo que hace esperar mucha afluencia de forasteros dada la importancia de las obras que han de realizarse, las fiestas que se celebrarán y el carácter hospitalario de los habitantes de dicha villa.

27 abril/82.- Surt publicat amb retard l’ofici de l’alcalde de Sant Sadurní convidant la Diputació a les festes populars que tindran lloc al poble el dia 25 dels corrents amb motiu d’iniciar-se les obres del pont de Lavernó, en la carretera d’Ordal a dita vila, i nomenant la Comissió de Foment perquè assisteixi a les festes referides.

2 maig /82.- Autoritzar les operacions oportunes per a desviar i soterrar la canonada de conducció d’aigües, que abastia el poble de Sant Sadurní, i que creuava la carretera provincial entre aquesta població i la de Sant Quintí de Mediona.

19 abril/83.- Posar en coneixement del senyor governador que es donen per acabades les obres del tram quart de la carretera de Sant Boi de Llobregat a la Llacuna, comprès entre aquesta població i la de Sant Quintí.

21 novembre/83.- Sessió de la Diputació Provincial. Aprovat el projecte d’un pont de pas superior al ferrocarril

de Tarragona a Martorell, en l’estació de Sant Sadurní, per a la carretera de Sant Boi a la Llacuna.

27 novembre/83.- Sessió de la Diputació Provincial. Aquesta queda assabentada d’un ofici de l’Ajuntament de St. Sadurní convidant el cos provincial als festejos públics amb què es projecta celebrar la inauguració del tram de carretera d’Ordal a la nostra vila.

24 desembre/84.- Disposar que es construeixin els guarda-rodes necessaris per a la seguretat del trànsit, en el tram de carretera de Sant Sadurní a St. Quintí.

4 febrer/85.- Aprovat el projecte de travessia a Sant Sadurní, corresponent a la carretera de Sant Boi de Llobregat a la Llacuna.

5 i 7 setembre 1881- Rebaixes en els bitllets de tren per als dies 6,7, i 8 de

6 i 8 Setembre 1882- setembre, diades de Fires i Festes, en tots els tres anys

4 i 6 Setembre 1883- consecutius

22, 24, 25, i 27 novembre- Rebaixes en els bitllets de tren per a la Festa Major, per als dies 29 i 30

Anunci de la “Compañía de Ferrocarriles de Tarragona á Barcelona y Francia”, de data 21 novembre del 1883, on es fa una oferta als viatgers, amb bitllet d’anada i tornada a preu reduït, per a facilitar –diu- la concurrència a la Festa Major. Podem veure que l’oferta es diversifica en segona i tercera classe (avui viatgem en classe única per aquesta via i –quan no- a peu dret, enllaunats com sardines si és una hora punta d’anada al treball, als estudis, o en dies assenyalats de lleure). Barcelona - Sant Sadurní, 18 o 13 rals anar i tornar (4,5 o 3,25 pessetes), ja fos en segona o en tercera classe.

Ah!, i els militars i nens no tenien dret a cap reducció del preu estipulat; una de les diverses condicions posades per la companyia fèrria.

1 agost 1883

Veiem per primera vegada la cèlebre Orquestra Escolans de Sant Sadurní, anunciada en unes festes a Constantí (Tarragona).

...bailes en un entoldado que se levantará el efecto y en el cual tocará la acreditada Orquesta de San Sadurní de Noya, ...

A partir d'aquí, surt diverses vegades en diferents actuacions a diferents pobles i viles catalanes. Potser caldrà un dia fer-ne un recull i veure la "gira" completa o aproximada d'aquests cèlebres músics vilatans.

8 novembre 1883.- *Dos descarrilamientos registra la crónica de anteayer, sin que por fortuna tuvieran que lamentarse desgracias personales. Uno de los trenes de pasajeros de la línea de Villanueva descarriló cerca de Castelldefels, retrasando por tal motivo, su llegada más de hora y media; y el tren nº 10, salido de Tarragona, en dirección a ésta ciudad, descarriló poco antes de llegar a San Sadurní de Noya*

28 agost 1884.- *Lujosos carteles anuncian las grandes ferias anuales que la villa de San Saturnino de Noya celebra en los días 6, 7 i 8 de setiembre.*

La hay de ganado lanar y cabrío, á que concurren todas las sociedades ganaderas de Cataluña, y de ganado mular y caballar, que es la más importante del Principado.

Además se verifica también feria de cubas, prensas, portaderas, espitas, corchos y todo lo concerniente á operaciones de viticultura.

En todos los casinos de San Saturnino habrá bailes de sociedad, en obsequio á los forasteros, que podrán ir a la villa mediante la rebaja que en los billetes establece la empresa de los ferrocarriles de Tarragona á Barcelona y Francia.

4 setembre 1886.- *Los días 6, 7 y 8 de este mes tendrán lugar las ferias de San Saturnino de Noya, en las que suelen hacerse transacciones cuantiosas en ganados de todas clases, ropas, juguetes, quincalla y artículos correspondientes á los trabajos de la vendimia.*

24 maig 1887.- *Dice El Defensor de San Saturnino de Noya, que por persona competente se le ha asegurado que se han presentado algunas manchas de mildiu en varios viñedos próximos al caserío de La Prua y también en otros de la parte alta é izquierda del Noya, así como en algunos de la parte de Lavern.*

16 juny 1887.- *Por viajeros llegados ayer de hacia el Panadés, se nos ha dicho que en la madrugada de ayer se había pegado fuego á la fábrica de papel conocida por Molí den Bosch, instalada en las inmediaciones de San Sadurní de Noya. El fuego tomó gran incremento y parece que ha causado daños de consideración.*

21 juny 1887.- *Muy señor mío: En la imposibilidad de dar personalmente las más expresivas gracias a todos cuantos se han interesado en la extinción del incendio de mi fábrica de papel denominada " Molí den Bosch ", término municipal de Subirats de Noya el día 15 de los corrientes, me apresuro darlas desde las páginas de este diario y muy especialmente a don Miguel Roig, concejal de dicho pueblo, que acompañado de los vecinos del caserío de la Torre fue de los primeros en acudir al lugar del siniestro; a los individuos del benemérito cuerpo de la Guardia Civil del puesto de San Sadurní al mando de su cabo comandante don Juan Segús y Esquerol que se distinguieron notablemente por sus acertadas disposiciones y por acudir á los puntos de más peligro procurando evitar desgracias personales; al digno alcalde de Villafranca del Panadés don José Glascar que dispuso el envío de una bomba de auxilio con algunos bomberos, personándose el mismo acompañado del no menos digno arquitecto señor Inglada, a los señores don Marcos Mir y don Manuel Raventós, de San Sadurní, y don Manuel Doménech, de Esparraguera, que mandaron dos bombas particulares y á los vecinos de Subirats, Geliada y San Sadurní que con mis operarios trabajaron con celo digno de encomio por su singular arrojo para salvar todos cuantos objetos fuese posible, así como también procurando atajar el incendio en todas partes.*

Ramón Roca y Coll

23 juny 1887.- *Debido a las activas diligencias practicadas por el cabo de la Guardia civil de San Sadurní de Noya, don Juan Segús y del guardia primero señor Ferrer y demás individuos del dicho cuerpo de dicho punto, fue preso y conducido á las cárceles de Villafranca del Panadés, el día 20 del corriente, el presunto autor del incendio ocurrido el día 15 del actual en la fábrica de papel de nuestro particular amigo don Ramón Roca y Coll, situada en Subirats de Noya.*

Por hallarse la causa en sumario no podemos dar más detalles.

13 juny 1888

La primera notícia referent a la plaga fil·loxèrica apareix en la publicació d'un opuscle que crida a la defensa i lluita contra el flagell, vuit mesos després de la seva aparició a la finca del propietari Domènech d'Espiells (5 octubre 1887).

- Ha circulado una hoja intitulada ¡Pagesos á defenderse! suscrita por un buen número de viticultores de San Sadurní de Noya, excitando á los que cultivan vides á ponerse de acuerdo para prevenir los efectos desastrosos de la filoxera.

17 juny 1888.- *Desgraciadamente se ha confirmado la noticia de que la filoxera ha invadido la comarca del Panadés. Los extensos viñedos que pueblan el llano pronto ofrecerán el aspecto de montón inmenso de leña. Los pueblos que primero han sufrido la invasión son Gelida, Piera, y San Saturnino de Noya. El rico propietario de éste último pueblo, don Eudaldo Romeu, convocó una reunión de vinicultores el domingo último y les incitó a que, interín se tomaban otros acuerdos, se procediera con actividad á arrancar la viña hasta donde se encontrara rastro de invasión, rociándolas luego con petróleo y alquitrán y prenderles fuego.*

L'insecticida **ACEITE DE ROUX**, va ser un dels primers remeis, que a la llarga es va veure que no va donar cap resultat (per ineficaç i antieconòmic, com d'altres substàncies insecticides). Anunci aparegut a La Vanguardia el 1883. Hi va haver una lluita, entre "l'escola insecticida" i "l'escola americanista". A la llarga, aquesta darrera –com sabem– va ser la guanyadora.

El 1882, trobem una notícia a La Vanguardia on diu que un pagès de Jaén ha assajat, per a combatre la fil·loxera, enrotllar als ceps un filferro conductor, aixecant en algun punt la pell de la planta a fi que el metall quedi en contacte amb la seva regió interna, i fer passar per aquest filferro fortes corrents elèctriques, les quals produeixen la mort de la fil·loxera, sense ocasionar danys al vegetal, que –ans al contrari– adquireix més vigor i ufanor. Diu també que el Ministeri d'Agricultura francès va encarregar assajos sobre dit procediment.

El 1886, el mateix diari ens parla –copiat d'un rotatiu madrileny– dels experiments fets al sud de Rússia, sembrant cànem al voltant dels vinyars atacats per la fil·loxera, i que han donat els millors resultats: els insectes, atrets per la forta olor del cànem, acudeixen al lloc, i, especialment, a l'arrel de la planta, que ha provat ser un verí actiu contra la fil·loxera. S'han fet repetits experiments, amb –diu– resultats satisfactoris totals. Pel que diu, la planta del cànem és eficaç i infal·lible per a destruir el pugó.

També al sud, a Andalusia, es pintaven els troncs amb barreges de diferents substàncies, per a intentar matar els ous d'hivern, com la calç viva, la naftalina, i l'oli d'hulla; però tot amb resultats molt diferents (Benínar, Alpujarras d'Almeria)

En la notícia local del 17 de juny del 1888, veiem el propietari Eudald Romeu fent ruixar els ceps atacats, i arrencats, amb petroli i quitrà, per ser cremats seguidament.

Dibuix de l'Asociación Plaza de Benínar, "Memória històrica de un pueblo", a l'apartat "La filoxera", corresponent a l'any 1895, del poblet viticultor de Benínar, a Las Alpujarras d'Almeria.

Injecció de sulfur de carboni barrejat amb aigua mitjançant una bomba de pressió de tipus manual (també usada per a trafegar o trasbalsar vins) en un vinyar.

La submersió o inundació dels vinyars, i el sulfur de carboni i el sulfocarbonat de potassa, varen ser els únics mètodes que van tenir cert èxit. La primera sols es podia fer en terrenys secs on fos fàcil el transport de l'aigua i fos fàcil

també desguassar, cosa que es dona en pocs vinyars. La injecció de sulfur de carboni, a raó de 400 g/metre quadrat, matava també tot germen vegetatiu, i sols era aplicable en petites taques fil·loxèriques; a raó de 18 a 30g/metre quadrat, matava més de la meitat dels insectes i adovava la planta, però resultava un remei molt car; era un remei pal·liatiu, que allargava la vida de la planta uns quatre anys més que una vinya infectada. Tot i així, va ser un sistema usat amb certa assiduitat pels grans propietaris.

La fil·loxera

Esta terrible plaga lleva invadidos en esta provincia los términos de Arenys de Mar, Calellas, Fogas de Tordera, Gualba, Malgrat, Montnegre, Ortsavinyá, Palafolls, Pineda, Santa Susana, San Celoni, San Esteban de Palautordera, San Pol de Mar y Tordera; en el término de las Afueras de Barcelona, los de Badalona, San Andrés de Palomar y San Martín de Provensals; en el de Granollers, los de Llinás, Mollet, Montmeló, Parets y San Fost de Capcentellas; en el de Igualada, los de Piera y Pierola; en el de Mataró, los de Dos-rius (Cañamás), y Caldas de Estrach, y en el de San Feliu de Llobregat, los de Gelida, Santa Coloma de Cervelló, San Feliu de Llobregat, San Justo Desvern y San Lorenzo de Hortons; en el de Sabadell, los de Moncada, San Cugat del Vallés y Sentmenat; en el de Tarrasa los de Castellbisbal, Rubí y San Pedro de Tarrasa; y en el de Villafranca del Panadés los de Fontrubí, La Vid, San Saturnino de Noya y Subirats.

9 agost 1888

¿Aquesta notícia demanant construir un embassament devia ser, en el principi de l'atac fil·loxèric, per a provar el sistema d'inundació de vinyars que apuntava més amunt? Qui sap, però podria molt ben ser, pel fet de tenir l'aigua dels rius Anoia i Riudebitlles molt a prop de les grans, properes i (algunes) planeres vinyes. De fet, sembla que la cosa no va tirar endavant, potser perquè ja fou desestimada en favor de l'opció de ceps de peus americans.

Boletín Oficial – Sección de Fomento

.....

- Anuncio de haber solicitado al apoderado del Marqués de Monistrol la construcción de una presa sobre el rio Noya, término de San Saturnino, para derivar 1064 litros por segundo con destino á riego de una huerta.

Anunci dels vins Marquès de Monistrol aparegut al desembre del 1893, i també el 1895. Cellers a Monistrol d'Anoia, oficines a Madrid i dipòsits a Madrid i Barcelona. El vi se servia en bótes de 225, 112, i 50 litres; caixes de 25 i de 12 ampolles, i caixes de 25 mitges ampolles. Es venien vins de 2, 3, i 4 anys. Una ampolla d'un vi envellit quatre anys valia 2 pessetes. Sembla que encara no elaboraven xampany (avui cava).

Sembla que tots eren vins negres, i el nom que encapçala l'anunci, **Medoc**, devia servir com a reclam, car el Medoc és una regió francesa que pertany a la regió vitivinícola mundialment famosa de Bordeus (a l'Aquitània, sud-oest del país), majoritàriament pels seus vins negres envellits. Suposo que voldrien fer una comparança-assimilació dels vins de Marquès de Monistrol amb els seus congèners del Medoc per a guanyar prestigi comparatiu.

19 febrer 1889

En San Saturnino de Noya, se han celebrado solemnnes funerales en sufragio del alma de don José Ferrer y Sallés, con motivo del legado que hizo á los pobres de la población y del que ordenó para verificar algunas mejoras en la iglesia parroquial.

Después de celebraron gran número de misas rezadas durante las cuales se ejecutaron por una orquesta, diferentes composiciones religiosas.

26 maig 1889

En el Centre Catalá de Sant Sadurní de Noya, se dará el 30 del actual una conferencia acerca del cultivo de las cepas americanas.

30 maig 1889

Hoy á las tres de la tarde en el " Centre Catalá " de San Saturnino de Noya se dará una conferencia sobre el cultivo de las cepas americanas.

3 juny 1889

Contra el mildew

Ayer tarde se verificó en Badalona, el concurso de pulverizadores y materiales para combatir el mildew, organizado por el Fomento de Agricultura de aquella población y que no pudo tener lugar el domingo último por causa del mal tiempo.

Entre els noms dels concorrents al concurs, hi podem veure:

Don José Prat y Mas, Blai Madonna, Juan Forns y Salvador Prat, de San Sadurní de Noya

Un anunci de la màquina de sulfatar de Blai Madonna, del 1944, ja quasi sexagenària. I una foto d'un dels models del mateix constructor, amb la bomba manual i el polvoritzador, i embut, per al sulfat de coure contra el mídiu. (Fotos de l'arxiu del Centre d'Estudis Sadurninencs).

Varen concursar en una vinya adornada amb banderes de diferents colors. Amb la màquina a l'esquena i amb el sulfat de coure en galledes, varen polvoritzar els ceps, amb uns cinc minuts per participant. No diu els guanyadors, però segur que els aparells que varen tenir més èxit, foren els de Blai Madonna. Quatre vilatans fabricant màquines de sulfatar: Déu n'hi dó!

Resulta que Sant Sadurní fou el primer poble d'Espanya a construir màquines de sulfatar. El mildew o mídiu havia arribat el 1884, i sabem que Blai Madonna, emigrant d'origen italià, ja les fabricava el 1888. Tingueren gran renom, essent utilitzades pels viticultors penedesencs i de més enllà fins a mitjan segle XX i més.

A Sant Sadurní es feren proves públiques en una vinya de Can Guineu, propietat de Marc Mir, situada al carrer de la Diputació, i que servia com a camp experimental.

23 setembre 1889

La ponencia que ha entendido en los expedientes presentados por distintos propietarios del Panadés, disputándose el premio ofrecido por la Reina Regente al agricultor que haya demostrado más inteligencia en el cultivo y adquirido comparativamente mejores rendimientos, empleando mayor esmero en las faenas agrícolas e introducido modernos y provechosos procedimientos y cultivos, ha propuesto al jurado nombrado al efecto, le sea adjudicado dicho premio á don Francisco Rovira de la Sala y Nadal, propietario del Plá del Panadés.

Entre los aspirantes figuran: don Teodoro Creus de Villanueva y Geltrú; don Juan Almirall, del Plá del Panadés; y don Manuel Raventós y Doménech, conocido por " l'hereu Codorniu ", de Sadurní de Noya.

Entre signes d'admiració i amb el títol de "**SIEMPRE ADELANTE**", el 31 d'octubre del 1895 trobem a La Vanguardia aquest anunci del "**Champagne CODORNIU**", de ben segur un dels primers, sinó el primer. Coronant l'escut amb les inicials R. i C., de Raventós i Codorniu, i emparat entre dos lleons, l'envolten els diferents primers premis, medalles, i diplomes obtinguts:

- Premio extraordinario del Ministro de Hacienda, 1888.
- Diploma de Honor y Gratiitud Instituto Barcelona, 1892.
- Diploma de Honor Manila 1895.

- 5 medallas de oro: Burdeos, 1895 – Amberes, 1894 – Instituto Barcelona, 1892 – Dos en Barcelona, 1888.
- Último premio: Medalla de oro en la Exposición de Burdeos de 1895.
- La primera ampolla de xampany, va ser elaborada el 1872, tot i que no va ser fins al 1879, quan es comercialitzaren les primeres.

29 novembre 1889

La renovación de los viñedos

Visita á San Saturnino de Noya

Sea porque los viajes resultan incómodos y caros, sea por natural indolencia, ello es que en España, por regla general solo conocemos la ciudad donde vivimos ó la comarca donde radican nuestros intereses –que solo de tarde en tarde visitamos-, ó á donde nos lleva la costumbre de veranear. Necesito alegar esta excusa para decir que mi visita á San Saturnino de Noya ha sido para mi un verdadero descubrimiento.

Claro que, asiduo lector de “ El Resumen de Agricultura” estaba familiarizado con los nombres de los señores Mir, Raventós, Rovira y otros primeros propietarios de la comarca que baña el Noya; no hay que decir que por el vino espumoso de Codorniu (Raventós), las mistelas del mismo señor y otras noticias, reputaba á San Saturnino de Noya por uno de los centros vinícolas más importante de nuestra provincia, como que de esta persuasión nació el propósito de visitarla. Lo que yo no tenía, como no tienen muchos, es una idea exacta de los adelantos de la viticultura en aquella comarca y de los trabajos hechos por los citados propietarios para la renovación de los viñedos.

Fui acompañado del señor Nualart de La Garriga, compañero de colegio de don Marcos Mir. El señor Nualart conservaba de su antiguo discípulo escalenta y grato recuerdo, sin que hubiera sido bastante á borrar entre ambos el cariño y la simpatía indelebles que se anudan en la infancia, la incomunicación absoluta en que se han encontrado apenas salidos de las aulas. Consigno este detalle íntimo para patentizar mediante un ejemplo cuan separados están dentro de una misma provincia los hombres que habitan á corta distancia material que viven de la misma industria y que hoy por hoy ven sus intereses comunes amenazados tan seriamente por los mismos é igualmente voraces enemigos: el mildiu, la cochilis, la filoxera, y el fisco.

No será porque exista como montaña moral insuperable, mal entendida rivalidad profesional, ni aquella incompatibilidad de carácter que hace imposible á veces las más naturales asociaciones. Fuimos acogidos con tan estremada y franca cordialidad que á los pocos minutos hablamos ya casi si todos fuéramos antiguos camara-

das. El señor Mir nos mostró hasta sus más recónditos aposentos; sus corrales, sus bodegas inmensas, su casa solariega, una de esas casas espaciosas de orientación perfectamente estudiada, con su gran patio interior muy parecido al patio de un convento por la forma de claustro que reviste si este no estuviese convertido en hermosa galería, mediante los cristales que lo cierran en el piso principal; no destartalada como tantos otros caserones de Cataluña, sino bien confortable; una de esas casas en suma que reuniendo las ventajas de la habitación urbana por las comodidades que facilita la industria habilmente aplicada por una señora cuidadosa, y de las residencias rurales por el desahogo que el pueblo consiente, hace posible la vida del campo en esos días crudos y en esas noches interminables de invierno.

De tiempo inmemorial se reúnen durante la velada en la cocina del señor Mir al amor de la lumbre los principales cultivadores del pueblo, formando uno de esos cuadros de costumbres que tan bien ha descrito el señor Pereda en Don Gonzalo González de la Gonzalera. En San Saturnino no hay que pensar en casas rivales. Todos los propietarios forman una asociación tácita de socorros mutuos sin estatutos ni reglamento. Cada uno manda, así como suena, en casa de los demás. Cual los hermanos de armas de la Edad Media, tened por seguro que morirán ó se salvarán juntos en la terrible lucha entablada entre las calamidades que nos afligen.

La redacción de El Resumen la tienen establecida en casa del señor don Manuel Raventós, apartada del pueblo, fuera de todo ruido, en medio de los campos y de las viñas cuya producción constituye el objeto de sus estudios. Allí encontraréis una biblioteca bastante completa de agricultura, formada mediante la cesión que cada uno hace de sus libros, la casi totalidad de las revistas de la misma índole nacionales y extranjeras, y en carpetas apropiadas voluminosa correspondencia sostenida con los más expertos cultivadores de España y del extranjero. Junto á la sala de redacción, el laboratorio con todos los ingredientes y aparatos necesarios para el análisis de las tierras, microscopio, telescopio, etc. Es decir, un arsenal provisto de todos los elementos que puede facilitar la ciencia agrícola: libros, revistas y aparatos físico-químicos.

Mas los redactores de El Resumen no son hombres de gabinete y de laboratorio siquiera se encuentren á sus anchas en uno y otro, son hombres prácticos, agricultores que explotan sus fincas para su proyecto, en parte directamente, y en parte bajo su inmediata vigilancia. Por consiguiente, lo que hay que ver en San Saturnino es la explotación de esas mismas fincas.

Casi se puede afirmar que el cultivo único es el viñedo, y que el vino que se cosecha es vino de coupage, por la condición verdaderamente privilegiada de usar lo mismo con los vinos fuertes del Priorato que con los vinos flojos de los franceses. Hay que exceptuar al señor

Raventós que únicamente elabora mistelas y su renombrado vino espumoso. La producción de los viñedos es muy superior a la producción de otras comarcas, porque los viticultores de San Saturnino se han convencido en sus anuales viajes a Francia de las ventajas de su cultivo intensivo.

D. Manuel Raventós hace tres años está ensayando un sistema suyo de podar las cepas, que podríamos calificar diciendo que es una exageración de la poda larga llamada de Guyot. De seguro que nuestros payeses se escandalizarán ante las cepas podadas así, puesto que consideran que estenua la planta. El hecho es que las cepas están robustas y muy desarrolladas sobre todo comparándolas con las vides vecinas podadas por el sistema antiguo y que á beneficio de este procedimiento todos los años su autor dobla la producción. Bien es verdad que en zanjas abiertas en medio de cada línea, entierra las sermientes cortadas y todo el abono que puede haber á mano. Es un ensayo digno de la mayor atención.

El gran problema consiste, pues, en la obtención de abonos y por consiguiente en la manutención del ganado necesario, y máximo si se considera que la colación de la paja y de los forrages es casi nula. Para obviar este inconveniente se apelan a todos los recursos imaginables. Aprovechar los residuos de lana para lecho de los animales que en gran número mantienen, lo cual constituye excelente estiércol; el aprovechamiento del orujo como alimento debidamente apisonado en sus lagares; el ensilado de los forrages á fin de que el ganado cebado también intensivamente, coma siempre verde, etc. No he de pararme á escribir los métodos empleados porque el curioso lector puede verlos bien descritos por don Marcos Mir en El Resumen de agricultura. Lo que sí diré que al penetrar en los establos y cuadras, gráficamente calificados por este señor de "fábrica de abonos" nos admiró el floreciente estado de los becerros y carneros sujetos a tal régimen.

¡Que tristeza tan inefable produce al felicitar á los propietarios de San Saturnino por tantos y tan provechosos adelantos en el cultivo de las viñas, oír de sus labios

"nuestra única riqueza consiste en el vino, pues bien, la filoxera tiene ya invadida nuestra comarca y para defendernos con éxito hemos empezado nuestros trabajos dos años demasiado tarde". Y desgraciadamente es verdad. La filoxera habrá destruído todas las viñas antes de que las cepas americanas estén en producción.

Pocas comarcas habrá en Cataluña donde la replantación de las viñas haya preocupado más hondamente y ser estudiado con mayor ahinco, Todos los años, no contentos los propietarios de San Saturnino con lo que leen en libros y revistas, visitan los departamentos de Francia en donde la filoxera ha causado mayores

estragos y allí estudian en el gran libro de la realidad las dificultades é inconvenientes que este nuevo cultivo ha de producir. Nos decía el señor Mir que efectivamente la producción de las cepas americanas es incomparablemente mayor que la producción de las cepas antiguas, si bien gracias á un cultivo intensivo y en detrimento de la vida de la planta, tanto que alcanza á 200 y más hectolitros por hectárea, como regla general, siendo así que entre nosotros por el antiguo sistema no suele pasarse de 15. Pero cada una de las operaciones que la plantación de las cepas americanas exige, elección de la variedad, conocimiento del terreno, preparación del suelo, plantación de la estaca, injerto, constituye un verdadero problema y está lleno de dudas. Hoy por hoy estamos en el periodo de los tanteos.

El señor Mir ha emprendido en grande escala la plantación de riparias tanto en viveros como sobre el terreno. El señor Rovira ha preferido á su vez los Jacquez sin perjuicio de ensayar ambos en escala menor las variedades más recomendables. Exigiría otro artículo no menos extenso que el presente referir los mil detalles técnicos producto de su personal experiencia con que los señores Mir y Rovira nos ilustraron en nuestro grato paseo por sus plantaciones. Merece especial mención el método ideado por el señor Rovira para proceder á la replantación de las viñas en terrenos laborables sin menoscabo de la renta. Consiste en alternar el cultivo de los cereales y otras plantas con la gradual plantación de las cepas. Esta idea perfectamente desarrollada por su autor en un artículo que han reproducido varias revistas ha sido inspirado sin duda por la costumbre generalizada en el país de sembrar entre cepas los años de mala cosecha. Este año por desgracia se puede comprobar esta costumbre.

No pudimos ver á causa de estar muy lejos el malacate para mover arados de gran potencia, cabrestante adquirido en Francia por cuatro propietarios asociados para remover las tierras económicamente á la profundidad requerida por las cepas americanas. El importe total del aparato comprendidos todos los gastos es de 410 duros. Requiere para su manejo cuatro caballos y tres hombres. Tarda cinco días y medio á diez horas por día en roturar una hectárea de extensión; y contados todos los gastos incluso el interés y amortización del capital, resulta por hectárea también 50 duros. Con estos datos pueden calcular los prácticos la diferencia con igual operación a fuerza de brazos (1).

Unidos, inteligentes, bien pertrechados con los recursos que restan la ciencia, el capital y el trabajo aunados, los propietarios de San Saturnino luchan á pie firme contra la filoxera y demás enemigos de la vid. Luchan sin desmayos pero no sin secreta zozobra. No se oculta á su previsión que vencidos los enemigos de la vid, repobladas y en plena producción todos los viñedos, se levanta un fantasma no menos temible, la renovación

de los tratados de comercio en 1892. ¿Que haremos del vino si una política comercial patriótica no asegura á su exportación mercados remuneradores? Ellos que tanto se desvelan, temen, y no sin fundamento, por su porvenir, que es el porvenir de la riqueza vinícola; Que será, oh desventura, de los que todavía duermen !

José Zulueta

(1) No hablo de los aparatos para la aplicación del sulfato de cobre, de los cuales hay cuatro fabricantes en San Saturnino porque no los he visto funcionar. Los viticultores del país, que han ensayado más de cien modelos distintos, no usan otros. Ignoro si por patriotismo.

21 juliol 1888

Primera carta enviada per Josep Zulueta Gomis (1858-1925), economista i polític, i que després seria diputat a Corts pel districte de Vilafranca del Penedès (del 1903 al 1920), organitzador del Partit Reformista, un dels fundadors de la Federació Agrícola Catalano-Balear, home molt interessat en el problema agrícola català, i sobretot en els temes de la fil·loxera i els contractes de rabassa morta. Fundador també de la cooperativa lletera i de formatges CADÍ.

La revista Resumen de agricultura fa un retrat acurat de can Guineu, lloc de reunions dels **"Set savis de Grècia"**, així com de la renovació dels vinyars, els adobs, la poda, el conreu intensiu, la roturació dels terrenys, els viatges a França, els vivers i tipus de peus americans emprats, el problema del comerç...

Fotografia d'una arada de malacate moguda per quatre cavalls (també podien ser bous): a l'esquerra, la gran arada, amb rodes i un obrer al damunt; i al centre i dreta, dos obrers més, els quatre cavalls i els quatre braços de fusta que, amb la força animal, feien giravoltar un eix, tot enrotllant el cable, i anaven atansant la rella de l'arada, que desfonava la terra fil·loxerada.

Podem veure en dos articles, de 1889 i 1890, com aquí s'havien fet servir; i coincideix un text, amb la foto: quatre cavalls i tres homes per al seu funcionament (devien ser del mateix tipus). Un altre article, del 1895 (que veurem en una altra ocasió), parla de roturacions amb 4 arades de gran potència: 2 malacates a vapor (els "locomòbils" dels quals es guarden fotos, suposo); una altra estirada per bous i la darrera de tracció directa amb 8 bous.

Aquesta fotografia, però, no és d'aquí. Aquí guardem unes fotos d'unes arades semblants, però mogudes per la força motriu del "locomòbil", de la marca anglesa Ruston, que funcionava amb la força del vapor produït per carbó o bé llenya. Però donat que també s'havia utilitzat el malacate amb tracció animal, vagi aquí la foto com a mostra historicovisual.

Aquesta foto pertany a La Rioja, suposo que per allà els mateixos anys. L'he aconseguida a través d'internet, en una web del valle de Najerilla, en un treball titulat El vino en blanco y negro, en l'apartat Preparando la tierra, amb magnífiques fotos d'època de la verema, cellers, vinyars, "comportillos" (espècie de portadores)..., cedida molt amablement per la BIBLIOTECA GONZALO DE BERCEO, per part de Pedro Benito Somalo, a qui de tot cor agraeixo el permís de publicació.

18 desembre 1889

En la Diputación Provincial

Se aprobó un dictamen denegando el perdón de contribución territorial solicitado por los Ayuntamientos de San Esteban Sasroviras, Carme, Arenys de Munt, San Lorenzo Savall, Santa Margarita del Panadés, Vilafranca del Panadés y San Saturnino de Noya. Se hizo constar en actas que la Diputación cuidaría la atención al Gobierno del estado de las comarcas perjudicadas por el mildew

10 maig 1890

Notas locales

El Ayuntamiento de San Sadurní de Noya ha organizado para el 15 del actual la celebración de una conferencia pública sobre agricultura en la que se desarrollarán los siguientes temas:

- 1. Viticultura americana*
- 2. La reconstitución de los terrenos bajo el punto de vista económico*
- 3. La necesidad de tener en cuenta, en la replantación de viñas, la clase de vinos que es conveniente producir.*

16 maig 1890

CONFERENCIA AGRICOLA en San Sadurní de Noya

El Ayuntamiento de San Sadurní, con el concurso de los periódicos El Resumen de Agricultura y La Comarca del Noya, organizó para el dia de ayer una conferencia pública sobre agricultura.

Con éste motivo afluyeron muchos agricultores del Panadés á San Sadurní, llenándose por completo la

sala-teatro del Círculo del Noya.

El señor Ubach, director de la estación ampe-
lográfica de Tarrasa, desarrolló el tema "La Vinicultura
americana", dando cuenta de detalles sobre la clase
de cepas que convenía según los terrenos y la manera
de plantarlas, dando gran importancia á la poda de las
mismas. Abogó por la fundación de una escuela de po-
dadores.

El propietario de San Sadurní señor Mir habló so-
bre la reconstitución de los terrenos bajo el punto de
vista económico. Se limitó á encarecer la bondad de los
abonos vegetales.

Don Pedro Gerardo Maristany trató de la necesi-
dad de tener en cuenta en la replantación de las viñas,
la clase de vinos que es conveniente producir. Comenzó
examinando la calidad de vinos que producía nuestra
comarca antes de la invasión filoxérica, señalando los
defectos que los desmejoraban, estudiando las condi-
ciones de los futuros vinos producto de la replantación
americana, poniendo de manifiesto los medios para
evitar los defectos que reunían los anteriores y poder
obtener un tipo parecido al de los vinos franceses que
hoy por hoy es el que priva en los principales mercados
y obtiene mayor demanda.

Encareció lo importante que fuera para el comer-
cio de vinos que en las Embajadas y principales consu-
lados hubiera un representante mercantil conocedor de
nuestros caldos para que los defendiera contra las ace-
chanzas y obstáculos que se oponen á su importación.

Resumió todos los temas el Alcalde de San Sadur-
ní don Modesto Casanovas.

Todos los oradores fueron muy aplaudidos. Asis-
tieron á dichas conferencias don José Collaso y don
Eduardo Vidal, respectivamente diputado á Cortes y di-
putado provincial por aquel distrito.

2 setembre 1890

En San Saturnino de Noya se celebrarán en los días 6, 7
y 8 de este mes las ferias; además de las transacciones
en ganados y objetos de labranza y de otros artes y
oficios, se celebrarán bailes, reuniones familiares y fun-
ciones teatrales

10 octubre 1890

Dice "El Noticiero Universal"

"Según nos escriben de San Saturnino de Noya,
han ocurrido allí realmente dos casos sospechosos, que no
revistieron mucha gravedad; no obstante la población
se halla muy alarmada porque en Lavid, pueblo inme-
diato á San Saturnino, donde hay un molino harinero,

en el que ha fallecido del cólera un cuñado del dueño y
la mujer que lavó sus ropas, hállese enferma una cuña-
da del susodicho propietario, siendo más alarmante la
situación, nos dicen, porque en Lavid no hay médico, lo
que constituye un peligro para todo el Panadés".

14 octubre 1890

Dice "El Noticiero Universal"

"Según nos escriben de San Saturnino de Noya,
siguen presentándose allí algunos casos de enfermedad
sospechosa. En Lavid ha fallecido también una mujer en
el molino harinero del que hablábamos días atrás, y se
nos añade haberse presentado también algún caso en
San Martín Sarroca y Torrellas de Foix, todo lo cual hace
temer que se extienda la enfermedad por el Panadés si
no se toman precauciones.

Por lo que respecta al molino de Lavid se nos en-
carece la conveniencia de que fuera cerrado por espacio
de ocho ó quince días, pues habiendo ocurrido allí dos
ó tres casos y dada la suciedad que en él reina, se ha
convertido en un amenazador foco de infección".

15 octubre 1890

Ha llegado á esta ciudad una comisión de San
Saturnino de Noya, presidida por el alcalde de aque-
lla población. Ayer pasó al Gobierno civil acompañada
del diputado provincial del distrito don Eduardo Vidal y
Valenciano y visitó al señor González Salesio á quien
expuso el estado anormal de la población con motivo de
haber ocurrido algunos casos de enfermedad sospecho-
sa, y dió cuenta de que se ha organizado una brigada
sanitaria encargada de desinfectar las casas y procurar
evitar la propagación de la enfermedad.

17 octubre 1890

El alcalde de San Saturnino de Noya participa al
Gobernador que no ha vuelto á ocurrir en aquel pueblo
ninguna invasión de cólera.

23 octubre 1890

Carta de San Sadurní de Noya, de 16 octubre 1890

Sr. Director de LA VANGUARDIA

Muy señor mio y de mi consideración más distin-
guida:

Tengo el gusto de participarle que el estado de
sanidad de esta villa es en general satisfactorio.

Si bien en el transcurso de veinte días han ocurrido algunos casos calificados por nuestros celosos facultativos de enfermedad sospechosa en número bastante exiguo, y que no han revestido la importancia que ciertas autoridades de pueblos cercanos les han querido dar, ya que se ha pretendido cerrar sus puertas a personas procedentes de esta villa y prevenido a sus administrados en bandos y comunicaciones dirigidas a comerciantes y a particulares de esta población que se abstengan, los primeros de ir allá a proseguir los negocios que constituyen su manera de vivir y a los segundos de venir a proveerse de comestibles y géneros de ésta y de pasar por ella por otro cualquier asunto.

Esto merece el calificativo más que de impropio, de inhumano. No es así como se tratan pueblos unidos por intereses comunes y por parentescos íntimos, ni merece nuestra población conducta tan propia de otras épocas. ¡Cuan cierto es que la amistad se halla expuesta a perderse hasta en los asomos de la adversidad! Pero es el caso señor Director que a las autoridades de dichos pueblos les ha parecido ver gigantes donde no había más que pigmeos, y que las medidas tomadas por nuestra Junta de Sanidad para cortar las alas al monstruo que parece tragarnos vivos, según confirman ellos con sus prevenciones, en vez de calmar sus temores les produjo tal pánico que les hacían ver en su extremada timidez a los galos a las puertas de Roma.

Y pasando a otro asunto y siendo muchos los días que en las columnas de su ilustrado periódico se leen artículos sobre agricultura, debo manifestarle los trabajos que con ella relacionados se están efectuando en ésta.

Como sabe V. Perfectamente, la única riqueza de esta localidad es debida tan solo a la agricultura, siendo el cultivo preferido el de la viña, por ser hasta hoy el que ha dado más buenos rendimientos; pero como está amenazada de muerte por la filoxera, como lo viene confirmando éstos días, lo que presenciábamos en una viña del señor Mir que está arrancando, y que con todo y presentar una regular vegetación se encuentra no tan sólo filoxerada las raíces superficiales sí que también las que alcanzan mayor profundidad.

La operación de arrancar las cepas se efectúa por medio de un arado de gran potencia de la casa Verette de Beziers, movida por un macalata y por la fuerza de cuatro caballerías, adquirida por una sociedad de propietarios de ésta.

Los surcos que abre alcanzan un metro de profundidad por cincuenta centímetros de ancho, dejando el terreno en buenas condiciones para replantar por medio de cepas americanas éste mismo año conforme haya dicho el señor Mir.

Tanto llama la atención este trabajo que todos los días nos vemos favorecidos por la presencia de innumerables propietarios de todas las poblaciones vecinas, al objeto de estudiar las ventajas de este instrumento.

Es cuanto de notable puedo manifestar a V. de lo que ocurre en ésta.

De V. afcmo.

El Corresponsal

26 octubre 1890

En San Saturnino de Noya continúa siendo la salud satisfactoria por no haber presentado ningún caso sospechoso desde hace algunos días.

I amb el tràngol del brot de còlera que se suma a l'arrancada de ceps fil-loxerats, arribem a l'entrada del darrer decenni del segle XIX. Seguirem l'any vinent amb gelades, sequera, fets vandàlics a vinyars i camps de cereals protagonitzats pels inicis del conflicte rabassaires-propietaris, amb el recel per l'acabament dels contractes de rabassa morta a causa de les noves plantacions amb peus de ceps americans; els preus baixos dels stocks de vi; els immensos vivers de Rafel Mir i d'en Romeu; el Congrés Vitícola; el concurs internacional d'arades de desfonar, amb participació sadurninenca... i fins a la replantació total. De nou, la normalitat.

El segle XX sotragarà el món vitivinícola, amb la mort de Marc Mir al final del 1903, amb només 52 anys. El nou any 1904 ens obsequiarà amb la visita d'un jove rei, Alfons XIII, a la vila: tot un esdeveniment. 🍷

BIBLIOGRAFIA

Bàsicament, notícies de l'hemeroteca del diari La Vanguardia, amb 129 anys d'història, aparegudes aquells anys; i dues d'elles tretes del Noticiero universal.

Altres fonts a consultar d'aquest període

Bosch de Noya, Ramon: *Notes històriques sobre Sant Sadurní d'Anoia i Subirats*. Capítol "Història de St Sadurní". Publicacions de l'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia, núm. 3, abril 1983

Querol i Rovira, Carles: *Retrats* (1865 - 1997). *Crònica il·lustrada de Sant Sadurní d'Anoia*. Ramon Nadal, editor, 1998.

Romeu i Alemany, Antoni: *Sant Sadurní, entre el sexenni i la restauració* (1867-1904). *Estudis i Documents*, vol. X, Institut d'Estudis Penedesencs i Història de la vila, núm 3, St. Sadurní, 1996

Torelló i Borràs, Pelegrí: *Monografia històrico-pintoresca de la vila de Sant Sadurní d'Anoia*. Barcelona, 1909. Imprempta de Francisco X. Altés y Alabart.

Flaixos d'història en la cartografia sadurninenca (1400–2010)

Carles Querol i Rovira

“El gran Kan té un atlas en el qual hi ha dibuixats els mapes de totes les ciutats; aquelles que es van construir sobre uns sòlids fonaments, les que es van enrunar i han estat colgades per la sorra i les que mai no han existit, però que un dia s'aixecaran on ara només hi ha caus de conills.”

Italo Calvino (1972)

Un tros de paper en blanc sempre és un desafiament. Els escriptors i historiadors hi traslladen els seus relats, les seves fabulacions o la crua realitat; els poetes, els seus versos; els jutges, les seves sentències i veredictes; els metges, els diagnòstics i les receptes pels pacients; els compositors, les partitures; els examinadors, les notes dels alumnes; els proveïdors, l'import dels pressupostos i les factures; els editors, els llibres, diaris, setmanaris i revistes; els investigadors, els resultats de les seves recerques; els exploradors, les rutes i circumstàncies dels seus periples; els cambres, els imports de les consumicions; els jugadors de travesses, els pronòstics; els polítics, els discursos, mocions i rèpliques, els impressors, els encàrrecs que han rebut dels clients; els fotògrafs d'abans, les imatges dels rodets de negatiu...

Avui, sense anar més lluny, tot i que només són les vuit del vespre, ja dispo de un feix de trossos de paper que he anat acumulant al llarg de la jornada: tres receptes del metge de capçalera, un comprovant del caixer automàtic del banc, mitja dotzena de bitllets d'euros, una multa de circulació per estacionar malament el vehicle, el resguard de la tintoreria, el comprovant de Carrefour i els corresponents als pagaments amb targeta de crèdit a la benzinera i l'autopista, cinc cartes que he recollit a la bústia amb factures i l'estat del compte corrent, els diaris que compro cada dia, un bitllet de tren, un altre de metro, el tiquet de l'aparcament i una entrada del cinema. I encara he de sortir a sopar! Amb tots ells es podria escriure la meua particular història d'aquest dia irrepètible que ara s'acaba.

D'entre les múltiples aplicacions del paper sempre m'han fascinat els mapes i els plànols. Als anys quaranta i cinquanta del segle passat les parets de totes les escoles estaven decorades indefectiblement amb mapes i mapes d'Espanya, d'Europa i del món de postguerra, en els quals noms mítics com Titicaca, Himàlaia, Groenlàndia, Sibèria, Nova York, Leningrad, Honolulu i Vladivostok, entre molts altres, ens generaven una enorme curiositat.

Per arrodonir-ho, també cada any, ens feien el retrat del curs escolar, asseguts davant d'un d'aquells mapes, com si el fotògraf convertit en notari volgués immortalitzar-nos amb una referència geogràfica i política –aparentment immutable– com a teló de fons. Ara, quan mirem aquelles velles fotografies ens adonem que el pas dels

anys ha transformat sense pietat les persones i també alguns països. Només la geografia física sembla que perduri intacta vista de lluny, com un miratge, però ja sabem com l'acció de l'home l'ha transformada i malmesa de forma irreversible.

ALUMNES DE LES ESCOLES
PUBLICQUES DE LA VILA,
DEL CURS 1949 - 1950,
AMB UN MAPA DE FONS.
FOTOS DEL FONS
DE L'AUTOR.

A mesura que em vaig anar fent gran, de la mateixa manera que tenia la dèria de recuperar les imatges fotogràfiques del passat, m'atreien els mapes de les illes i dels continents, els dels viatges dels aventurers i mercaders de la llegendària ruta de la seda, els d'Odiseu perdut pels indrets recòndits de la Mediterrània intentant retornar a Ítaca, els dels pobles i dels països exòtics; dels volcans i dels gran rius; de les estrelles, de les galàxies i de les

constel·lacions. Sentia una gran inquietud quan, visitant un país llunyà, m'adonava que en qualsevol venedor de llibres vells i de mapes antics hi trobava exemplars autòctons extraordinaris dels uns i dels altres, mentre que del meu Sant Sadurní els mapes i llibres coneguts es podien comptar amb els dits d'una mà. A la primera geografia local publicada el 1889 pel mestre Josep Paradedà i Tapiola no n'hi havia ni un.

El primer mapa que em va cridar l'atenció devia ser el de l'Illa del Tresor, l'indret on Robert Louis Stevenson situa la seva extraordinària aventura, escrita el 1883. Pensava aleshores que tal vegada quan jo fos més gran, quan el llegendari Jim Hawkins ja no fos un nen i pogués viatjar i veure món, trobaria el mapa de la meua particular illa del meu somiat tresor. Ara, després d'haver recorregut una mica de món i unes tres quartes parts de la meua vida (això essent optimista i confiant que la mort faci bé la seva feina i que no es presenti abans d'hora), ja m'hauria d'haver resignat, però segueixo confiant que un dia o altre el trobaré.

El mapa que el capità Ahab a bord del *Pequod* utilitzava per perseguir Moby Dick, la llegendària balena blanca imaginada el 1851 pel britànic Herman Melville; el de Robinson Crusoe publicat el 1719 a la novel·la de Daniel Defoe a partir de l'experiència a la vida real d'Alexander Selkirk, i el dels viatges de Marco Polo també van excitar la meua imaginació i van fer desbordar la fantasia juvenil.

El primer plànol local que em va interessar, que ara recordi, va ser el que es va publicar el 1909 a la pàgina 126 del llibre de Pelegrí Torelló i Borràs *Monografia Històrica - Pintoresca de la Vila de Sant Sadurní d'Anoya*. M'agradava identificar aquell tram del carrer Montserrat on vivia, entre la plaça Nova i la bòvila del Valldeperes.

Al llarg dels darrers cinquanta anys, mogut per la meua dèria de col·leccionar tot el que tingui interès històric, he anat acumulant una sèrie de plànols, mapes i fotografies aèries de Sant Sadurní que m'atreveixo a qualificar d'inèdita. Si hagués de destacar-ne algun per la seva singularitat, triaria el conjunt de mapes que Jaume Mir i Molins (Sant Sadurní, 1826 - 1874) va dibuixar el 1865 i que conformen el que jo denomino *L'Atlas de can Guineu*. En aquest reportatge se n'hi inclouen quatre que ens permetran entendre l'evolució del nostre municipi des del 1400.

El més curiós de tots és, sens dubte, el mapa de l'imaginari viatge del Quixot pel Penedès, amb la indicació que va passar a fregar de Sant Sadurní. El més oportú, un mapa militar de la Guerra del Francès, d'ara fa dos cents anys. El més polèmic, el Pla General d'Ordenació Urbana

de 1982. El més científic, l'esquema geològic de Sant Sadurní i Subirats. El més utòpic, el projecte de ferrocarril entre Igualada i Sant Sadurní. El més agosarat, el dels projectes d'infraestructures previstos a curt, mig i llarg termini. Ara, amb motiu de les Fires 2010, n'he fet una selecció per a aquest programa.

Caldria que l'arxiu municipal disposés d'originals (o d'una còpia digital) de tots els plànols, mapes i fotografies aèries que es puguin localitzar sobre Sant Sadurní, començant pels que es troben a l'Institut Cartogràfic de Catalunya. I encara que només sigui per deixar-ho dit, i aprofitant que el Pisuerga passa per Valladolid (el rodolí ha sortit per casualitat), també caldria intentar localitzar i conservar adequadament els plànols d'una colla de projectes locals, com el de l'alambí de la fassina de can Guineu, construït a principis del segle XIX per Joan Jordana i Elies (vegeu el croquis adjunt); els de la premsa que va patentar el 1858 el fuster local Joan Poch i Palet; els dels diferents models de màquines sulfatadores de Blai Madonna de principis del segle XX; els del xassís de cotxe amb motor de dos cilindres de la marca Panhard - Levassor dissenyat per Pelegrí Forns el 1910; els dels tractors i tancs de cal Benach d'abans i durant la Guerra Civil (vegeu plànol adjunt d'un model de 1935 dissenyat per Joan Benach i Olivella), i els dels artilugis i maquinària que els diferents tallers sadurninencs han dissenyat al llarg del segle XX per a les empreses del cava, entre d'altres. Cada dia que passi es farà més difícil recuperar aquest preuat llegat de la nostra història. En alguns casos vés a saber on són els plànols, però en d'altres encara som a temps de salvar-los. **FOTOS I CROQUIS DEL FONDS DE L'AUTOR**

Del període del triàsic inferior, fa uns 240 milions d'anys (com qui no diu no res): un esquema de camp de l'escull coral·lí de Sant Sadurní

“Esquema d’un aflorament de calcàries d’escull que es troba al capdamunt d’una sèrie margosa marina que aflora des del llit de la riera Lavernó. Aquests margues i llims, de color blau, contenen molta fauna, integrada principalment per gastròpodes i lamel·libranquis de tipus pectínids, turritèl·lids i ostrèids. La potència és d’uns 3’5 metres, dels quals els 0’75 basals són sorres molt poc cimentades i la resta calcarenites que adquireixen sovint caràcter lumaquèl·lic. L’escull s’estableix sobre aquestes capes. S’hi troben mussidards mil-lepòrids, faviidats, aigües rodòficies, rodòlits i calcirudita de lamel·libranquis.” La citació i l’esquema estan extrets de l’obra *Sedimentologia i diagènesi dels esculls miocènics de la conca del Penedès*, de l’autor Albert Permanyer i Bastardas, publicada el 1990 per l’Institut d’Estudis Catalans de Barcelona.

Per entendre exactament el que ens vol dir Permanyer li he demanat a la catedràtica vilafraquina Maria Rosa Mestres i Moliner que ens ho aclareixi. Ella ens comenta que “un *escull coral·lí* és una formació rocallosa calcària generada per l’acumulació d’esquelets de coralls de diversos tipus. S’hi troben, també, restes d’altres organismes marins com mol·luscs i algues. Les condicions ambientals que permeten la formació d’un escull són mars càlids, poc profunds i aigües netes. Un principi bàsic en estratigrafia és que les capes superiors són més modernes que les inferiors, sempre que no hi hagi hagut una pertorbació important de la zona.”

L’escull està sobre una base (que no apareix a l’esquema), d’una *potència* (gruix) de 3,5 metres, que es pot veure des de la riera Lavernó. La part inferior (0,75 m) està formada per sorres poc cimentades, sobre les quals hi ha calcària amb molts esquelets de mol·luscs, que s’anomena *lumaquel·la*.

La capa inferior és una roca calcària amb closques de *mol·luscs bivalves o lamel·libranquis* (petxines). Per sobre hi ha una capa de roca calcària amb fòssils d’algues vermelles (*rodòfits*). La tercera capa està formada per coralls que es van dipositar el triàsic inferior, fa uns 240 milions d’anys (*faviidats*). La capa més moderna conté coralls dipositats durant l’eocè, fa uns 50 milions d’anys (*mil-lepòrids*). Desconec si algú s’ha entretingut a col·leccionar i identificar fòssils marins rescatats al terme municipal de Sant Sadurní (com ho va fer des de finals del segle XIX Antoni Mir i Capella de can Guineu -el veiem a la foto adjunta-, fins que van desaparèixer del Museu Boet el 1936). Seria molt interessant poder il·lustrar amb les seves imatges la nostra història local més remota. **ESQUEMA D’ALBERT PERMANYER I BASTARDAS I FOTO DEL FONS DE L’AUTOR**

1400. La parròquia de Sant Sadurn de Subirats entre l'inici del segle XV i el 1567

Els 28 mapes dibuixats el 1865 per Jaume Mir i Molins de can Guineu corresponen als actuals termes de Sant Sadurn d'Anoia i Subirats.

Per tal d'identificar immediatament el contingut d'alguns, assenyalarem en cada cas les referències més singulars que permetran al lector situar-se sobre el territori. Per això s'han indicat les quadrícules amb lletres i números que facilitaran la localització de tots els indrets.

La més genuïna, al mapa 1 titulat *S. Sadurn en 1400, 1500, 1518 y 1567* és, just al sud, el gran meandre de la riera Lavernó (B4, B3, C3 i D4) que al seu pas per la zona més propera a la vila actual va originar un traçat de semicircumferència, erosionant la part còncava de la riba a l'indret anomenat la Timba (C3).

Com ens dibuixa Jaume Mir, el petit nucli de cases que integra la població s'agrupa entorn de l'església romànica del segle XI (F2), situada al mateix lloc que l'actual, i del cementiri adjunt, amb tres obertures ben definides que permeten comunicar-se amb l'exterior, una al sud (F2), que coincidiria amb l'accés a l'actual carrer Mossèn Jaume Ullastre; una altra al nord, situada al capdavant del carrer de l'Església (F2) i que dona accés al torrent de la Canaleta; i la darrera, a l'extrem oposat del mateix carrer (E2), a ponent. Aquestes tres obertures repartides tan estratègicament permetien en un moment de perill aïllar completament la població.

Més enllà, s'hi dibuixen també dues grans cases fortificades, la de Rafael Ferrer (D2) –amb una pallissa i un corral adjunt (entre D2 i E2)–, que està situada al solar que després seria la casa pairal de can Guineu, al carrer de l'Hospital; i la casa Mestres (D2), al mateix lloc de l'actual, a la plaça de l'Om, avui plaça de l'Ajuntament.

Una referència singular d'aquest mapa és la bassa comuna d'aigua (B2) que està situada exactament a l'actual xamfrà del Raval amb el carrer Montserrat, la qual evacua per una rasa que segueix exactament el traçat del que després seria el carrer Nou, l'actual carrer Montserrat (B2 i B1), i que va a parar a un abeurador per als animals de càrrega i transport, civils i militars, i per als ramats de bestiar (B1), just al costat del Pou dels Albets (B1). Ambdós estan situats al torrent de la Canaleta, al punt on ara conflueix la rambla de la Generalitat amb el carrer de Montserrat.

Una altra curiositat és la referència al *Camp Detrás lo Quartel* (D3). Aquesta indicació, que trobarem també en altres mapes de dates més properes, està relacionada amb l'existència d'una caserna per als soldats que transitaven pel camí ral. D'aquesta caserna se'n té informació des de 1728; per tant, la seva referència en aquest mapa estaria fora d'època.

Abans de la pesta negra de 1348 el nombre de focs registrats al terme de Subirats era d'uns 220, dels quals una tercera o una quarta part, entre 55 i 73 segons diverses

interpretacions, podrien correspondre a la parròquia de Sant Sadurní. Deu anys després de la pesta a Subirats s'havien perdut un total de 78 focs. Per tant, a la segona meitat del segle XIV, a Sant Sadurní de Subirats podria haver-hi registrats entre 35 i 47 focs, dada que ens donaria una població aproximada d'entre 154 i 206 persones. A aquestes xifres caldria afegir-hi totes aquelles famílies sense recursos que no pagaven cap impost, que no estaven incloses als fogatges i que és impossible determinar amb

precisió. El 1497 el nombre de focs registrats corresponents a Sant Sadurní s'havia reduït a una xifra d'entre 18 i 24, i el 1515 se situava entorn dels 13.

Podem establir, per tant, que entre 1348 i 1515, en cent seixanta-set anys, es va perdre gairebé un 80% de la població a causa de la citada pesta de 1348, de les guerres, pandèmies, malalties i males collites agrícoles que van afectar especialment el món rural. **MAPA 1 DE L'ATLES DE CAN GUINEU, CEDIT PER JOSEP MARIA ROSELL I MIR.**

1567. La població de Sant Sadurní de Subirats situada a banda i banda del camí ral medieval

Sant Sadurní és un exemple de manual de com la població s'hi va establir sota la influència d'una via de comunicació important. En els seus inicis els primers assentaments es van produir a prop del traçat de la Via Augusta, la llegendària via romana que comunicava Roma amb Cadis. El seu recorregut pel que avui és el terme municipal de Sant Sadurní s'iniciava al Pas de Piles i seguia per la quadra de Vilarnau fins a Monistrol. A partir d'aquest indret deixava l'Anoia i, travessant el terme de NE a SO, passant per les Solanes, anava a sortir en un punt de l'actual carretera de Sant Sadurní a Vilafranca del Penedès. Durant l'edat mitjana sobre el traçat de la Via Augusta passava l'Strata Francisca.

En aquesta etapa (1567-1602) la via de comunicació important és ja el camí ral, propietat de la corona, per on

es desplacen els viatgers, els comerciants i els exèrcits. El camí ral travessa per l'interior de la població de Sant Sadurní entrant per l'accés del capdavall del carrer de l'Església (F2), com ens dibuixa Jaume Mir i Molins en aquest mapa. Puja per aquest carrer i pels que després serien els carrers de l'Hospital, del Portal i del Raval (F2, E2, D2 i B2), fins a arribar a la bifurcació que va a Vilafranca, Monistrol i Sant Pere de Riudebitlles (A2).

Pel que ens dibuixa Jaume Mir al mapa 2 podem observar que entre 1567 i 1602 s'ha ocupat la banda de tramuntana del carrer de l'Hospital, que en aquesta època és una continuació del de l'Església, sense cap interrupció (F2, E2, D2 i C2). Hi veiem l'establiment d'Antoni Boter (E2), de Joan Sirvent (E2), de Rafael Creus (E2), de Jaume Creus (D2), d'un corral (D2), de Pastaller (D2), de

Joan Mas (D2), de Lluç Mir (D2) i la casa fortificada de Pere Mestres (D2).

Més enllà s'han instal·lat Dominichs de Savall (C2) i Elisabetta Rossa (C2). A la banda de ponent del carrer Hospital segueix la casa forta (*entre E2 i D2*), ara a nom del Galceran Ferrer, un establiment de Jaume Pastaller (D2) i una pallissa a nom també de Galceran Ferrer (C2). Durant el segle XVI es tanca l'accés i la sortida a la població per Llevant, amb un portal (C2) –que tenia esculpit l'any en què es va construir, i del qual malauradament es van esborrar les dues darreres xifres– i una porta. Per això, del carrer que es configura entre la plaça de l'Om i aquest indret (D2 i C2) se'n dirà del Portal.

La demografia de la població s'havia començat a refer el 1553 amb un cens de 30 focs, xifra que es situaria en 91 focs l'any 1655, uns 350 o 400 habitants. Aquest increment de població explica l'ocupació de nous espais rústics per convertir-los en urbans.

Per primera vegada apareix una referència a la família Mir de can Guineu. Es tracta del membre conegut més antic de la nissaga de can Guineu, Lluç Mir, propietari d'un solar o d'una casa a la plaça de l'Om (D2), el qual es va casar el 1576 amb Jerònima Ferrer i van tenir vuit fills, i que s'estableix en un dels nous emplaçaments, al costat de la casa fortificada de cal Mestres.

Observem també com apareixen de forma molt destacada a diversos indrets els noms de Galceran Ferrer i Beneta Ferrer, propietaris de la casa forta i dels terrenys que havien estat abans de Miquel Joan Gralla (B3, C3 i D3), a més dels que ja tenien al seu patrimoni. Altres propietaris destacats en aquesta etapa són Pau Martí, Jaume Pastaller, Pere Joan Mestre, Joan Torrents i Antoni Martí.

Fora dels límits d'aquest mapa s'ha establert, el 1540, la primera masia de can Catassús. **MAPA 2 DE L'ATLES DE CAN GUINEU, CEDIT PER JOSEP MARIA ROSELL I MIR.**

1614. L'imaginari viatge del Quixot pel Penedès

Quan el 1614 el Quixot va viatjar a Barcelona, abans va passar a prop de Sant Sadurní. Costa de creure, però és el que van demostrar-li al rei Carles III dos eminents professionals de l'època; d'una banda, el geògraf de S. M. Tomás López i d'altra el capità d'enginyers José de Hermosilla Sandoval. L'encàrrec que els van fer consistia a dibuixar sobre un mapa de l'època l'imaginari periple que l'ingeniosos hidalgo Don Quijote de la Mancha va fer els darrers anys de la seva vida, el qual s'havia de reproduir a la tercera edició d'aquesta obra publicada el 1787 després de ser revisada per la Real Academia Española.

José de Hermosilla amb la novel·la de ficció de Miguel de Cervantes Saavedra sota el braç va viatjar per Castella, Aragó i Catalunya seguint els camins tradicionals i

intentant identificar sobre el terrenys els indrets on van esdevenir-se les diferents aventures de l'insigne viatger. Segons aquells dos il·lustres personatges, el Quixot va entrar a Catalunya provinent de l'Aragó per la zona de Fraga i va seguir per camins rurals cap a Lleida, Cervera i Igualada. A partir d'aquí sembla que a través de Santa Margarida de Montbui o de la Llacuna va enfilat el camí ral que, seguint el curs de la riera de Mediona, anava a sortir a Sant Quintí. I des d'aquí, per entremig dels termes de Torrelavit, el Pla del Penedès, Sant Sadurní i Subirats, s'enfilà cap a la serralada de l'Ordal, per arribar a Barcelona la nit de sant Joan, el 23 de juny de 1614. La meua opinió és que l'enginyer militar es va confondre a l'hora d'imaginar l'itinerari pene-desenc del Quixot, ja que el més sensat hauria estat fer-lo transitar pel camí ral, de Sant Sadurní a Martorell, i no fer-lo pujar fins a l'Ordal.

Si ja és somiar truites dibuixar un mapa com aquest a partir d'una fabulació, encara ho és més intentar identificar els indrets on suposadament es van esdevenir fets rellevants de la més famosa de les novel·les de Cervantes.

I tant López com Hermosilla es van conjurar per indicar que va ser precisament a la riera de Mediona on el Quixot i el seu seguici van ser sorpresos per un grup de bandolers. Llegim al capítol LX de la segona part de l'obra de Cervantes el fragment en què el Quixot li comenta a Sancho el qual està astorat per uns peus que pengen els arbres: "No tienes de qué tener miedo, porque estos pies que tientas y no vees sin duda son de algunos foragidos; que por aquí los suele ahorcar la justicia cuando los coge, de veinte en veinte o de treinta en treinta; por donde me doy a entender que debo estar cerca de Barcelona."

No la va encertar el Quixot, ja que els bandolers eren vius i ben vius i els van sorprendre parlant-li en català. Pel que explica Cervantes no hi va haver problemes lingüístics i es van entendre perfectament. Alonso Quijano el Bueno devia parlar català en la intimitat, com un altre que tots coneixem. D'una fabulació a una altra.

A la il·lustració de Pilar Coomonte corresponent a aquest incident podem observar al centre de la imatge una recreació del famós bandoler català Perot Rocaguinarda (1582- 1635), conegut popularment com *Perot lo lla-dre*, de la facció dels nyerros, a qui Cervantes tracta amb

gran simpatia i immortalitza en la seva novel·la. Fabulació sobre fabulació, ja que no consta que Rocaguinarda visités mai el Penedès. FOTO DEL FONS DE L'AUTOR I IL·LUSTRACIÓ DE PILAR COOMONTE, EXTRETA DEL LLIBRE *SEGUNDA PARTE DEL INGENIOSO CABALLERO DON QUIJOTE DE LA MANCHA*. EDICIONES CATEDRA, S.A. MADRID, 1991

1731. El gran escenari de la Foradada

Cal advertir el lector que conegui l'orografia actual de Sant Sadurní que l'indret dibuixat per Jaume Mir i Molins en aquest mapa, el número 17, ja no existeix tal com era abans de 1731. Entre aquest any i el 1740 s'esdevingué en aquest lloc el darrer fenomen geològic de Sant Sadurní que va modificar substancialment el paisatge. Ens trobem a l'indret de la Foradada. A ponent, el riu Anoia, al tram que comença a can Catassús i que avança cap al meandre del Salvar (A4), deixant can Codorniu a la dreta (A2) i el castell de Vilarnau (B2) i can Mir de Dalt (B2) a l'esquerra. El riu segueix pel sud fins al meandre (D4), on es desvia cap a tramuntana (D4, C3 i C2). En aquest punt (D4) el riu havia erosionat la riba còncava originant un gran forat a la muntanya i d'aquí ve el nom de la Foradada. Al nord (D1 i E1) i a l'est (E2, E3 i E4) tornem a trobar el traçat del riu Anoia. Per ajudar el lector a situar-se correctament direm que al sud, de ponent a llevant, fora dels límits del mapa, transcorre actualment en paral·lel la carretera que va de Sant Sadurní a Gelida, des del dipòsit d'aigua de Freixenet fins a la rotonda de la Foradada.

Ens trobem davant d'un dels escenaris més interessants dels voltants de Sant Sadurní i el que va experimentar un dels canvis més espectaculars durant el període que comprèn l'atles de can Guineu.

Al pujol de Santa Maria (B1) trobem el castell de Vilarnau, a la riba esquerra de l'Anoia i al peu del camí que anava de Sant Sadurní a Sant Llorenç d'Hortons (A2, A1, B1 i C1). D'aquest castell o casa forta de Vilarnau i de la capella romànica adjunta se'n té notícia des de 1196. La capella en honor a Sant Maria estava enrunada el 1508.

Just al costat del castell, hi trobem la masia de can Mir de Dalt (B2), construïda per Bartomeu Mir de can Guineu a principis del segle XVII. Bartomeu Mir tenia també en propietat la finca de can Mir de Dalt (B1, C1, D1, E1 i F1). Molt a prop veiem el molí de Vilarnau (C2) construït el 1600 per Llorens Montserrat i Mir, propietari de la finca de les Planes de Vilarnau. Aquest molí fariner –conegut com el Molí del Racó– estava en mal estat el 1653 i va ser rehabilitat durant la segona meitat del segle XVII.

La família Mir de can Guineu, a través de Pere Mir i Ros (1701-1787) l'adquireix el 1753. Entre 1787 i 1808 es va simultaniejar l'activitat de molí fariner amb la de molí de paper d'estrassa, però el 1824 el propietari Pere Mir

primitiu. Tenim un exemple d'aquest fenomen a l'Anoya, al lloc anomenat a Foradada, al costat del molí fariner del Guineu, no tenint notícia del temps en què ocorregué el rompiement."

A partir de 1740 aproximadament, doncs, les planes de Vilarnau i la Foradada van formar un gran espai sense la divisió física que provocava el riu.

En aquest nou indret Pere Mir i Ros (1701-1787) va construir un nou molí paperer (D3). Es tracta del molí més important dels de can Guineu. Fou edificat entre 1775 i 1777 amb una inversió de 13.297 lliures, a càrrec de l'arquitecte de Barcelona Salvador Trevaria. Del 1789 al 1796 Pere Mir i Porta (1762-1834) hi edificà una ampliació, invertint 16.916 lliures i 5 sous en la nova fàbrica i 20.000 lliures més per a la canalització de l'aigua. Encara el 1849 Pere Mir i Viladoms (1793-1853) aixecà un pis nou. Es dedicà sempre a la producció de paper .

1762. El Mapa del bisbat de Barcelona

L'àmbit del bisbat de Barcelona a mitjan segle XVIII comprenia un extens territori que limitava amb els dels bisbats de Girona, Vic i Tarragona. A l'esquerra del mapa hi veiem la comarca del Penedès i òbviament la parròquia de Sant Sadurn de Noya.

Quan es va dibuixar aquest mapa el bisbe de Barcelona era Asensio Sales, el qual havia estat designat el 1755 mentre era canonge de València, i seria substituït per Josep Clemente Avinent després d'exercir el càrrec durant onze anys. Clemente, a diferència del seu predecessor, va defensar la predicació del catecisme en català. O, dit d'una altra manera menys primmirada: Sales devia predicar en castellà. El rector de la parròquia era Joan Coroleu i Prats.

Els rendiments del molí d'estrassa (C2) i d'aquest nou molí paperer (D3) a l'època de Pere Mir i Porta devien ser extraordinaris, si ens atenem al que va escriure després el seu nét Jaume Mir i Molins.

El molí fariner (D4) s'hi va instal·lar el 1820, quan Pere Mir i Porta desmantellà un molí pelleter i hi va traslladar les moles del Molí de Vilarnau (C2). El fet que estigués també a la finca de les Planes de Vilarnau, que també es dedicà a fer farina i que les molen fossin les mateixes del vell molí fariner explica que se'l conegués popularment per molí de Vilarnau, generant-se així una certa confusió.

En aquest mapa, hi veiem dues edificacions més, el Maset de la Foradada (E3) i el Maset d'Espiells (F4). Del primer, no se'n té cap informació ni n'existeixen runes ni vestigis, i podria tractar-se d'un error del dibuixant en situar incorrectament l'antiga masia de la Foradada. El segon segueix al mateix lloc. **MAPA 18 DE L'ATLES DE CAN GUINEU CEDIT PER JOSEP MARIA ROSELL I MIR, DIBUIX DE JOAN PUIG I PUIG I FOTO DEL FONS DE L'AUTOR**

Segons informa l'historiador Josep Maria Martí Bonet a la web oficial del bisbat de Barcelona, "l'arbitrarietat en el nomenament de responsables diocesans fou constant durant tot el segle [XVIII]. Foren suspesos els sínodes diocesans i hom exercí, des del govern, un control absolut sobre les activitats episcopals, tot controlant el nomenament dels vicaris episcopals i reduint al màxim la jurisdicció episcopal i llur prestigi". Als segles XIX, XX i XXI tot això no va millorar gaire i trobem molt sovint queixes del clergat autòcton pels mateixos motius.

La divisió territorial del bisbat de Barcelona es va mantenir fins al 2004 quan es van desmembrar dues noves demarcacions diocesanes, Terrassa i Sant Feliu de Llobregat.

Una de les rutines dels bisbes eren les visites pastorals a les parròquies de la seva responsabilitat, i les corresponents cròniques esdevenen una valuosa font de documentació històrica, com ja s'ha assenyalat al capítol anterior.

El mapa del bisbat de Barcelona de 1762 va ser dibuixat per Francesc Xavier de Garma i Duran, secretari de S. M., regidor perpetu de la ciutat de Barcelona i arxiver del Reial i General Arxiu de la Corona d'Aragó. **MAPA DEL CENTRO CARTOGRÁFICO DEL EJÉRCITO. ARCHIVO CARTOGRÁFICO Y DE ESTUDIOS GEOGRÁFICOS I FOTO DEL FONDS DE L'AUTOR**

1813. Croquis militar del Sant Sadurní de la Guerra del Francès

Des de sempre els mapes militars han estat els més precisos i preuats. Aquest que es reproduïx correspon a l'època de la Guerra del Francès, fa gairebé dos cents anys, i mostra perfectament el nucli urbà de Sant Sadurní així com totes les masies aïllades del terme i la fàbrica de paper del Molí Guineu, propietat aleshores de la família Mir de can Guineu; els camins radials que comunicaven amb Vilafranca, Martorell, Sant Pere de Riudebitlles i Monistrol; i el riu Anoia, la riera Lavernó i els torrents que travessaven el municipi. Amb tota aquesta informació sobre l'orografia del territori, el moviment i el desplegament de les tropes i del material militar es podia dur a terme d'acord amb un pla preestablert.

Tres dels accidents orogràfics que aleshores exigien molta precisió i definició eren els rius, les rieres i els torrents. I el terme i les rodalies de Sant Sadurní eren molt interessants en aquest aspecte, ja que s'hi comptaven prop d'una vintena de cursos d'aigua, entre els constants (l'Anoia, el Riudebitlles i la riera Lavernó) i els ocasionals.

Poder travessar-los pels indrets més adequats era una exigència estratègica de primer ordre.

Crida molt l'atenció que no es faci cap referència gràfica al Riudebitlles. No s'acaba d'entendre el descuit quan del que es tracta és d'un curs d'aigua constant i rellevant, molt més important que la riera Lavernó i que en el seu tram final discorre per terme de Sant Sadurní. Tampoc es van dibuixar els torrents que donen a l'Anoia a les zones de Monistrol, can Catassús, Vilarnau, la Foradada, Espiells i Pas de Piles; ni la continuació del torrent de Prunamala un cop travessada la carretera de Vilafranca; ni els que aboquen a la riera Lavernó procedents del terme de Subirats, con el del Tro. Segur que els entesos sabran interpretar millor que jo aquestes mancances sense massa esforç.

El lector podrà observar en primer lloc, a l'esquerra del mapa, el torrent de Bellestar (també conegut com de can Ferrer), que desemboca a l'Anoia entre Monistrol i can Catassús (l'hem indicat amb el número 1). En l'actualitat està parcialment soterrat, convertit en col·lector, i circula paral·lel al cinturó de ronda per l'indret del barri dels Habitatges Vilarnau. Uns centenars de metres més avall es troba amb el pantà de can Codorniu, construït a mitjans de la primera dècada del segle passat per Manuel Raventós i Domènech. Des d'allí fins a la desembocadura es troba a cel obert.

Seguint el mapa en el sentit de les agulles del rellotge observem en segon lloc el torrent de la Triola, que, travessant l'actual cinturó de ronda i la carretera de Gelida a l'alçada de les caves Torre Blanca, anava directe a la riera Lavernó (número 2). No en queda ni rastre.

El curs del tercer torrent, el de la Canaleta, que vejava la vila pel nord i per llevant, s'ha soterrat i integrat a l'actual nucli urbà. Discorria pels actuals carrers de Barcelona, per un tram de la Rambla de la Generalitat i per l'espai que ocupa el Col·legi Sant Josep fins a la plaça del Pont Romà. Els darrers metres, després de travessar l'indret de la plaça i la zona actual d'aparcament, es troba també al descobert fins a desembocar a la riera Lavernó (número 3). En aquest punt se'l denominava, alternativament, de les Sulcies i Pasteller.

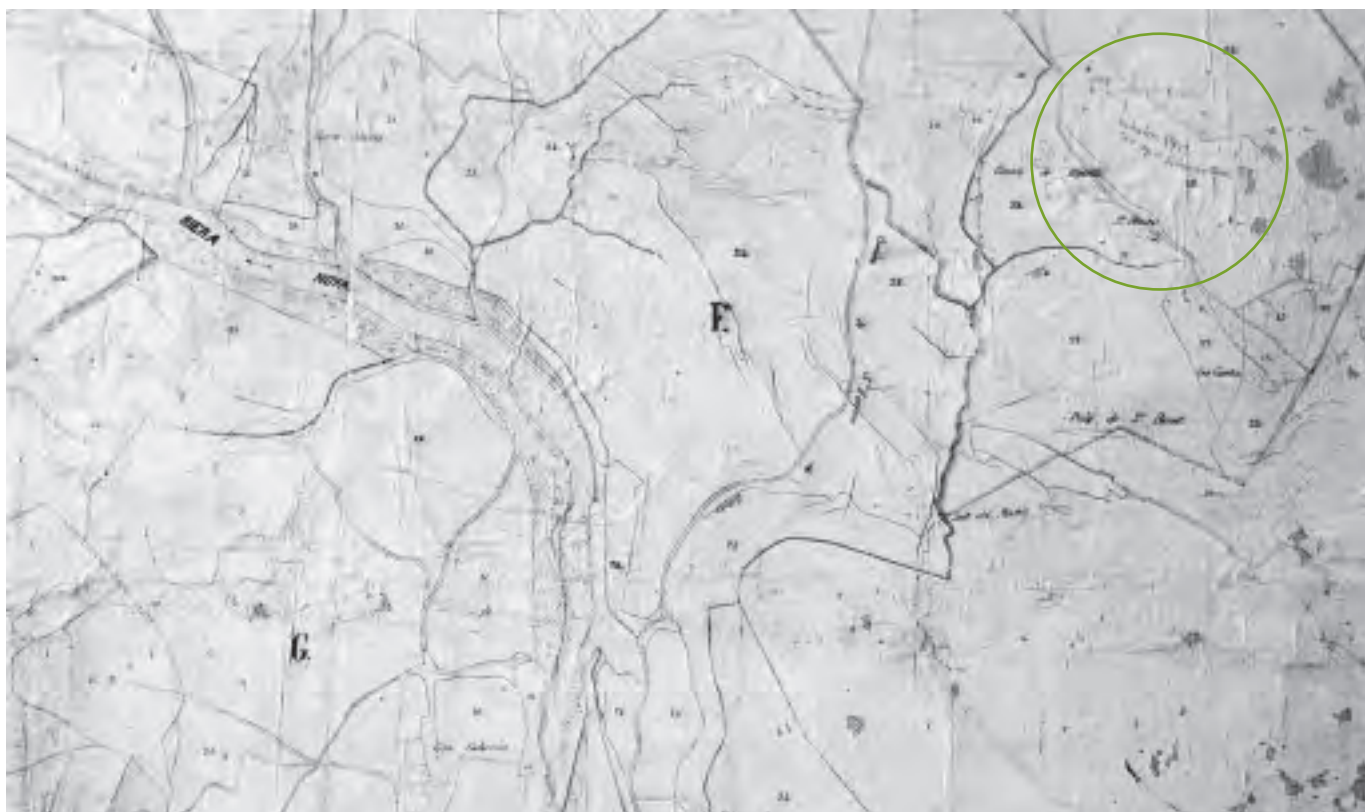
En diagonal hi veiem en quart lloc (el número 4) el torrent de les Solanes, el qual també va a parar a la riera Lavernó. Aquest torrent s'anomenava també de Rocabruna perquè passava just al costat d'una zona rocosa de color negre, ara desapareguda. El seu traçat al descobert va en paral·lel al polígon de cal Mir, travessa soterrat la carretera de Vilafranca i la urbanització confrontada fins a abocar al Lavernó.

Finalment, el torrent de Prunamala (número 5) i el de Juí, que travessen soterrats la carretera de Sant Sadurní a Vilafranca, per on durant segles hi hagué un pont de fusta. El de Prunamala, des dels seus orígens a cal Mota fins a la riera Lavernó, és d'una frondositat i profunditat notables i una lliçó de geologia de com un torrent erosiona

un territori al llarg dels mil·lennis. En el de Juí (número 6), que s'inicia gairebé en els límits del terme de Sant Sadurní amb el de Torrelavit i que senyala la partió d'aquell terme amb el de Subirats, s'hi troba la font de Juí. (A la fotografia aèria de 1957 que es publica en aquest mateix reportatge es poden observar perfectament tots els torrents).

Quan el 1813 es va dibuixar aquest mapa militar, les tropes franceses del mariscal Louis Gabriel Suchet que havien ocupat Sant Sadurní van ser atacades al serral de la Rigola (està indicat amb el número 7) per les del general Manso, provocant als gavatxos nombrosos morts i ferits. En una de les imatges adjuntes podem veure el mariscal Suchet. **MAPA DEL CENTRO CARTOGRÁFICO DEL EJÉRCITO. MINISTERIO DE DEFENSA. QUADRE DEL MARISCAL LOUIS-GABRIEL SUCHET, DE LA GALERIA DE MILITARS NAPOLEÒNICS DEL PALAU DE VERSAILLES.**

1863. Plànol geomètric del districte municipal

L'alcalde de l'època, Josep Madurell i Vinyals (1832-1909), al qual veiem a la fotografia adjunta, va tenir l'encert d'encarregar la realització d'aquest plànol de tot el terme municipal. Probablement es tracti del primer parcel·lari amb cara i ulls que incloïa totes les propietats rústiques i urbanes, imprescindible per a qualsevol administració municipal.

El 1863 el nucli urbà de Sant Sadurní l'integraven els carrers de l'Església, de l'Hospital, del Portal (Cavallers), del Raval, de Vilafranca, de Sant Antoni, de Sant Josep, Nou, de la Riera, de Sant Isidre, de Sant Pere, de Manso i de Formosa. La població era de 2.800 habitants, comptant també els de les masies disperses. Les grans propietats agrícoles corresponien a les famílies del marquès de Monistrol, cal Guineu, can Codorniu, els Domènech d'Espiells,

els Romeu de can Romeu dels Borrulls, els Boada de can Ferrer, els Poch de can Catassús, i alguns altres.

La transformació dels conreus tradicionals de la trilogia mediterrània ja s'havia produït al terme de Sant Sadurní. Així, el 1717, el 70'6% del cultiu agrícola era cereals, xifra que va baixar al 43% el 1771 i al 6'6% el 1860. En contrapartida, el cultiu de la vinya, que el 1717 era només del 28'8%, va passar al 52% el 1771 i al 91'8 % el 1860. El conreu d'oliveres era del 21% el 1771 i gairebé havia desaparegut el 1860.

L'arribada del ferrocarril (1865) i l'obertura de la carretera de Sant Sadurní a l'Ordal (1883) van estimular la consolidació a partir del 1871 del carrer de la Diputació i la superació de la riera Lavernó a través del pont construït també el 1883.

Madurell és un dels alcaldes locals més rellevants del segle XIX i té l'honor d'haver estat el primer escollit en unes eleccions amb sufragi universal, el 1868. Tornaria a ser designat per al càrrec el 1875. Un informe policial de 1867 afirmava que era d'idees molt avançades, excitador de la rebel·lió, conspirador i membre del comitè democràtic, acusacions que 143 anys després esdevenen tot un elogi.

Tota vegada que aquest plànol s'ha descolorit de forma notable, només en reproduïm un fragment de l'angle superior dret en el qual algú va escriure en llapis "1er focus. Octubre de 1887. 100 ceps fil·loxerats" sobre la parcel·la propietat de Manuel Domènech i Vinyals d'Espiells, on es va detectar per primera vegada la presència de la fil·loxera al terme de Sant Sadurní. Efectivament, va ser el 19 d'octubre de 1887. **PLÀNOL DE L'ARXIU MUNICIPAL DE SANT SADURNI FOTOGRAFIAT PER JOAN ANTON FEIXAS, I FOTO DEL FONDS DE L'AUTOR CEDIDA PER MARIA ROSA JUNKERT**

1865. L'Atles de can Guineu, dibuixat per l'alcalde Jaume Mir i Molins

El personatge que veiem al dibuix adjunt és Jaume Mir i Molins (1826- 1874) de can Guineu, el qual es va casar amb Anna Cristina Capella i Sabadell. Aquesta és l'única imatge personal seva que s'ha pogut localitzar i crida

l'atenció el quepis que portava al cap, semblant als dels soldats de l'American Civil War, la guerra civil nord-americana o Guerra de Secessió. El seu fill gran va ser Marc Mir i Capella, l'hereu del patrimoni de can Guineu, la casa pairal per excel·lència de Sant Sadurní. El 1853 Jaume Mir va ser alcalde de la vila.

Tretze anys després va dibuixar 28 mapes a les pàgines d'un llibre incunable enquadernat amb cuir (vegeu imatge adjunta), de 300 x 210 mm, que abasten part dels termes municipals de Sant Sadurní i Subirats, en els quals figuren identificades moltes finques rústiques i urbanes, amb els noms dels successius propietaris des del 1400 fins al 1865, quan va arribar el ferrocarril a Sant Sadurní, i que ens permeten seguir la transformació del territori al llarg de quatre-cents seixanta cinc anys.

Això que es descriu tan fàcilment en tres o quatre línies, és d'un valor excepcional tant per la informació que contenen els mapes com per la seva singularitat, donat que no es coneix cap altra col·lecció d'aquestes característiques corresponent al període que abasta *L'Atles de can Guineu*.

La intenció de Jaume Mir i Molins a l'hora de dibuixar els mapes era ben clara. Es tractava de disposar d'una referència gràfica de les propietats rústiques i urbanes de can Guineu als termes municipals de Sant Sadurní i Subirats, realitzada a partir de les escriptures i testaments dels successius hereus de la família Mir.

Per situar amb precisió les seves propietats calia, òbviament, relacionar-les amb la dels altres propietaris veïns, i amb els carrers i camins i així, per extensió –donada la gran polarització de les propietats de can Guineu–, acabava dibuixant gairebé tot el terme de Sant Sadurní i part del de Subirats.

Però Jaume Mir i Molins va anar més lluny. Mogut pel seu coneixement del territori, aprofità aquell treball per incloure als seus dibuixos referències gràfiques d'edificis històrics, esglésies, capelles, fonts, avencs i indrets d'interès.

Entre 1400 i 1865 l'Atlas de can Guineu ens mostra moltes contrades dels municipis de Sant Sadurní i Subirats amb els noms tradicionals que, malauradament, no s'han conservat però que sempre hi haurà l'oportunitat de recuperar, com la Feixa Llarga, Certa Tinguda, Ferragnal, Camp de la Misèria, lo Clos, lo Cap de Vila, el Camp del Lledoner i tants altres. També hi podem veure curiositats com la ubicació de l'antic Hospital del Sant Crist dels Pobres, òbviament al carrer de l'Hospital de Sant Sadurní, la caserna de soldats en un solar de la plaça

de l'Om (avui plaça de l'Ajuntament), l'abeurador de la cavalleria al Pou dels Albets a la confluència de l'actual rambla de la Generalitat amb el carrer de Montserrat, les creus de terme, la gran bassa d'aigua que hi havia al Raval, just al xamfrà amb el mateix carrer de Montserrat, i el torrent que l'evacuava, que seguia el curs del que després va conformar el traçat del carrer Nou (l'actual carrer de Montserrat).

Fora del nucli urbà, als quatre vents, hi trobem les finques dels grans propietaris locals i, en particular, les de la família Mir de can Guineu. Són molt interessants els mapes corresponents a les Planes de Vilarnau amb el castell situat al Pujol de Santa Maria de Vilarnau, la masia de can Mir de Dalt o de can Petit enderrocada el 1829 i el molí fariner del 1600 reconvertit en paperer el 1789; els plànols del Prats de Vilarnau i de la Foradada, els del castell de Subirats, del palau dels Gralla i de tota la serralada que els envolta amb el màxim detall de masies, ermites camins i fonts.

Es pot afirmar, doncs, que ens trobem davant d'un document singular i exclusiu de gran valor per a Sant Sadurní i Subirats, i que gràcies a la sensibilitat i la responsabilitat dels descendents de Jaume Mir i Molins, i en particular de Josep Maria Rosell i Mir, s'ha pogut preservar i que ara està a l'abast dels historiadors, de les escoles i dels investigadors que es vulguin endinsar en el túnel del temps per conèixer l'evolució de Sant Sadurní i Subirats en els darrers 610 anys. **DIBUIX DE JAUME MIR MOLINS, CEDIT PER JOSEP MARIA ROSEL I MIR, I FOTO DE L'ATLES, DE L'AUTOR.**

1871. Entre la Segona i la Tercera Guerra Carlina

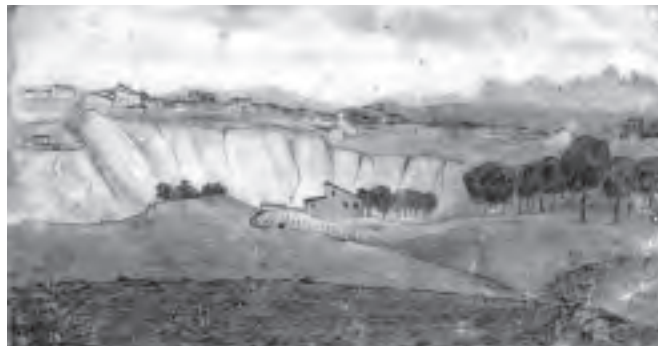
El que més crida l'atenció en aquest plànol és la consolidació del carrer de Montserrat. És curiós que s'anés allargassant i allargassant, que travessés el torrent de la Canaleta i que s'enfilés fins el capdamunt pel que es vindria a anomenar carrer de les Àrpias. Va ser un creixement lineal sense concessions, primer a banda i banda del vial, fins al torrent, i després en una única filera de cases orientades cap a ponent. Molt singular.

Entre 1717 i 1771 Sant Sadurní havia experimentat un important creixement demogràfic, passant de 430 habitants a 936, un 217%. El 1816 el nombre d'habitatges del nucli urbà era de 168, distribuïts com segueix: al carrer de l'Església, 44; al carrer de l'Hospital, 20; al carrer del Portal, 25; al Raval, 51; al carrer Nou, 18, i al carrer de Sant Antoni, 13, amb una població de 1.372 habitants, comptant també amb els de les masies i els barris aïllats.

Després de la definició i ocupació del Raval (a partir de 1738), i posteriorment dels carrers Jacint Verdaguer, Vilafranca, Sant Antoni i Sant Josep, el gran creixement de la vila es produiria a partir de 1857 al carrer Nou, l'actual carrer de Montserrat, al carrer Provença i al carrer de Sant Isidre. Entre 1816 i 1887 –quan arribà la plaga de la fil·loxera– Sant Sadurní incrementà la població en un 234%, assolint la xifra de 3.219 persones, com a conseqüència d'una etapa de gran prosperitat. Una part important d'aquest creixement demogràfic s'ubicaria als carrers Nou, Sant Pere i Sant Isidre.

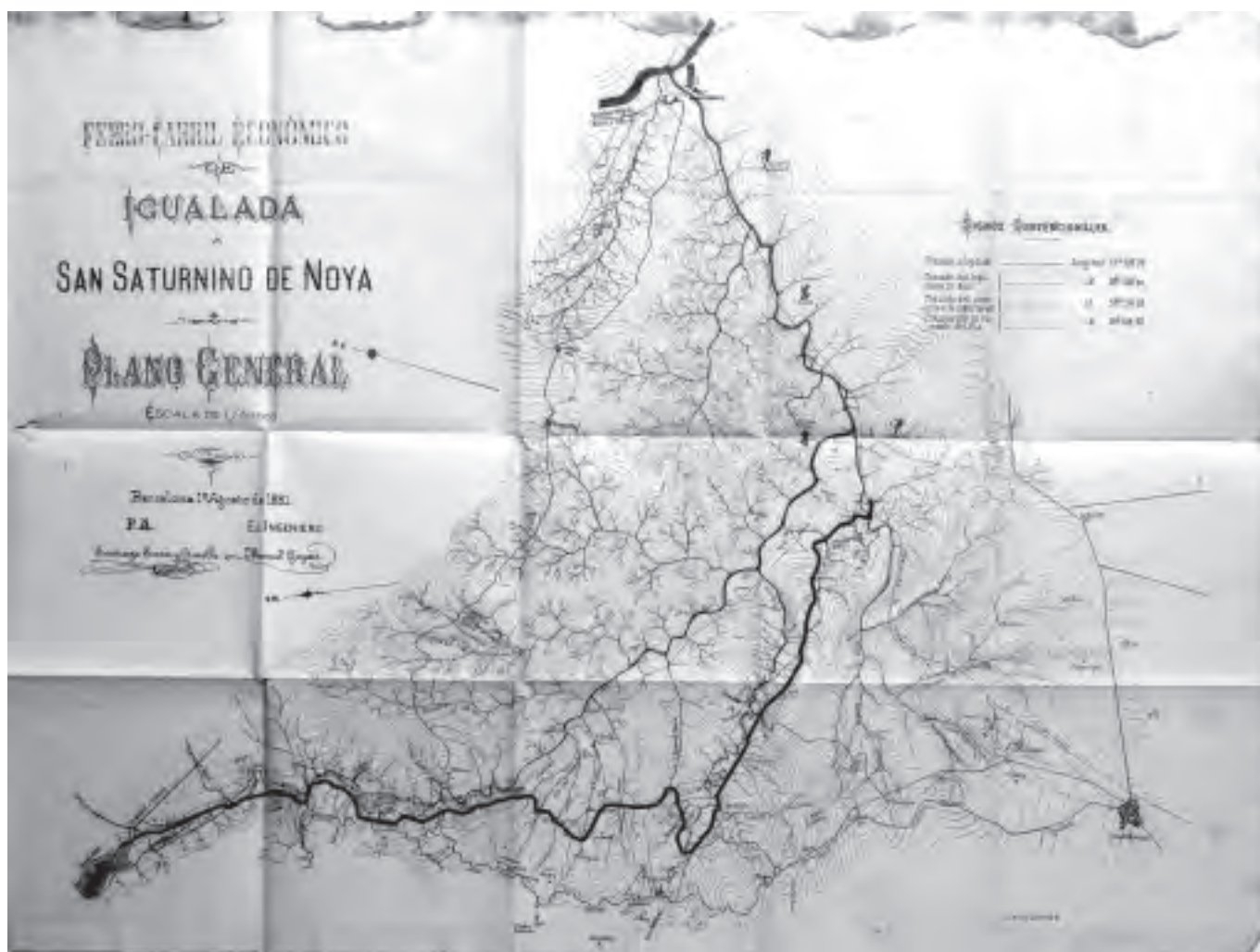
Va ser a l'indret del carrer Nou on Jaume Mir i Molins, quan va ser alcalde de Sant Sadurní el 1853, va cedir gratuïtament i generosament a la vila uns terrenys de la seva propietat d'una extensió de 5.625 pams quadrats (ara els hauria de lliurar obligatòriament, per llei) per fer-hi la plaça Nova, la segona de la vila després de la plaça de l'Om o plaça de l'Ajuntament, que a partir d'aquell moment també s'anomenà plaça Vella. Deien els seus contemporanis que Jaume Mir "va donar una gla per fer cagar un roure", ja que no va ser una donació del tot desinteressada, sinó que ho va aprofitar per revaloritzar urbanísticament els seus terrenys adjacents.

I va ser també en aquesta zona del municipi on després, Marc Mir i Capella, fill de Jaume Mir i Molins, que també va ser alcalde de Sant Sadurní el 1881, va vendre a l'Ajuntament els terrenys per construir-hi l'escorxador municipal i les escoles públiques de la plaça Nova. (Ara, la mateixa operació podria sortir de franc).

Els dos dibuixos adjunts són de 1862. Un és una visió panoràmica general de la vila fortificada, des de torre Pubilla, amb el mas de la Riera i la Timba en primer terme; i l'altre, els Quatre Cantons vistos des d'un punt elevat del Raval, amb el Montcau i la serralada de l'Ordal al fons. Fa anys que em pregunto com s'ho va fer Jaume Mir per dibuixar amb tanta exactitud aquesta panoràmica, quan no existia cap immoble al Raval amb una alçada suficient per poder observar perfectament el nucli urbà i les muntanyes de llevant. Si s'ho hagués imaginat, encara tindria més mèrit. La fotografia actual captada des del terrat de l'edifici de ca la Maria Sàbat (l'actual bar Brasil) del Raval, construït el 1904, permet adonar-se de la precisió i de la fidelitat del dibuix de Jaume Mir. [MAPA DE L'ARXIU MUNICIPAL; DIBUIXOS DE JAUME MIR I MOLINS, CEDITS PER JOSEP MARIA ROSELL I MIR, I FOTOGRAFIA DE FRANCESC BEDMAR BLANQUÉ.](#)

1881. Projecte d'una línia de ferrocarril entre Igualada i Sant Sadurní

Amb una inversió prevista de 5.986.721'38 pessetes de l'època, l'1 d'agost de 1881 es presentà el projecte del ferrocarril Igualada - Sant Sadurní, que pretenia unir aquestes dues poblacions a través dels municipis de Vilanova del Camí, la Pobla de Claramunt, Capellades, Cabrera d'Anoia, el Badorc, Mediona, Sant Quintí de Mediona, Sant Pere de Riudebitlles i Torrelavit. El projecte contemplava la construcció de sis túnels d'una llargada total de 1.785 metres i dotze ponts. La línia ferroviària havia de tenir 33'52 quilòmetres, amb una amplada de via d'un metre, i el seu traçat es pot visualitzar al plànol adjunt.

Un dels esdeveniments més destacats de l'oposició a aquest projecte fou la iniciativa de l'alcalde de Vilafranca, Hermenegild Clascar, el qual va constituir i presidir una comissió local per tal de convèncer els promotors del ferrocarril de fer-lo arribar a la capital comarcal en lloc de Sant Sadurní. L'argument es fonamentava en "[...] las ventajas que ha de reportarle su nueva línea, recorriendo desde Capellades las ricas comarcas de San Quintín, San Pedro y Pla del Penedès, sobre los exiguos rendimientos que podria esperar de las desiertas y pobres

márgenes del Noya [referència explícita a Sant Sadurní d'Anoia, però, observi el lector, sense ni tant sols anomenar aquest municipi] y desde aquel punto hasta Gelida". Ho podria haver plantejat d'una manera més literària, educada i cordial, i menys displicent, però no hi ha dubte que l'alcalde vilafranquí Hermenegild Clascar es va llençar directe a la jugular.

El seu argument era bastant demagògic i poc rigorós, ja que de la comparació dels municipis de Sant Quintí, Sant Pere de Riudebitlles i el Pla del Penedès, amb el de Sant Sadurní, no es podia concloure a l'època que aquest darrer fos més pobre que els altres tres, al contrari.

Pel que sigui, el projecte no es va materialitzar i els inversors van recuperar els seus diners. Potser hi va influir la caiguda de la cotització de les accions de la resta d'empreses ferroviàries en no assolir-se els objectius de rendiment previstos, la qual cosa va alarmar els inversors; potser la crisi agrícola de la fil·loxera els va desanimar o potser no s'assolí la totalitat del capital necessari per tirar endavant. O potser una mica o molt de cada cosa.

El 1864 ja hi s'havia plantejat un projecte ferroviari similar, entre Igualada i Sant Sadurní, amb un recorregut de 25'240 quilòmetres, que no va

Ara, cent quaranta sis anys després, es torna a suscitar per tercera vegada la mateixa línia de tren amb origen a Igualada, però el projecte no s'ha contemplat en cap

pla territorial ni tampoc s'ha generat cap polèmica sobre quina hauria de ser la destinació final al Penedès: sembla que tothom estaria d'acord que hauria d'acabar a Vilanova, passant per Vilafranca. De més verdes en maduren, però sembla que va per llarg. **PLÀNOL ORIGINAL DEL FONS DE L'AUTOR**

1890. Geologia dels termes de Subirats i Sant Sadurní

Durant les dues darreres dècades del segle XIX i el primer quart del XX tres científics catalans van visitar successivament els termes de Sant Sadurní i Subirats. Tots tres eren clergues, amics de can Guineu i catalanistes. Els doctors Jaume Almera i Comas (1845–1919), Norbert Font i Sagué (1874–1910) i Marià Faura i Sans (1883–1941) ens van llegar les seves recerques en l'àmbit de la geologia i la paleontologia, des que aquestes ciències van irrompre amb força a Catalunya.

El croquis original que es reproduïx és un tall geològic on s'observen els diferents materials que s'han anat sedimentant al llarg del temps i també la seva disposició en l'espai. L'estudi dels fòssils que trobem a cada capa ajuda a datar els diferents estrats. És obra del doctor Jaume Almera i n'existeix una còpia exacta atribuïda a Antoni Mir i Capella de can Guineu (es va reproduir en el programa de Fires de l'any passat). Amb tota seguretat, el segon va copiar al primer. Abraça una extensa zona que va des de la

riera de Lavernó fins a Cantallops, amb els punts intermedis de can Rigol, la torre de can Llopart, la muntanya d'en Mata i la vall de Sant Pau d'Ordal.

S'observa un sòcol de roca calcària del cretaci inferior (formada fa uns 140 milions d'anys) molt deformat. A sobre hi ha un seguit d'estrats corresponents a diferents moments del miocè, fa entre 25 i 5 milions d'anys (era terciària). Aquests estrats no estan en posició horitzontal, fet que indica que han sofert deformacions lligades al plegament alpí, procés que va donar lloc a la formació dels Alps i dels Pirineus.

S'hi assenyalen amb precisió fins a 27 referències geològiques. Amb el número 1, Aquitanià, amb materials sedimentats el miocè inferior, fa uns 140 milions d'anys; de la 2 a la 4, capes amb *Scutella lusitànica* (eriçons de mar) i capes inferiors amb; la 5, capes inferiors amb *Pereiraea gervasi* (cargols de mar); la 6 i la 7, alternança de bancs calissos i d'argiles; de la 8 a la 11, calisses i margues amb

Pecten (petxines) del període helvecià; de la 12 a la 19, sorres i calisses amb *Lithomanium*, etc; la 20 i la 21, argiles blaves amb *P. Gervaisi*, nivell superior (tortosià); la 22, sorra sense fòssils; la 23, banc d'*Ostraea* (ostres); la 24 i la 25, capes salabroses amb *Cerítids* (cargols de mar) del sarmantià; la 26, sorres i margues del pontià, i la 27, llots i fangs del quaternari, amb sediments no plegats perquè s'han dipositat fa menys de dos milions d'anys.

Segons una citació textual de Jaume Almera, fundador del Museu de Geognòsia i Paleontologia del seminari de Barcelona, "els dipòsits miocènics inferiors, o sia el burdigalense, són a Sant Sadurní d'Anoya pèl cantó Nord, amagats pèls sediments de les edats posteriors, y sols se-Is veu aflorar al jas del Anoya y de La Vernó entre Sant Sadurní i Subirats, ahont precisament acaben molt poc espessos en un banc de Scutella (Lusitànica de Loriol) y Clipeaster [...] el qual descansa, directament y en estratificació discordant ó per falla, sobre del ologocènic lacustre. Aquest, que està format d'argiles, en alguns nivells sorrenques, de color roig, ab filades de lignit, més o menys guixoses y caracterisades per la *Bytinia*, *Dubnissoni*, *Planorbis*, *Helix*, ha sigut recorregut des de fà temps pèls geòlegs que l'han estudiat á causa del dipòsit de lignit que s'ha intentat explotar en varies èpoques y que s'ha hagut d'abandonar per sa pobresa.

"El fi de tals dipòsits en aquest siti, indica clarament que, mentres la transgressió del Mediterrani, que va invadir lentament el Penadès, en aquella època primera del període miocènic burdigalense, fou limitada per la calça aptense á les costes avançades d'Ordal; aquí, en aquest punt del Penadès, ho feu pèls dipòsits oligocènics lacustres embarrancats pèl mar burdigalense y sobre els quals s'apoya directament sense traspasar els límits de Subirats, ahont aquells formarien una barrera de bastanta altura, pera impedir el pas de les aygues marines cap a l'Est".

CROQUIS ORIGINAL CEDIT PER JOSEP MARIA ROSELL I MIR

1909 i 1910. La vila, un segle enrera

Més d'un segle ens separa del que veiem en el plànol adjunt. Aquest dibuix del nucli urbà de Sant Sadurní es va publicar el 1909 a l'obra de Pelegrí Torelló i Borràs (el veiem a la fotografia adjunta) *Monografia històrica-pintoresca de la Vila de Sant Sadurní d'Anoya* i durant dècades va ser l'únic que es va divulgar abastament. Crida l'atenció que no s'hi recullin les escoles públiques de la plaça Nova (1904) i l'Ateneu (1908). Per tant, es devia dibuixar abans d'aquestes dates. En canvi, en el *Plànol parcel·lari del districte municipal de la vila de Sant Sadurní d'Anoya* de 1910 (escala 1:4000) que es conserva a la Casa de la Vila ja es van incloure aquells dos immobles. (No es reproduïx ja que es troba molt descolorit.)

En qualsevol cas ens serveix perfectament per adonar-nos de com era la vila ara fa un segle i també per comparar-la amb com era abans i com és a l'actualitat. Si ho fem, arribarem a la conclusió que ha estat durant els darrers cents anys quan Sant Sadurní ha experimentat el major creixement urbà de la seva història. Per ser encara més primmirats, la transformació s'ha esdevingut a partir de finals de la dècada dels cinquanta.

En mig segle el canvi ha estat notable. Imprevisible i anàrquic durant els consistoris franquistes i perfectament planificat des del primer ajuntament democràtic.

El nombre d'habitants ha passat de 5.268, el 1960, a 12.238 el 2009 i el nucli urbà s'ha més que triplicat. Sembla que la dècada que ara iniciem no serà tan expansiva com les dues anteriors i que en conseqüència ni la

població ni l'ocupació del sòl seguiran el ritme creixent que hem experimentat en aquest període. Caldrà pair bé l'allau migratori i la follia urbanística i aplicar adequadament el nou Pla d'Ordenació Urbana Municipal.

Tornant al plànol de 1909, hi podríem identificar els indrets on una colla d'arquitectes i mestres d'obres van llegar-nos els seus projectes a partir del 1877: Joan Baptista Sales i Ferrer, Josep Inglada i Estrada, Josep Torres i Ferran, Ubald Iranzo i Eiras, Josep Déu i Busquets, Pere Buqueras i Rovira, Venceslau Güell i Puigrobí, Joaquim Sitjas i Pausas, Jaume Vizcarrí i Sadurní, Narcís Aran i Vidal, Miquel Elies i Güell, Jaume Comerma, Josep Codina i Clapés, Ramon Maria Riudor i Capella, Enric Figueras i Ribas, Santiago Güell i Grau, Miquel Madorell i Rius, Eugeni Campllonch i Parés, Josep Anselm Capdevila i Josep Puig i Cadafalch.

En homenatge a tots ells reproduïm un pinacle ornamental de l'immoble modernista de ca la Maria Sàbat (1904), al Raval, obra de Miquel Madorell i Rius. *PLÀNOL DEL LLIBRE MONOGRAFIA HISTÒRICA - PINTORESCA DE LA VILA DE SANT SADURNÍ D'ANOYA*, I FOTO DE FRANCESC BEDMAR, DEL FONS DE L'AUTOR

1927. Plànol topogràfic – geològic – hidrogràfic de la conca receptora. Emplaçament de les captacions

Quan mossèn Marià Faura i Sans (1883–1941) va dur a terme aquest projecte el 1927, durant la dictadura del general Primo de Rivera, es trobava apartat de la seva càtedra de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona per la seva significació catalanista. Quatre anys després, amb l'adveniment de la República, va ser readmès fins que el 1939, amb la implantació del règim feixista del general Franco, va ser novament depurat.

A principis de 1927 havia rebut l'encàrrec de l'alcalde Agustí Gramona i Cardús de dibuixar amb absoluta precisió la conca receptora i la proposta de l'emplaçament de noves captacions d'aigua potable per a la vila de Sant Sadurní a la zona compresa entre la Serra de l'Aixertell al nord, el coll de Ribalta a ponent, can Ferrer del Mas a llevant i els límits amb el terme municipal de Subirats al sud. El nucli urbà de Sant Sadurní es troba a l'angle dret del plànol.

Es tractava de millorar l'aprofitament ja existent i Faura va afrontar el repte d'acord amb les indicacions rebudes. Va lliurar la seva feina el 5 de novembre de 1927 amb aquest plànol a escala 1:2000, al nou alcalde, Narcís Viader i Escayola.

El municipi es va continuar servint durant les cinc dècades següents d'aquestes captacions i de la mina del manantial de la Salut, tot i que va haver de recórrer progressivament, a partir dels anys seixanta, a les aigües subterrànies de l'Anoia, mitjançant uns pous construïts a l'alçada de can Catassús.

En el butlletí *Notícies de Natura*, 17, del Centre Excursionista de Catalunya (desembre de 2009) s'hi publica un monogràfic sobre Faura, en el qual hi trobem algunes mostres dels vincles de l'insigne geòleg amb la nostra co-

marca. El seu autor, Enric Aragonès, afirma que "Faura relacionava les ensulsiades que es produïen en un tram de la via del tren proper a Sant Sadurní i la Font [Santa] intermitent de Subirats, amb els corrents subterranis que, segons creia, travessarien el Garraf, procedents de l'Alt Penedès". El maig de 1918, amb motiu d'una gran esllavissada, va visitar la zona amb els seus alumnes.

Aragonès segueix explicant que "a les darreries de febrer o principis de març de 1921, després de 23 anys d'inactivitat, aquesta font intermitent termal (30 graus) tornà a brollar per espai d'uns 18 mesos. En tenir-ne notícia pel rector de Subirats, Francesc Barjau, hi anà [es refereix a Faura] amb els alumnes de l'Escola Superior d'Agricultura [...]. El 15 de gener de 1922 hi portà la secció de Geologia i Geografia del Centre Excursionista de Catalunya [...]. El 13 d'abril hi tornà amb els alumnes i acompanyat per Antoni Mir i mossèn Barjau, que l'informaren de l'evolució dels cabals. Observà la coincidència de les deus amb la discordança cretaci/aquitanià, i deduí que les filtracions dels avencs del Garraf arribaven a gran profunditat fins a la falla del Vallès aquí sembla admetre un flux en direcció a la depressió, i que les pluges no hi intervenien directament; que l'aigua no devia provenir d'una sola cambra i que el gas nitrogen que hi trobà devia provenir dels lignits de la base del terciari, partícules dels quals es trobaven també a l'aigua".

Seixanta anys després, aquelles recerques de Marià Faura van servir de base perquè l'Ajuntament de la vila i la Generalitat de Catalunya financessin un projecte de captació d'aigües subterrànies a la Font Santa que va resoldre el greu dèficit i les restriccions que patia el municipi.

A la foto adjunta captada el març de 1909 veiem Faura explorant l'avenc fondo de l'Ordal (també conegut com la de l'Arcada), acompanyat de Pere Mir i Ràfols de can Guineu (amb salacot blanc), Antoni Mir i Capella, situat darrere seu a l'esquerre de la imatge, i Pere Raventós i Varias, de cal Mariameta, a la dreta. El 20 de juliol de l'any següent, Faura va tornar als avencs de la zona a la recerca d'organismes vius i eines prehistòriques. [PLÀNOL DE L'AJUNTAMENT DE SANT SADURNÍ FOTOGRAFIAT PER JOAN ANTON FEIXAS, I FOTO DE L'ARXIU DE L'AUTOR](#)

1936. Sant Sadurní al mapa de la Catalunya republicana

La xarxa de comunicacions radial del municipi de Sant Sadurní durant el període de la Segona República tenia les mateixes vies que en l'actualitat, exceptuant l'autopista. És clar que les carreteres a Vilafranca, Gelida, l'Ordal i Sant Pere de Riudebitlles no gaudien, ni de lluny, de l'amplada, del ferm i de la senyalització que tenen ara, i que les que ara porten a la Fortesa i Sant Jaume Sesoliveres, i la de Masquefa, eren només uns camins de carro, sense asfaltar; però l'estructura era pràcticament la mateixa.

Per aquestes rutes transitaven habitualment els carros (l'ús del tractor no es va començar a generalitzar fins a la dècada dels seixanta), alguns cotxes particulars i camions de càrrega i els cotxes de línia. A les imatges adjuntes podem veure els que comunicaven Vilafranca i Piera amb Sant Sadurní i que transportaven viatgers d'uns indrets als altres.

Els topònims també van ser víctimes de franquisme, que ja és dir. Les denominacions tradicionals dels pobles

en català que s'havien normalitzat durant la Segona República van ser substituïdes per les equivalents en castellà. En qüestió de nou anys el municipi es va denominar successivament *San Sadurn de Noya*, *Sant Sadurn d'Anoia*, *Sadurn d'Anoia* (sense el *sant*, que van eliminar els registres iconoclastes del període de guerra) i altra vegada *San Sadurn de Noya*. (Suposo que els xampanyistes de l'època es van mobilitzar per evitar que els tornessin a imposar *San Saturnino de Noya*...). I així va seguir fins al 1979, quan el primer Ajuntament de l'actual etapa democràtica va recuperar el topònim en català, amb l'oposició frontal de la patronal del cava que va fer mans i mànigues per impedir-ho. Algun dia ho explicarem amb pèls i senyals.

La divisió territorial en comarques establerta el 1936, i la subsegüent pertinença de Sant Sadurn a la de l'Alt Penedès, va ser abolida el 1939 i no es va tornar a recuperar fins al 1987. Vint-i-tres anys després d'aquesta darrera data es planteja restaurar les vegueries que havien estat vigents del segle XII al XVII i també durant els darrers anys de la Segona República, adaptant-les a la nova realitat territorial.

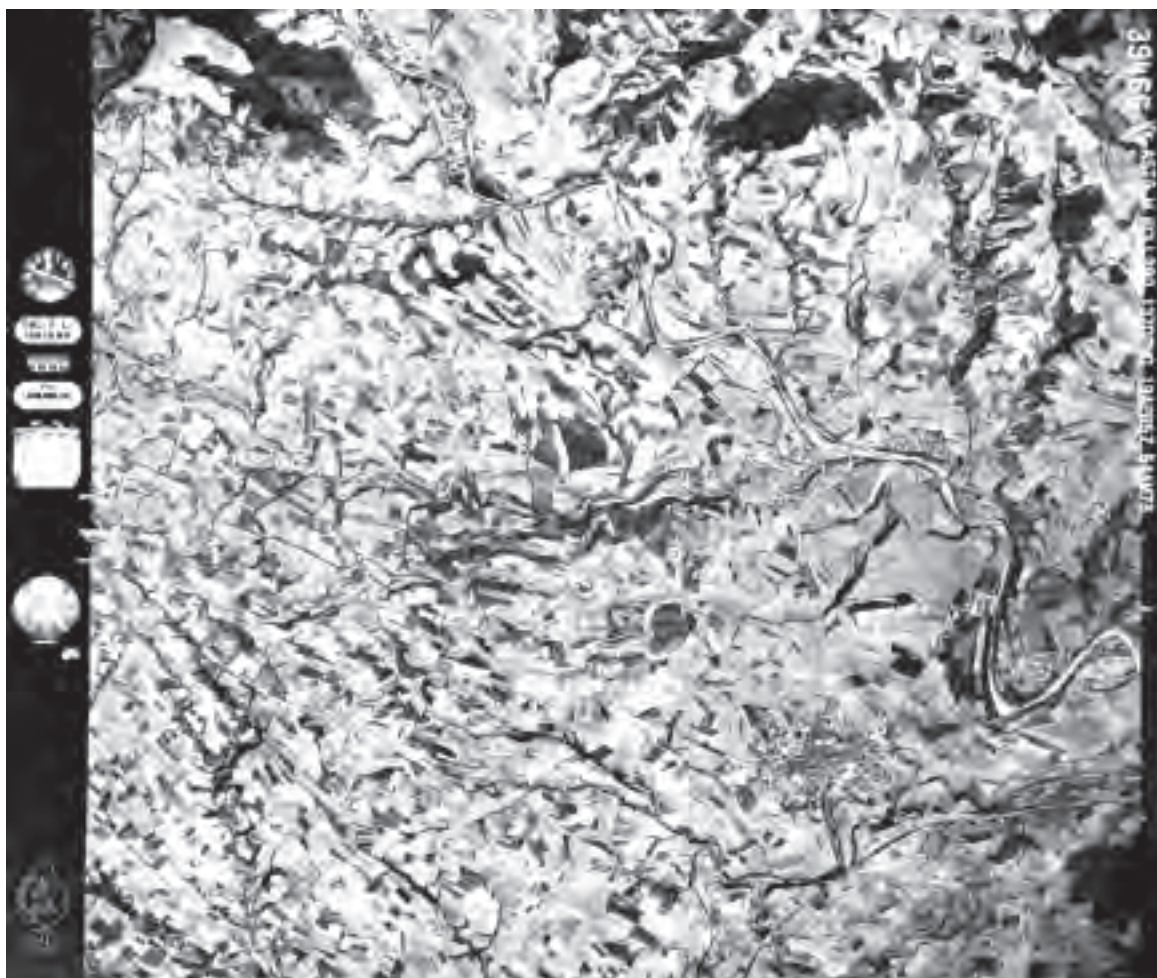
La vella aspiració de construir un pont apte per a vehicles per poder travessar el riu Anoia a l'alçada de Monistrol no es va concretar fins al 1957, en època de l'alcalde Joan Miró i Galofré. Tot i que sóc molt crític amb la gestió de Miró, aquesta obra és una de les realitzacions que cal posar en l'actiu del balanç de la seva llarga etapa d'alcalde, superada ja per Joan Amat, que enguany n'ha complert 15 al capdavant de l'alcaldia. Rècord absolut.

La població de Sant Sadurn el 1930 i el 1940 era de 4.200 persones i la producció de xampany d'aquest darrer any era de gairebé dos milions i mig d'ampolles.

El dibuix adjunt de l'indret del torrent de la Canaleta amb el pont i el portal d'accés a la vila va ser realitzat el 1932 per Llorenç Brunet i Torroll. **MAPA DE L'INSTITUT CARTOGRÀFIC DE CATALUNYA, FOTOS DE L'ARXIU COMARCAL DE L'ALT PENEDES I DE JORDI PARERA CARDÚS, DEL FONS DE L'AUTOR, I DIBUIX DE LLORENÇ BRUNET I TORROLL TAMBÉ DEL FONS DE L'AUTOR**

1957. La primera fotografia aèria de tot el terme municipal

Fa cinquanta anys no existien els satèl·lits i l'única manera que hi havia de fer una foto aèria de precisió era utilitzant els avions o els globus aerostàtics. La imatge real té molts avantatges sobre els plànols i els mapes, per ben fets que estiguin.

A les 9 hores, 59 minuts i 18 segons del 19 d'abril de 1957, l'avió espia nord-americà *Chapelle* pilotat pel comandant Burns, a una alçada de 6.390 peus, uns 2.081 metres, va fotografiar tot el terme de Sant Sadurní. Cap dels gairebé 5.000 habitants del municipi se'n devia adonar. Es tractava d'una operació de caràcter estratègic general derivada del conveni de col·laboració del règim franquista amb els USA, que pretenia poder disposar d'imatges reals de tot el territori espanyol per a eventuais aplicacions de caràcter militar.

Més enllà d'aquest interès derivat del període guerra freda, ara podem adonar-nos de com era exactament el municipi vint anys després de la Guerra Civil. Així podem observar l'extensió del nucli urbà i com s'estaven construint els habitatges de la Urbanització mossèn Salvans i els de la zona Nord, i les noves instal·lacions de Castellblanch.

En aquesta panoràmica aèria obtinguda en un vol fotogramètric que abraça la totalitat del terme municipal de Sant Sadurní i part dels de Subirats, Torrelavit, Piera i el Pla del Penedès s'identifiquen perfectament els ca-

mins i carreteres; els rius, les rieres i els torrents, poblats de vegetació i algunes zones boscoses al nord, les quals encara perduren malgrat la desforestació del darrer mig segle. Criden l'atenció les taques blanques a l'interior del nucli urbà corresponents als camps de futbol del Centre i l'Ateneu.

També s'identifica la bòbila de cal Serra, la línia del ferrocarril i el cementiri municipal; el roure, el llac i la immensa extensió de vinya ben cultivada a la finca de can Codorniu; les lleres del riu Anoia –des del Badorc fins al meandre de la Foradada–, del Riudebitlles –des de Torrelavit fins a l'aiguabarreig de l'antiga Colònia Pons– i de la riera Lavernó –des de Lavern fins més avall de cal Font, on aquesta riera desemboca a l'Anoia–; i la carretera a Ordal amb el seu sinuós traçat. Precisament fou el 1957 quan s'inaugurà el pont sobre l'Anoia a l'indret de Monistrol, construït en paral·lel a l'altre pont de vianants fet l'any 1909.

Qui no recordi o no hagi vist mai l'indret verge de la Foradada, sense la implantació de Mercadona, podrà contemplar-lo tal com era des que, entre 1731 i 1740, el riu va tirar pel dret, enrunant el monticle foradat per l'erosió sobre el qual hi havia la capella romànica de Sant Miquel. **FOTOGRAFIA DEL CENTRO CARTOGRÁFICO Y GEOGRÁFICO DEL EJÉRCITO DEL AIRE. MINISTERIO DE DEFENSA.**

1983. El primer pla general d'ordenació urbana amb cara i ulls

VISTA AÉRIA DE SANT SADURNÍ. ANY 1982.

Mai un dibuix del municipi havia aixecat tanta polèmica. Quan el primer Ajuntament democràtic de la segona meitat del segle XX va presentar el Pla General d'Ordenació Urbana després de quaranta anys de disbauxa, els sectors conservadors sadurninencs van confondre bous i esquesles i es van ofuscar pensant que havia arribat l'hora de treure's la frustració que ells mateixos s'havien generat a causa de no haver estat capaços de presentar una candidatura guanyadora a les eleccions municipals de 1979. Els va semblar que amb quatre crits i cinc pancartes basades en consignes d'allò més hipòcrites aconseguirien canviar la dinàmica de la història.

L'aplicació del Pla General de 1983 ha coincidit amb l'etapa de major creixement urbà de tota la història mil·lenària de Sant Sadurní. En aquest darrer quart de segle (1983-2008), ves per on, aquella proposta urbanística titllada al seu moment de faraònica i d'agosarada s'ha vist superada per la realitat. Sense ànim de petulància ni de venjança podríem dir que s'ha fet realitat aquella vella dita de "quan el savi assenyala l'infinit, l'idiota li mira el dit".

El lector podrà fer un exercici de realisme històric observant les fotografies adjuntes que corresponen una a la dècada dels seixanta del segle passat, durant la dictadura de Franco, i l'altra a l'actualitat. El que es veu a la primera no és un suburbi d'un país tercermundista, ni d'un barri marginal d'una ciutat desconeguda de les quimbambes... Aquí tenen el carrer de Tarragona de Sant Sadurní fa només 47 anys i com és avui.

Dos breus comentaris sobre aquesta qüestió dels plans generals: el primer és l'encert que van tenir els ajuntaments respectius en l'elecció dels equips redactors dels plans de 1983 i de 2009. L'actual, sota la direcció de Josep Antoni Solans i Huguet, un dels millors experts catalans en qüestions urbanístiques i coneixedor com pocs de la realitat territorial catalana gràcies a la seva gestió al capdavant de la Direcció General d'Urbanisme de la Generalitat de Catalunya durant els governs de Convergència i Unió; i l'anterior, capitanejat pels arquitectes Joan Busquets i Grau i Antoni Font i Orellano. Busquets és catedràtic d'urbanisme de l'Escola de T. S. d'Arquitectura de Barcelona, i des del 2002, professor del Martin Bucksbaum del GSD de la Universitat de Harvard. Ciutats com Barcelona, Rotterdam, Toledo, Buenos Aires, A Coruña, Lisboa, Sao Paulo i Singapur han estat assessorades urbanísticament per Busquets. Antoni Font és catedràtic del Departament d'Urbanisme i Ordenació del territori de la Universitat Politècnica de Catalunya. L'equip el completaven l'enginyer de

Camins, Canals i Ports José Luis Gómez Ordóñez i l'assessor jurídic Enric Argullol i Murgadas.

L'altra observació és constatar com una intervenció municipal que va resultar conflictiva fa gairebé trenta anys ha comportat que l'existència d'un pla urbanístic es percebi actualment com una necessitat ineludible, un repte i una garantia per als ciutadans. Alguna cosa deu haver canviat per a bé en determinats sectors de la societat sadurninen-

ca des del 1983. És clar que sempre hi ha qui està disposat a aigualir la festa i em diuen que no em faci il·lusions, ja que l'única diferència notable és que ara governen els seus. FOTO AÈRIA DE 1983 I PLÀNOL DEL PLA GENERAL DE 1983 CEDITS PER L'AJUNTAMENT I PER L'AUTOR; I FOTOS DEL CARRER TARRAGONA CEDIDES PER JOAN ANTONI SOLANS I PER L'AUTOR.

1992. La vila olímpica

Aquesta era la imatge que oferia Sant Sadurní quan s'hi van celebrar dos esports d'exhibició dels Jocs Olímpics de Barcelona '92. S'hi aprecia la transformació de la vila des del Pla General de 1983 i en particular la urbanització dels entorns del pavelló olímpic de l'Ateneu on es van celebrar els partits d'hoquei sobre patins.

Una valoració desapassionada del canvi urbanístic de la vila entre 1983 i 1994 la va manifestar aquest darrer any Daniel Giralt Miracle, director del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA):

"Sant Sadurní pot fer balanç, amb dignitat, de la seva arquitectura i del seu urbanisme i més d'un premi FAD ha es-

tat concedit a les iniciatives públiques i privades d'aquesta vila [el 1987, premi FAD a la rehabilitació de la capella de l'antic hospital, i el 1988 premi FAD a les caves Raventós Blanc]. Uns canvis i unes evolucions que penso que mereixen el reconeixement a l'esforç que ha fet aquesta població aplicant els recursos humans, els econòmics i els de la intel·ligència creadora al seu abast."

L'any 1995 es va produir el relleu democràtic en la governació del municipi. Els setze primers anys des que el 1979 es van celebrar les primeres eleccions municipals democràtiques de la segona meitat del segle XX van correspondre als socialistes i els quinze següents a una

entesa variable, segons les diferents etapes, encapçalada sempre per Convergència i Unió. ¿Quina valoració urbanística es podria fer del període 1995 – 2010?

Han estat quinze anys frenètics pel que fa a l'ocupació de sòl, a la construcció d'habitatges, naus industrials, cellers i caves. Que se sàpiga no s'ha produït cap irregularitat urbanística rellevant, ni cap il·legalitat, ni els recurrents escàndols que s'han destapat en altres poblacions derivats del tripijoc urbanístic. Pel contrari, sembla que el compliment del pla de 1983, amb les successives i inevitables revisions puntuals, ha estat correcte. I mentre no es demostrï el contrari, també ha estat remarcable l'honestedat en la gestió urbanística de l'actual Ajuntament, com ho havia estat durant els setze anys precedents, tot sigui dit. (D'abans no en responc.)

El reconeixement als esforços i a la intel·ligència creadora del període 1983–1995 es podria estendre perfectament a l'etapa següent amb un èmfasi especial donada l'especial intensitat urbanística d'aquests darrers quinze anys. Per al futur immediat és una bona notícia disposar d'un nou pla d'ordenació urbana i d'una classe política local compromesa amb l'honorabilitat i la bona gestió. Que per molts anys!

Després de les eleccions municipals de l'any que ve s'obrirà una nova etapa que hauria de servir per mantenir els valors que s'han practicat en els darrers trenta un anys i per millorar encara més l'urbanisme municipal. Si es confirmen les expectatives a l'hora de redactar aquestes línies (1 d'abril de 2010) que dues dones encapçalin les llistes dels dos partits majoritaris, la tasca podria correspondre a la primera alcaldessa de la història local. **FOTO AÈRIA DE 1992 DE L'ARXIU MUNICIPAL.**

2008. La petita ciutat on abans hi havia caus de conills

Així es veu Sant Sadurní a l'actualitat (en realitat la fotografia aèria és de fa dos anys) i haurà de passar un cert temps perquè canviï substancialment. Si la fessin ara, les novetats que més ens cridarien l'atenció serien l'impacte visual que provoca la perllongació del cinturó de ronda, inaugurat el Dijous Sant passat, des de la cruïlla de la carretera de Masquefa – Sant Pere de Riudebitlles fins a la de Vilafranca, la gespa artificial del camp de futbol municipal i el roure centenari de can Codorniu tombat a causa de la ventada

de 2009. Un dia o altre s'haurà de plantejar l'acabament definitiu del cinturó de ronda fins a la zona de l'estació. Em sembla que és la primera vegada que algú ho comenta i cal una certa gosadia per imaginar-s'ho. Però més aviat o més tard hi haurà un alcalde visionari que s'ho proposarà i ho aconseguirà. Després de tot el que hem vist en aquests primers trenta-un anys d'ajuntaments democràtics ja no ens hauria d'estranyar.

La lectora o el lector podrà observar al requadre inferior dret l'impacte que han provocat sobre el territori les grans obres d'infraestructura que s'han construït en els darrers quaranta anys als indrets de l'estació ferroviària, de les finques de can Garriga i la Carosa de can Guineu i de la riera Lavernó. Hi veiem la doble via, la nova estació de rodalies amb el seu aparcament, la línia de l'AVE amb el túnel de fantasia, l'autopista AP 7 i els accessos que hi porten des de la vila, des del cinturó de ronda i des de la carretera de l'Ordal. Un garbuix indigerible que ha deixat un paisatge trossejat i desordenat que obliga a la reflexió. No hi ha cap d'aquestes grans obres que mereixi un reconeixement especial per la seva singularitat, bellesa o originalitat. S'han fet de manual, amb criteri de *low cost* i l'últim d'arribar no ha tingut més remei que espavilar-se per fer-se el seu lloc sense poder qüestionar els drets adquirits pel seus predecessors.

Es podria arribar a entendre que els promotors i els dissenyadors de les nostres infraestructures vagin tirant pel dret i no s'hi amoïnessin massa, ja que, en definitiva, quan s'acabessin les obres se'n desentendrien i probablement no les veurien mai més; el que costa més d'admetre és que els ciutadans que les utilitzaríem i que les hauríem d'utilitzar durant dècades o segles ens mostréssim tan indiferents. Ho hem fet molt malament i la penitència serà haver de conviure amb aquest greuge al territori, al paisatge, a l'estètica i al bon gust. Tots en som responsables, alguns més que uns altres.

S'imaginem què pot succeir quan per aquest mateix espai hi pretenguin canalitzar la nova línia de rodalies, la nova línia de mercaderies d'ample europeu, el desdoblament de la N-340 i la previsible ampliació de l'AP 7? Quina por! **FOTO DE L'INSTITUT CARTOGRÀFIC DE CATALUNYA**

El futur: les xarxes viària i del ferrocarril a curt, mig i llarg termini

El futur només el coneixen els déus, ens recorda Kavafis en un dels seus bells poemes. Tot i així el Pla Director Territorial de l'Alt Penedès que forma part del Pla Territorial Metropolità de Barcelona dibuixa un municipi molt més ben comunicat amb la resta del país que a l'actualitat.

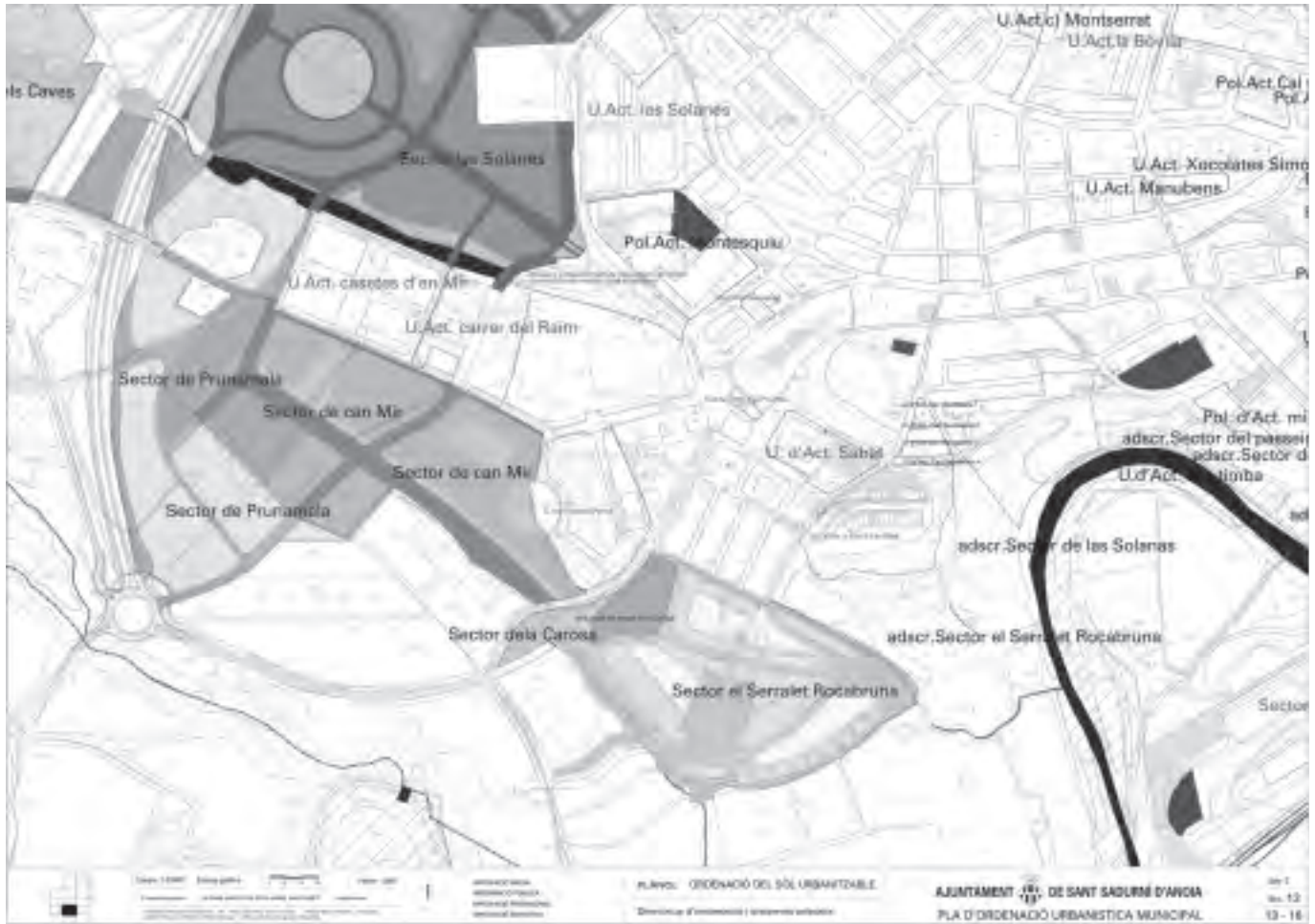
Costa molt poc imaginar, somiar és gratis i elucubrar surt de franc, però cal que hi hagi algú que es preocupi pel futur a curt, mig i llarg termini. Hauré d'esperar a veure com els déus fan evolucionar l'actual crisi econòmica (si ens hem de refiar només dels empresaris, això va per llarg) i com els polítics de torn prioritzaran en els propers pressupostos anuals de les diferents administracions les grans obres d'infraestructura més o menys previstes a l'Alt Penedès.

Si aquest programa s'edités a color encara seria possible comentar un per un els diferents traçats que corresponen a projectes comarcals del nostre futur immediat. Però amb el garbuix de línies que s'hi han dibuixat i que apareixeran impreses en diferents tonalitats de grisos ho haurem de resoldre una mica a la babalà. Ens referirem només als tres projectes més importants que afectaran Sant Sadurní.

El Quart Cinturó (també anomenat desdoblament de la N-340), o B-40, entre Abrera i la C-15 (Eix Diagonal), és ara com ara el més rellevant i el més polèmic pel que fa als traçats alternatius proposats; en segon lloc, la nova línia ferroviària orbital de passatgers (Vilanova - Mataró, per Vilafranca i Sant Sadurní i aprofitant alguns trams de l'actual), i finalment la nova línia de mercaderies d'ample europeu (per connectar Algeciras amb Copenhague).

¿Qui vetllarà perquè en aquests nous projectes no es repeteixin els greuges dels darrers quaranta anys descrits al capítol anterior? El nostre model vigent que deixa la defensa d'aquestes qüestions en mans dels polítics ha fracassat estrepitosament, entre d'altres raons perquè només faltaria que a més d'honestedat, idees, eficàcia i dedicació, als nostres representants electes els haguéssim d'exigir sensibilitat per l'estètica, per la bellesa i pel bon gust, i, si pot ser, que parlin xinès, que sàpiguen solfeig i que siguin simpàtics. Aquest refinament costa de trobar, malauradament, en la política i fora de la política, i no és patrimoni de cap candidat ni de cap partit. Però siguin del color que siguin, els polítics tenen la capacitat de con-

PLÀNOL DE L'ACTUAL PLA D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA MUNICIPAL

tractar bons professionals i experts perquè els il·luminin i assessorin. En tenim a la comarca i fora de la comarca i no els aprofitem.

A més d'aquesta opció, correspondria als ciutadans vetllar individualment o col·lectivament perquè no es facin més nyaps. Mala peça al teler, perquè les coses han evolucionat a pitjor des que, a mitjans del segle passat, l'historiador Jaume Vicens i Vives, mort fa exactament 50 anys, bon coneixedor de la idiosincràsia autòctona, afirmava a la seva obra *Notícia de Catalunya* referint-se a la inhibició dels catalans en les qüestions públiques: "No t'hi emboliquis. Aquesta sembla ésser la divisa del seny

davant qualsevol conjuntura vital. I per no embolicar-nos tanquem amb pany i forrellat les portes exteriors i ens complaem en una sensibilitat aparent, esquerpa i sorruda, mentre, casa endins, conreem el jardí dels refinaments més insospitats." Malament rai per a la implicació d'allò que en diuen *la societat civil* en els afers col·lectius. Ai, la societat civil! Quin eufemisme! Quanta demagògia es fa amb aquest concepte! Mil i una coartades i maniobres inconfessables s'aixopluguen sota el seu paraigües. **PLÀNOLS DEL FONS DE L'AUTOR I DELS SERVEIS TÈCNICS DE L'AJUNTAMENT DE SANT SADURNÍ** 🌿

Gramona

C/ INDUSTRIA 36 | SANT SADURNI D'ANOIA
TEL: +34 93 891 03 65 | FAX: +34 93 891 32 34
WWW.GRAMONA.COM

· PAULA CANALS ·
· CREATIVITAT ·
· DISSENY ·

creativitat@paulacanals.com

Jaume Guix, 16 Sant Sadurní d'Anoia · 93 826 70 71 · www.paulacanals.com

Fonda Neus

Menú diari casolà

Cuina tradicional i de mercat

Cuina creativa i d'autor

Àmplia carta amb cuina al cava

Elaboracions per encàrrec

7 amplis menjadors per a grups

Habitacions i pàrquing

C/ Marc Mir, 14-16 | Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 891 03 65 | Fax 93 891 43 04
www.casafonda.com | fondaneus@hotmail.com

PROJECTES INDUSTRIALS
AUTOMATITZACIÓ DE PROCESSOS
LEGALITZACIONS
LLICÈNCIES D'ACTIVITATS

proencat*

Serveis tècnics d'enginyeria

Pol. Ind Can Ferrer 2 - c/ Holanda, 17
08770 Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 818 32 20 | Fax 93 818 34 26
www.proencat.com | correu.e@proencat.com

perfumeria
HELENA

colònies i perfums de primeres marques
cosmètica i productes de perruqueria
complements i bijuteria

C. Tarragona, 14 - Sant Sadurní d'Anoia - T. 93 891 46 82
anloma1965@hotmail.com

IMPORTACIONS DECAVI, S. A.

Us desitja unes
BONES FIRES I FESTES!

Av. Casetes del Mir, 32 | Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 891 05 53 | Fax 93 891 10 99
www.decavi.com | decavi@decavi.com

Fusteria JaiPe S.L

Sant Sadurní d'Anoia

**Mobles, cuines, decoració
i fusteria en general**

Pol. ind. Can Ferrer II | C/ Holanda, 12
Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 891 09 99 | Fax 93 891 32 03

ambifred

serveis industrials S.L.

BENET VILA

Equipaments de fred
per a cellers

Muntatges frigorífics

Climatització industrial

Mallorca, 5 | Sant Sadurní d'Anoia
Mòbil 678 507 363 | Tel./fax 93 891 25 83

*Cosmètica natural i ecològica,
aromateràpia, menjar ecològic
i de comerç just, herbodietètica,
articles de criança natural,
alimentació sense gluten,
regals i complements.*

Seccions

*Yoga, dansa del ventre, reiki, massatges,
acupuntura, reflexologia,
naturopatia, quantum,
diètes personalitzades i flors de bach.*

C/ Barcelona, 22 - Tel. 93 891 13 74
08770 Sant Sadurní d'Anoia
melimentabio@yahoo.es

Horari:
de dilluns a divendres
de 9'30 a 13'30 h i de 17'30 h a 20 h
dissabtes de 10 h a 14 h

CAVES I VINS

CVM LAUDE
S. A.

Mn. Lluís Mª Vidal, 8 | Tel./Fax 93 818 34 35
Sant Sadurní d'Anoia

Academia Mediterrànea

**CURSOS D'IDIOMES
PROFESSORS NADIUS**

- anglès
- alemany
- francès
- art

Sant Antoni, 7 | Tel./Fax 93 891 08 43
www.academiamediterranea.org
Sant Sadurní d'Anoia

CENTREVISIÓ Grup

Servei integral en òptica oftàlmica

- Fabricació de lents
- Audífons
- Ajudes per baixa visió
- Lents de contacte
- Ulleres de protecció

Optometristes diplomats

*Us desitgem unes bones
Fires i Festes*

Raval, 4
Tel. 93 818 33 01 | Sant Sadurní d'Anoia

**Dolors
Munne**
núvia i festa

Rbla. de la Generalitat, 51
Tel. 93 891 29 80
Sant Sadurní d'Anoia
dolormunne@gmail.com

Les joies del cava

provença, 6
tel. 93 891 22 89
ajoier@cecot.es
SANT SADURNÍ D'ANOIA

Antoni Sánchez Seró

■ Un servei com el nom, RÀPID,
segur i eficaç tant per a cartes
com per a qualsevol tipus
de publicitat

Passeig del Parc, 5-7, 1r, 1ª | Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 891 25 57 | Mòbil 696 031 778

Veterinària Sant Sadurní, s.L.

Clínica Veterinària

Iolanda PIÑOL (col. 1337)

Nathalie PARENTE (col. 2184)

- Medicina interna
- Cirurgia
- Anàlisis clíniques
- Raigs X - Ecografia
- Educació canina
- Perruqueria canina i felina

De dilluns a divendres
de 10 a 14 h i de 16 a 20 h
Dissabtes de 9,30 a 13,30 h
Es prega demanar hora

Aragó, 27, baixos | Tel. 93 818 36 18
Nits i festius 670 71 24 77
Sant Sadurní d'Anoia

IBARRECHEVA DEÓ

Cirurgia general i especialitzada
Ecografia
Radiologia
Reproducció i obstetrícia
Oftalmologia
Etologia
Medicina interna
Dermatologia
Anàlisis clíniques
Perruqueria
Alimentació i accessoris

Horaris:

Dill-Div. 10.30 - 13.30h / 16.30 - 20.00h

Dissabtes 10.30 - 13.30h

tel. 93 891 00 79

fax 93 818 39 50

URGÈNCIES 609 11 14 14

www.veteralia.com

www.centroveterinario-id.com

Home

Dona

Nens

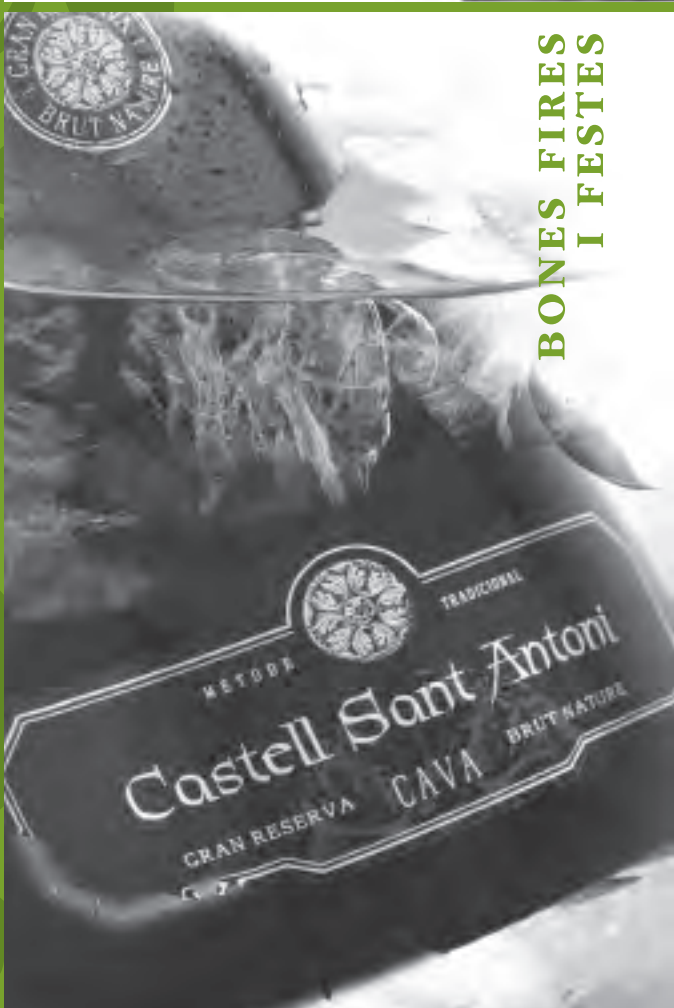
Manicura

Pedicura

Depilatoris corporals

Maquillatges

Sant Isidre, 30 | Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 818 40 60

BONES FIRES
I FESTES

CAVA

S. Comas C.

*Des de 1947
sinonim de qualitat*

Sadurn Comas Codorniu, S.L.
Tels. 93 891 07 39 / 93 891 24 59

Industria, 15 / Torrent de les Solanes, 27
Sant Sadurní d'Anoia

WWW.SCOMAS.COM

ALTERNAD@WWW.COMAS.COM

- **DECORACIÓ TÈXTIL**
- **TEIXITS PER A LA LLAR**
- **TENDALLS**

Mestre Antoni Torelló, 82 | Tel. 93 891 08 12
Sant Sadurn d'Anoia

FUSPEN

fusteria - ebenisteria

MOBLES A MIDA

CUINES

PORTES

FINESTRES

PARQUETS

SOSTRES DE FUSTA

ARMARIS DE TOT TIPUS

Carrer Sarriera, 54 | Vilafranca del Penedès
Tel./Fax 93 890 14 91

TINTORERIA BUGADERIA
FEM NET

**Servei de bugaderia a
restaurants, caves i esports**

BONES FIRES I FESTES 2010

Passeig de Can Ferrer, 5
Tel./ Fax 93 891 07 26
Sant Sadurn d'Anoia
sofemnet@santsadurnicomercial.com

**CONSTRUCTORA RIUDEBITLLENSE,
SOC. COOP. CAT. LTDA.**

**TOT TIPUS DE REFORMES
I OBRA NOVA**

PRESSUPOSTOS SENSE COMPROMÍS

Delfí Ortiz, 7-13 | Tel. 93 899 53 52
Sant Pere de Riudebitlles

**MENJARS TÍPICS
CAVA D'ELABORACIÓ PRÒPIA**

Can Quetu

ROIG - VIRGILI

RESTAURANT

Dissabte i dilluns tancat

.....
CAVES

Dissabte tarda
i dilluns tarda tancat
.....

Tarragona, 25 (Urb. Nord)
Tels. 93 891 02 57 / 93 891 12 14
Fax 93 891 41 04 | Sant Sadurní d'Anoia
canquetu@hotmail.com

CAVA

Rosmas
TRADICIÓ FAMILIAR

Provença, 10 | Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 891 10 41 | Fax 93 818 30 21
www.rosmas.com | rosmas@rosmas.com

INFERSA

FERRETERIA INDUSTRIAL

Pol. Ind. Can Ferrer 2, carrer Itàlia, 23
Tel. 93 891 24 16 | Fax 93 891 07 01
Sant Sadurní d'Anoia

Girona, 4 | Tel. 93 891 24 16
Fax 93 891 07 01 | Sant Sadurní d'Anoia

**Reparació i
Mateniment
d'automòbils**

PERE ROCA

- | Tècnics en diagnosi
- | Mecànica i electricitat i electrònica
- | Aire condicionat
- | Aliniació de direccions
- | Preparam el seu vehicle per a ITV

Marc Mir, 11 | Tel./Fax 93 891 04 13
Sant Sadurní d'Anoia
tallerpereroca@telefonica.net
www.tallerpereroca.com

Centre Ginecològic i Maternal

Dra. Immaculada Jové Alegre

- Control embaràs i part
- Patologia mamària
- Ecografies
- Revisions ginecològiques
- Diagnòstic prenatal
- Esterilitat i infertilitat
- Planificació familiar
- Càncer ginecològic
- Menopausa
- Malalties transmissió sexual

NOVA ADREÇA

Dr. Trueta, 5, 2n, 3a | Tel. 93 818 40 25
Sant Sadurní d'Anoia

CONSTRUCCIONS

Àngel Gual i Gabaldà

El Rebato | Tel. 93 891 14 17
Sant Sadurní d'Anoia

STIL D'ARA

perruqueria · estètica

- Home · Dona · Nens
- Tractaments capil·lars
- Depilació
- Maquillatges
- Manicura
- Cosmètica
- Solàrium
- Estirada japonesa permanent
- Extensions
- Pròtesis capil·lars
- Depilació facial

Girona, 20 | Tel. 93 891 28 00
Sant Sadurní d'Anoia

Pastisseria
SANTJORDI

Us desitgem unes
bones Fires i Festes!!

Barcelona, 28 | Tel. 93 891 01 77
Sant Sadurní d'Anoia

La Llar del Pollastre

FRANCISCA MUÑOZ

Menú diari per a emportar.
Menys dilluns.

Montserrat, 36 | Tel. 93 891 22 32
Sant Sadurní d'Anoia

òptica sant sadurní

NOUS SERVEIS DE BAIXA VISIÓ

- Filtres per patologies oculars
- Lupes especials

Plaça Ajuntament, 6
08770 SANT SADURNÍ D'ANOIA
(Barcelona)
Tel. 93 818 31 37

tripijocs

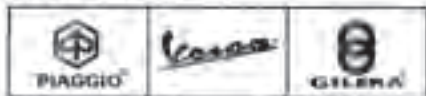

GRAN ASSORTIMENT EN JOGUINES DIDÀCTIQUES I D'ESBARJO

Jacint Verdaguer, 13-15 | Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 818 33 02 | Fax 93 818 31 69
tripijocs@tripijocs.com

DOMINGO
TALLERS

COMERCIALS S.L.

Venda i reparació de motocicletes,
bicicletes i micro-cotxes

TRUSSARDI - BIL - CONOR - HONDA - SCOTT - NASSI

Jacint Verdaguer, 13-15 | Sant Sadurní d'Anoia
Tels. 93 818 33 02 - 93 818 33 52 | Fax 93 818 31 69
www.tallersdomingo.es | tallersdomingo@tripijocs.com

L'Ajuntament de
Sant Sadurní d'Anoia
dóna les gràcies als col·laboradors
i anunciants que fan possible
l'edició d'aquest programa
i l'èxit de les
Fires i Festes

Divendres 3 de setembre

18.00 h Espectacle Infantil *Fi dels Tallers de la Fil·loxera* amb l'animació de Jordi Tonietti

Lloc: plaça de l'Ajuntament
Org.: Associació Festa de la Fil·loxera

Dissabte 4 de setembre

10.00 h a 21.30 h Fira del Disc

Lloc: plaça Nova
Org.: Comissió de Festes

19.00 h Inauguració de les Exposicions de Fires i Festes

Lloc: L'Índex
Org.: Regidoria de Cultura

20.00 h Obra de teatre "Canalla's"

Lloc: Teatre de l'Ateneu Agrícola
Org.: Grup de Teatre Els Festucs

21.30 h Correbars i Carnestoltes d'Estiu

Lloc de sortida: plaça Manuel Raventós
Final del recorregut amb **DISCO MÒBIL** a la rambla de Generalitat
Org.: Timbalers Tabalots

Seqüidament Entrega de premis del concurs de disfresses

Lloc: parc de la Rambla

Diumenge 5 de setembre

9.00 h 6a caminada per les vinyes de la capital del cava

Es visitaran les vinyes dels cellers Josep M. Raventós i Blanc, Castell de Vilarnau i Juvé & Camps i es comentarà el patrimoni històric que es troba pel camí.

Lloc de trobada: Cal Feru, carrer Diputació
Preu: 10 € (inclou copa de cava per a les degustacions i autocar de tornada al lloc de sortida)
Imprescindible inscripció prèvia. Places limitades
Org.: cal Feru
Col.: Caves Josep M. Raventós i Blanc, Caves Castell de Vilarnau, Caves Juvé & Camps, Caves Codorniu, Patronat de Turisme i Ajuntament de Sant Sadurní

9.00 h XVII Torneig de Petanca de Fires i Festes

Lloc: Camp Municipal de Petanca (Gat Cendrer, carrer Mercè Rodoreda)
Modalitat: lliure per dobles formades
Inscripcions: al mateix lloc, a les 8.30 h
Org.: Club Petanca Sant Sadurní

10.30 h Festa de la Bicicleta

Lloc de sortida: Plaça de l'Ajuntament
Arribada: era d'en Guineu
Org.: Penya Ciclista Comarcamics
Inscripció gratuïta

18.30 h La Fil·loxera dels Avis

Lloc: Casa dels Avis
Org.: Associació Festa de la Fil·loxera, Diablers se m'n Refum, Timbalers Tabalots

Dilluns 6 de setembre

17.00 h XIII Trobada de Puntaires

Lloc: carrer Raval
Org.: Associació de Puntaires de Sant Sadurní
Col.: Regidoria de Cultura.

18.30 h Ballada de Sardanes amb la Cobla Marinada

Lloc: plaça de l'Ajuntament
Org.: Foment Sardanista

19.00 h Trobada del portal www.santsadurni.es

Lloc: sala d'ofimàtica de la biblioteca municipal
Org.: www.santsadurni.es
Col.: Ajuntament. Regidoria de Cultura

20.00 h Pregó de Fires a càrrec del Sr. Josep Ferrer i Sala

Lloc: plaça de l'Ajuntament
Org.: Ajuntament de Sant Sadurní

A continuació Actuació dels Falcons del País del Cava

23.00 h Concert amb el grup Essència de Gospel

Lloc: plaça de l'Església
Org.: Comissió de Festes

00.00 h Concert i sessió DJ amb Club Mestizo

Lloc: plaça Montseny
Org.: Comissió de Festes

Dimarts 7 de setembre

18.00 h Espectacle infantil de jocs i escuma amb Encara Farem Salat i el Dr. Glump

Lloc: plaça Montseny
Org.: Comissió de Festes

19.00 h Sardanes amb la Cobla Jovenívola de Sabadell

Lloc: plaça de l'Ajuntament
Org.: Foment Sardanista

22.30 h Castell de Focs de Fires

Lloc: Gat Cendrer
Org.: Regidoria de Cultura

A continuació Escampada de Fil-loxeretes

Lloc de concentració: carrer Castelló entre els carrers Mallorca i Montserrat.

Hora de Sortida: just després del Castell de Focs.

Recorregut 1: carrers Castelló, Mallorca, Barcelona, rambla de la Generalitat, Anselm Clavé, Raval, Josep Rovira, Sant Antoni, per finalitzar a l'era d'en Guineu.

Recorregut 2: Castelló, Montserrat, Dr. Escayola, Hospital, Francesc Moragues, per finalitzar a l'era d'en Guineu.

Org.: Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia.
Col.: Associació Festa de la Fil-loxera

A continuació de l'escampada... Ball amb l'orquestra Montecarlo

Lloc: pista exterior de l'Ateneu
Org.: Comissió de Festes
Col.: Ateneu Agrícola

00.30 h Empalmada amb La Banda Puig

Lloc: Parc Lluís Companys
Org.: Comissió de Festes.

Seguidament Discoteca Mòbil

PROGRAMA D'ACTES

Dimecres 8 de setembre

07.00 h Matinades amb Bandarra Street Orquestra

Lloc: vegeu recorregut al final del programa
Org.: Comissió de Festes.

Seguidament Bany d'escuma

Lloc: parc de la Rambla
Org.: Comissió de Festes

11.00 h Missa Solemne

Lloc: església Parroquial

A continuació Festa de la Fil·loxera Infantil amb la participació de tots els elements infantils de la festa

Lloc de concentració: plaça de l'Església
Recorregut: plaça de l'Església, carrer Mossèn Fontanilles, Església, Francesc Moragues, Sant Antoni, Dr. Escayola per finalitzar a la plaça de l'Ajuntament
Org.: Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia
Col.: Associació Festa de la Fil·loxera
(vegeu recomanacions al final del programa)

17.30 h Cercavila amb els Gegants de Sant Sadurní

Lloc: plaça Nova
Recorregut: plaça Nova, carrer Montserrat, rambla Generalitat, Viader, Hospital, Dr Escayola i Raval

Seguidament Espectacle Infantil de titelles, pallassos i animació amb els Tururut

Lloc: carrer Raval
Org.: Comissió de Festes

Seguidament Plantada dels elements de la Festa de la Fil·loxera

Lloc: carrer del Raval
Org.: Associació Festa de la Fil·loxera i Comissió de Festes.

19.00 h Sardanes amb la Cobla Sant Jordi

Lloc: plaça de l'Ajuntament
Org.: Foment Sardanista

Festa de la Fil·loxera

Hora i lloc de concentració: a les **21,45 h** al capdamunt del carrer del Raval

Hora de Sortida: **22.00 h**

Recorregut: carrer Raval, Dr. Escayola, plaça de l'Ajuntament, carrer Hospital, Església, Mossèn Fontanilles per finalitzar a la plaça de l'Església, (vegeu recorregut i recomanacions al final del programa).

Org.: Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia
Col.: Associació Festa de la Fil·loxera.

A continuació Humor amb Reeugenio

Lloc: era d'en Guineu
Org.: Comissió de Festes

01.00 h Festa-Concert amb D'Callaos

Lloc: rambla Generalitat
Org.: Comissió de Festes.

Dijous 9 de setembre

18.00 h Espectacle Infantil amb la companyia Xip Xap i l'espectacle "Que peti la plaça!"

Lloc: era d'en Guineu
Org.: Comissió de Festes

19.00 h Sardanes amb la Cobla Principal de Terrassa

Lloc: plaça de l'Ajuntament
Org.: Foment Sardanista

21.30 h Correfoc dels Diables Se m'n Refum i colles convidades

Recorregut: plaça de l'Ajuntament, Dr Escayola, Montserrat, rambla Generalitat i parc de la Rambla.

Org.: Ajuntament de Sant Sadurn d'Anoia
Col.: Diables Se m'n Refum

22.00 h Concert de piano, amb Daniel Ligorio, "Homenatge a Chopin"

Lloc: La Llar
Org.: Amics de la Cultura
Col.: Regidoria de Cultura

00.00 h Concert amb Habeas Corpus i Revolta 21

Lloc: parc Lluís Companys
Org.: Comissió de Festes

00.00 h Festa House amb José AM, Marçal Montserrat i David De Noia

Lloc: aparcament plaça Pont Romà
Org.: Comissió de Festes

Divendres 10 de setembre

20.00 h Correfoc amb els Joves Se m'n Refum i colles convidades

Recorregut: plaça de l'Ajuntament, Dr Escayola, Montserrat, rambla Generalitat i parc de la Rambla

Org.: Ajuntament de Sant Sadurn d'Anoia
Col.: Diables Se m'n Refum

23.00 h Teatre "Top Model" a càrrec de la companyia Per-versions, de Pep Cruz...

Lloc: Teatre de l'Ateneu
Org.: Regidoria de Cultura
Col.: Ateneu

Venda d'entrades anticipades: Casal d'Entitats, Biblioteca Ramon Bosch de Noya, Oficina de Turisme i Ateneu.

Preu: Anticipades: 18 €. Taquilla: 20 €

00.00 h Festa del Mestissatge amb LA XULA, BONGO BOTRAKO, BRINCADEIRA i TZIGANISATION PROJECT

Lloc: parc de la Rambla
Org.: Comissió de Festes

Dissabte 11 de setembre

12.00 h Cercavila de Cavalls

Lloc: carrers de la vila
Org.: Agrupació de Sant Antoni Abat
Col.: Regidoria de Cultura.

17.00 h Concurs d'Enganxes

Lloc: a determinar
Org.: Agrupació de Sant Antoni Abat
Col.: Regidoria de Cultura

18.00 h Presentació equips del Futbol Sala Sant Sadurní

Partit Futbol Sala Sant Sadurní (Nacional B) – Futbol Sala Martorell (Nacional A)
Seguidament, partit del Sènior B
Lloc: pavelló Municipal
Org.: Futbol Sala Sant Sadurní

19.00 h Concert de la Coral Sant Sadurní

Lloc: sala de l'Ateneu
Org.: Coral Sant Sadurní
Col.: Regidoria de Cultura

20.00 h Presentació dels equips del CE Noia i partit d'hoquei Noia Freixenet - Vilafranca

Lloc: pavelló de l'Ateneu
Org.: Ateneu

21.00 h Lectura del Manifest de l'11 de Setembre DIADA NACIONAL DE CATALUNYA

Lloc: plaça de l'Ajuntament

Seguidament Cantada d'Havaneres a càrrec del Grup L'Espingari

Lloc: plaça de l'Ajuntament
Patrocina: Unnim
(a la mitja part, hi haurà Rom cremat)

PROGRAMA D'ACTES

Diumenge 12 de setembre

10.00 h Open Natura (pedalada popular)

Hi hauran 3 circuits, un de 2 km per als més petits i dos de 19 km i 38 km.

Lloc: Parc carrer Alacant

Org.: Regidoria d'Esports i Patronat de Turisme

09.00 h 6 hores de partits de tennis de dobles

Inscripcions: 10 € per parella

clubtennissantsadurni@gmail.com

Org.: Club de Tennis Sant Sadurní

Col.: Regidoria d'Esports

Divendres 17 de setembre

22.30 h 27è Concert de la Verema a càrrec de Coral Bonanova i el cor de cambra I Dilettanti de Barcelona

Lloc: Celler Gran de Codorniu

Org.: Caves Codorniu

Entrada Lliure

Dissabte 18 de setembre

21.00 h Sopar de la Gàrgola

Lloc: plaça de l'Església

Org.: Associació Festa de la Fil·loxera

Venda de tiquets fins dijous 16: Casal d'entitats, Forn de

l'Arseni, Cafè de la Plaça i Restaurant Il Piccarolo

Preu: adult 15 €, infantil 7 €.

Els beneficis del sopar aniran íntegrament a finançar obres socials.

FIRES AL CARRER i EXPOSICIONS

Del 6 al 10 de setembre a la plaça Nova

FIRA DELS MENJARS DEL MÓN

Mostra de la cultura culinària de diferents països del món, per gaudir dels diferents sabors i aromes en les tavernes ambientades de diferents països.

EXPOSICIONS FIRES I FESTES 2010

INAUGURACIÓ: Dissabte dia 4 de setembre a les 19.00 h a la Capella de l'Antic Hospital

HORARIS:

Dia 6 de setembre: de 19.00 h a 21.30 h

5, 7, 8, 9, 10, 11 i 12 de setembre: matins de 12.00 h a 14.00 h i tardes de 19.00 h a 21.30 h

M. ASSUMPCIÓ RAVENTÓS.

65 anys de pintura.

UNA ANTOLOGIA

CAPELLA DE L'ANTIC HOSPITAL; SALA ANNEXA;
FLORISTERIA AMÈLIA; GALERIA D'ART PAQUI DELGADO
I GALERIA D'ART MAGRANÉ

La vila al segle XIX, entre Fires i carlinades

CASAL D'ENTITATS

Org.: Centre d'Estudis Sadurninencs

El PSC a l'Ajuntament LOCAL PSC

RECORREGUTS

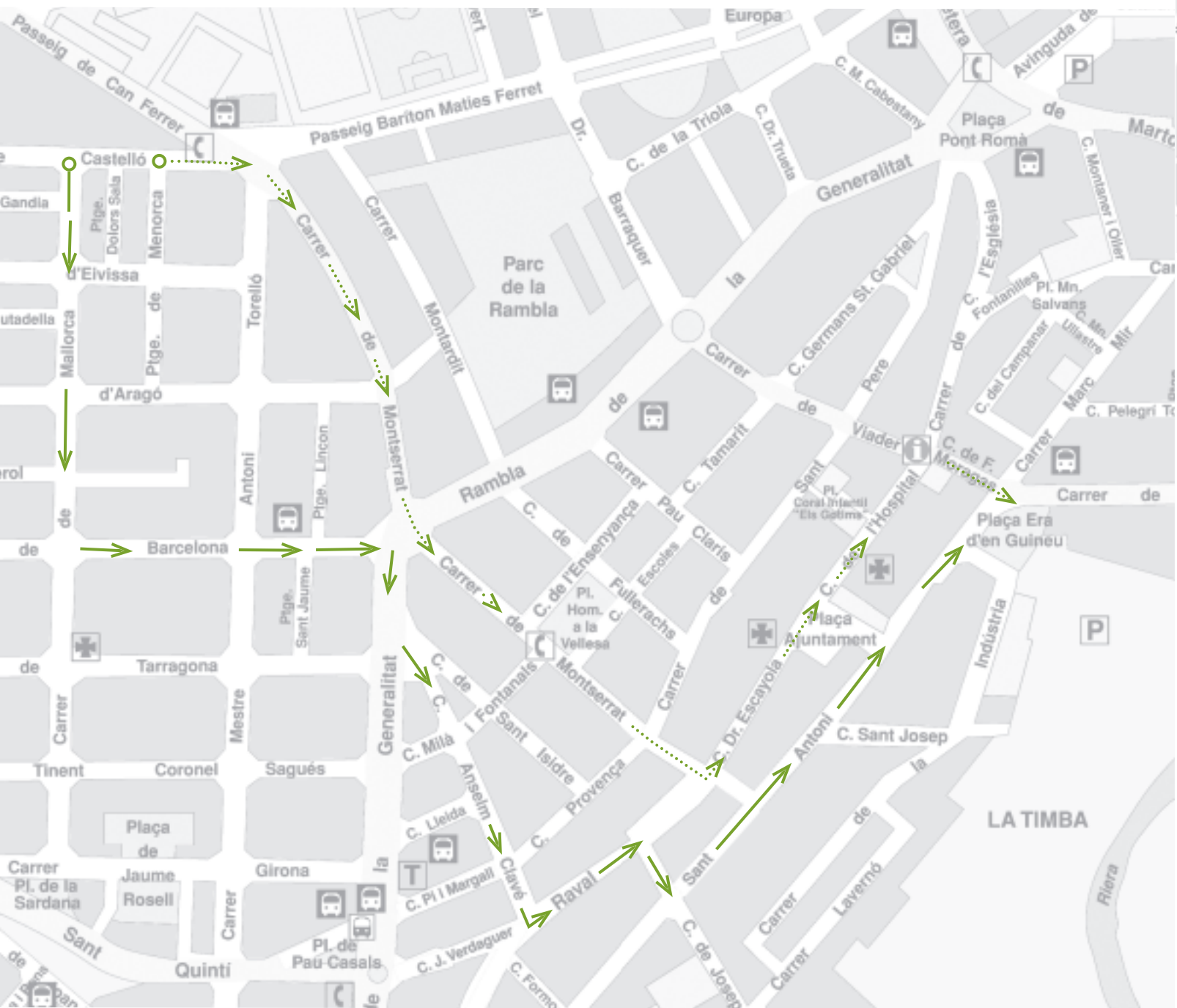
NORMES DE SEGURETAT: Per participar en els espectacles de foc és imprescindible portar roba de cotó, mocadors al coll, barret o gorra. En cap cas s'ha de llançar aigua als participants atès que la pólvora és imprevisible i s'ha d'evitar que els nens i nenes es situïn a l'abast del foc. Es pot participar a la Festa de la Fil·loxera, a l'escampada de Fil·loxeretes i al correfoc de diables ballant, però sense agafar-s'hi o estirar les persones que porten el foc. Tot el públic que participa en aquests actes on hi ha foc és el responsable primer i únic dels accidents que puguin succeir.

NOTES IMPORTANTS: Recomanem a totes les botigues situades en el tram dels diferents recorreguts de foc que tapin els vidres dels aparadors i de les cases per evitar possibles trencadisses o cremades. Recordeu, també, que està totalment prohibit aparcar els cotxes en els carrers per on passen aquestes cercaviles; ja està degudament senyalitzat, però cal respectar-ho.

Dia 7 Escampada de Fil·loxeretes

➔ **Recorregut 1:** carrers Castelló, Mallorca, Barcelona, rambla de la Generalitat, Anselm Clavé, Raval, Josep Rovira, Sant Antoni, per finalitzar a l'era d'en Guineu.

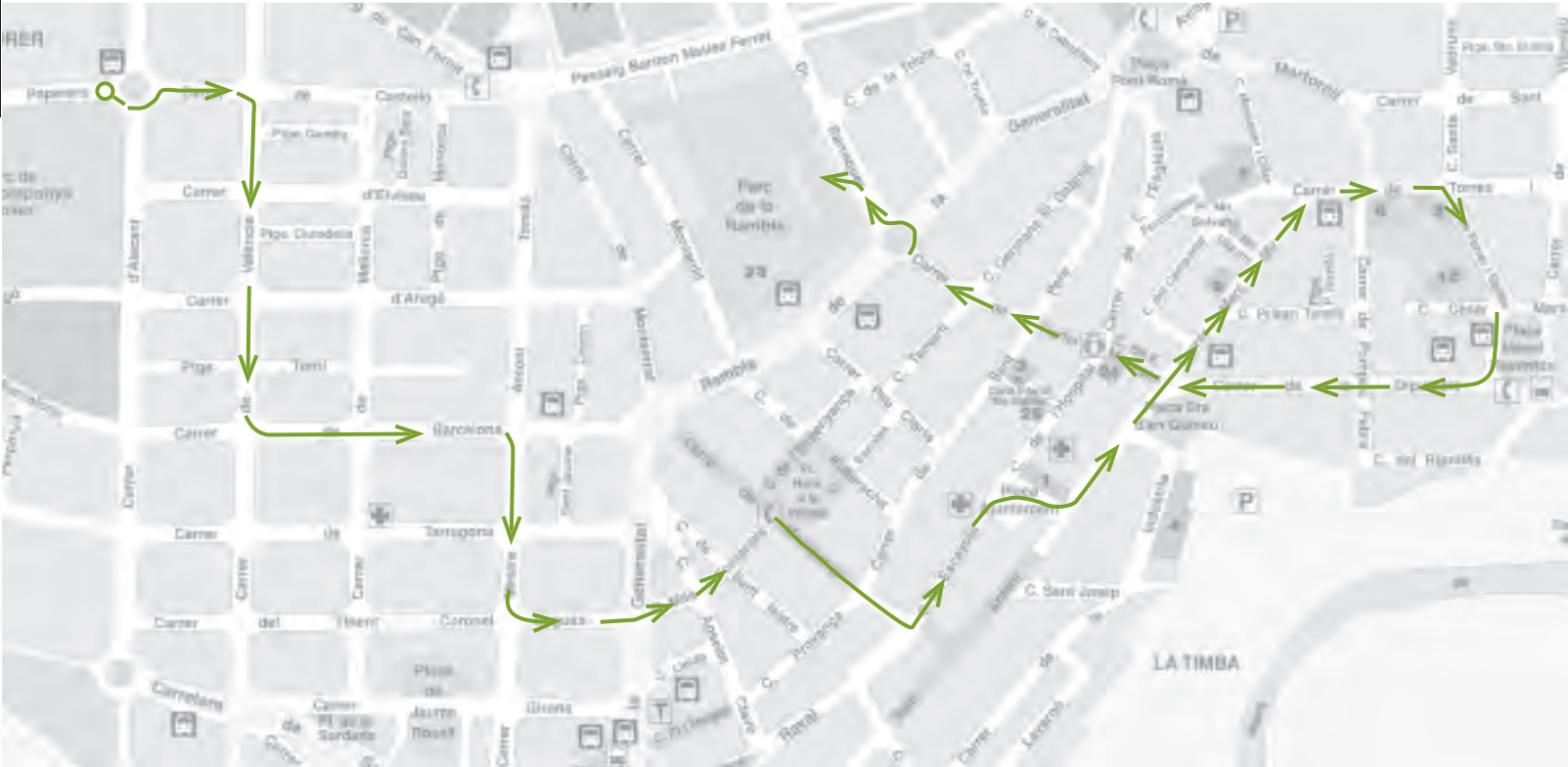
➔ **Recorregut 2:** Castelló, Montserrat, Dr. Escayola, Hospital, Francesc Moragues, per finalitzar a l'era d'en Guineu.

RECORREGUTS

Dia 8 Matinades

Recorregut: camí dels Paperers, Castelló, València, Barcelona, Mestre Antoni Torelló, Tinent Coronel Sagués, rambla de la Generalitat, Milà i Fontanals, plaça Nova, Montserrat, Dr. Escayola, Ajuntament, Sant Antoni, era d'en Guineu, Diputació, plaça Manuel Raventós, Ferrer i Sallés, Torras i Bages, plaça de l'Església, Fontanilles, Església, Viader i parc de la Rambla.

Dia 8 Festa de la Fil·loxera Infantil

Recorregut: plaça de l'Església, carrer Mossèn Fontanilles, Església, Francesc Moragues, Sant Antoni, Dr. Escayola per finalitzar a la plaça de l'Ajuntament.

Dia 8 Festa de la Fil·loxera

Recorregut: carrer Raval, Dr. Escayola, plaça de l'Ajuntament, carrer Hospital, Església, Mossèn Fontanilles per finalitzar a la plaça de l'Església.

RECORREGUTS

Dia 9

Correfoc Diables

Recorregut: plaça de l'Ajuntament, Dr Escayola, Montserrat, rambla de la Generalitat i parc de la Rambla.

Dia 10

Correfoc de Diables amb els Joves Se m'n'Refum

Recorregut: plaça de l'Ajuntament, Dr Escayola, Montserrat, rambla Generalitat i parc de la Rambla.

festa de la fil·loxera

Sant Sadurní d'Anoia

7 i 8 de setembre 2010

SE M'N REFUM

Joves diables

5è aniversari